

Velja po pošti: ==

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6.50
za en mesec " " " 2.20
za Nemčijo celoletno " 28.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom: ==

Za celo leto naprej . K 24.—
za pol leta " " " 12.—
za četrt leta " " " 6.—
za en mesec " " " 2.—

V upravi prejemam mesečno K 1.70

SLOVENECE

Inserati: ==

Enostolpna petstvrsta (72 mm):
za enkrat . . . . . po 15 v
za dvakrat . . . . . " 13 "
za trikrat . . . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice: ==

enostolpna petstvrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja: ==

vsak dan, izvenemki nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. ==

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. Za
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ograke poštna
hran. račun št. 26.511. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 20 strani.

Plodovi svobodomiselnosti vzgoje.

Gebildet das Jahrhundert ist,
Der Esel Stroh und Disteln frisst.

Živimo v prav humorističnih časih. Ljudje, ki so študirali po univerzah stare pandekte in novele, sede za pulom na kolodvorih in prodajajo vozne listke, tisti, ki so nekaj reševali starega Cicerona in grškega Demostena, se pa sprehajajo ob želez. tirih in čakajo prihoda puhačočih železničnih vlakov. Dandanes mora biti glava nabasana vseh mogočih in nemogočih stvari in v žepu moraš imeti cel tucat spričeval, da se kam prerineš.

Da pa pri tem napornem študiju ne omagaš in si kake nervoznosti ne nakoplješ, za to pa skrbi zdravniška veda in modra glava naučnega ministra. Kaj se vse ne poizkusi, da bi se mladina zdrava in delavna ohranila. Telovadba, strelne vaje, izleti, igra z žogo, nogomet, medurni odmori, ventilacije, prezračitev sob, šolski zdravniki, vse tekmuje, da dobimo zdrav in krepak rod. Kmalu da ne dobimo še naprave, ki bo obvarovala našo mladino pred prehlajenjem pri obračanju listov.

Če človek to premišljuje, pride do sklepa, da so bili stari študenti ali sami atleti ali pa da so odhajali iz srednješolskih klopi kot telesni in dušni pohabljeni.

No, pa nazadnje je ta higijena seveda potrebna, če ni pretirana.

A kljub temu ni med našo mladino pravega duševnega, umskega napredka, in še manj veselja in ljubezni do resnega dela. Naša književnost, to se že zdaj čuti, nima pravega naraščanja, mladino mora praznata duha in kljub vsem zabavam dolčas. Kar imamo kulturnih delavcev, je vse še iz preteklega doba. Kako težko pripraviš mlade ljudi, da bi prišli za pero in znanstveno delo. Neko zrcalo našega časa so liberalni listi. Nobene plodovitosti, povsod sama kritika, dvom, nevera in podiranje. Nobene pametne misli, pozitivne ideje! Včasih je imel ta rod vsaj zmisel za človekoljubje, umetnost, vedo, književnost, napredek, za naravo; danes se suče ves liberalizem okoli protifarške gonje in pa — sit venia verbo — okoli ženske kikije.

Če kao prebira proizvode mladih liberalnih pisateljev, se mora narav-

nost zgroziti. Navadni politični pamphlet, papricirani s klerikalizmom, in pa oboževanje spolnosti! Ko bi človek tem ljudem verjel, bi ne bil človek nič drugega kakor čisto navadna žival, ki nima drugega namena, kakor da se izživi. Niže kakor je padla liberalna kultura, sploh ne more pasti. Po podlistkih v dnevnikih proslavljajo prešestvo in mladino, »ki bele lilije prodaja«, kakor bi bilo to bogve kako junaštvo! Pošteno in krepostno življenje pa nazivajo »tercijalistvo«.

Nobenega zmisla za kake višje duhovne užitke, pač pa ples, godba, parfumerija, koketerija in moda, vse kar služi oboževanju, pa ne ženske, ampak strasti! Ljudje bi danes po teh liberalnih naukih ne smeli biti ponosni na čednost, zdržnost, poštenost in sramežljivost, ampak na to, da se v blatu valjajo in medlijo razuzdanosti. Odtod tudi podlo zasmehovanje in zasramovanje naših Marijinih družb, bodisi deklških, bodisi mladeniških, in cinično norčevanje iz vsega cerkvenega življenja. Ali naj od malikovalcev Venerine pričakujemo spoštovanje do naših fantov in deklet?

Zato je tudi liberalni politični boj tako grd in tako umazan. Človek se le vprašuje, odkod ta propalost, lažnjivost in umazanost. Kdor ima kolikčak vpogleda v politične boje drugih narodov, bo primeran priznal, da takega orožja, kakor ga rabijo naši liberalci, ni nikjer najti.

Izmed vzrokov ni eden zadnjih naše svobodomiselno učiteljstvo.

Ze metoda, po kateri se naša mladina vzgaja, ni prava. Veliko učne snovi vsake vrste, pa vse enostransko. Mladini se odkrivajo lepote in umetnosti starih klasičnih pisateljev, a to, da so ravno ti možje bili sužnji svojih strasti, se previdno zamolči. Mladini se kaže blesk rimske in grške kulture, a se zataji, da je ravno na tem blesku izhiral. Da ne govorimo o enostranski razlagi zgodovine in moderne literature, ki je večinoma še slabša od poganške, ker je sploh protikrščanska. To, kar se zdaj uganja v šolah s književnostjo, je pravo malikovanje. Vemo ceniti književnost, a umetnost ni vse! Poleg umetnosti je treba ljudi vzgojiti, treba je dati njihovu življenju smer, cilj, treba je njihov značaj in njihovo voljo okrepiti, da bo vztrajala v bojih, da se bo znal človek ustavljati strstem, da bo dobil veselje do dela in poštenosti. Tega mu ne dá noben kla-

sik in nobena moderna literatura. Treba je mladini povedati, kaj je v književnosti dobrega, lepega in kaj je kvarnega. Pisatelj je velik, a še večji je značaj! Našo kulturo delajo ne samo pisatelji, politiki, državniki, socialisti, učenjaki, ampak tudi značaj!

Pameten vzgojitelj bo to pot sam našel. A žalibože, da se dobé pri nas na Slovenskem svobodomiselni vzgojitelji, ki bi bolj storili, da niso nikdar praga krščanske šole prestopili. Če ljudskošolski učitelj učencem V. razreda diktira, kakor se je to zgodilo v Škofji Loki, da so najlepše pesmi Aškerčeve panteistične pesmi »Jaz«, »Pevčev grob«, če srednješolski profesor piše, da človek nima duše, ampak da hrana v možganih misli in čuti, potem tudi ni čudno, da se mladi ljudje, kakor hitro šolske klopi zapusté, priznajajo kot bogotajce, Venerine častilce in se streljajo.

Edina opora naše mladine je verska vzgoja, ki ji daje trdna načela, prepričanje, utrdi voljo in izklesé značaj. Brez tega je mladi človek trs, ki ga veter maje. One svobodomiselne učitelje pa, ki brodiijo po tej vodi, svarimo, da se ne bodo nad njimi uresničile besede Nietzschejeve: Bog je mrtev, vi ste ga umorili v srcih naše mladine in še sedaj ne veste, kaj ste storili. Kar je ostalo v njih še dobrega, je iz spomina starih časov!

Epilog k brambnim predlogom.

Dunaj, 25. junija 1912.

V sredo prihodnjega tedna se snideta ob obalah Finske vladarja najmočnejših držav evropskih: »beli« car ogromne Rusije in nemški cesar. — Državniki vse Evrope, politiki in diplomate bodo nepotrpežljivo čakali novic iz dežele »tisočerih jezer«. Ugibalo se bo po vsem civiliziranem svetu, o čem se dogovarjata car in cesar ter kake dogovore sklepata nemški kancler Bethman-Hollweg in ruski zunanji minister Sazonov. Razgovarjajo se lahko o marsičem, saj imamo v Evropi stvari, ki so silno važne in zanimive: recimo italijansko-turški spor, napetost med Anglijo oziroma Francijo ter Nemčijo in druge stvari. Ruska država, oslabljena po rusko-japonski vojski, se čudovito hitro popravlja in ne poteče bog zna koliko časa, ko bo prenovljena na znotraj in zunaj. Ze sedaj se pulijo razne države za njeno prijateljstvo in

bi rade sklepale z njo tesne zveze. Navzlic nasprotujočim si interesom v Aziji si prizadeva Anglija ohraniti Rusijo na svoji strani, Francija čuti, da brez prijateljstva Rusije ne pomeni kdovekoliko, in Italija pričakuje, da ji Rusija na kakršenkoli način pomaga rešiti se iz zagate, v katero se je zaletela z nepremišljeno napovedjo vojke. Na sever bodo prihodnje dni upirali svoje oči državniki v Rimu, Parizu, Carigradu in drugod ter čakali poročil, morda usodnih za vso Evropo. Ali se pripravljaja nova konstelacija vesil? Ali bo samo dogovor o končanju italijansko-turške vojske? . . .

Tudi naši državniki se zelo interesirajo za dogodke prihodnjega tedna. Žalibog, ni med Avstrijo in Rusijo tistega prisrčnega prijateljskega razmerja, katerega si mnogi želimo, katero izkuša pripraviti naš zunanji minister Berchtold, in zato se marsikdo pri nas boji, da bi razgovor v finskih vodah ne imel slabih posledic za našo državo. Nemčija je sicer naša zaveznica, med cesarskima rodbinama obeh držav je brez dvoma tesno in odkritosrčno prijateljstvo, a vendar je mogoče, da se pripravljaja Nemčija za gotove slučaje, da se okrepi tudi brez nas. V politiki ni nobene sentimentalnosti! Realna politika Bismarkova je ustvarila trozvezo, ki ne obstoji samo vsled simpatij narodov, ampak iz gole potrebe. Navzlic zvez, ki obstoja že več desetletij, je znano, kako malo simpatij uživajo pruski Nemci pri nas in da uniforma avstrijskega častnika uživa v Berlinu posmeh in zaničevanje, da ne govorimo o simpatijah, ki jih uživamo Avstriji v Italiji in nasprotno. — Zveza obstoji navzlic antipatijam, ker je potrebna zveznim državam, a gotovo je, da se razdere takoj, ako le katera država dobi zase ugodnejšo zvezo. Žalibog, da si ravno mi Avstrijci ne moremo bog zna koliko prebirati.

Koliko moremo in smemo zaupati svojemu zavezniku, vidimo ravno na trozvezi. Ravno Avstrija to najbolj čuti. Zaradi svoje zaveznice na jugu mora naša država imeti veliko armado pod orožjem. Po vseh obmejnih vaseh, od švicarske meje do Jadranskega morja, imamo vojaške posadke, po gorah in gričih se gradé trdnjave. Danes še zavezniki, se jutri lahko pozdravljate s topovi. Z Nemčijo je nekoliko bolje, toda kaj potem, ako si Nemčija prebere? Dokler je Avstrija močna in ima tako izborna armado, bo Nemčija

LISTEK.

V velikih klavnicah.*

Zelo zanimive so klavnice v Chicagu, ki tvorijo mestni del zase (Union Stockyards). Tu le nekaj podatkov. Samo hlevi pokrivajo 200 ha (346 oralov) zemlje; jasli so dolge 40 km, korita za napajanje 30 km. V hlevih je prostora za 75.000 goved, 300.000 svinj, 50.000 ovac in 5000 konj. Tu prodajo na leto 3 do 4 milijone ovac, 100.000 konj, 7 do 8 milijonov svinj in 4 do 5 milijonov goved. Vrednost te živine znaša 300 milijonov dolarjev. Dve tretjini ali še več pokoljejo v klavnicah in meso razpošiljajo na vse strani; pri razpošiljanju je zaposlenih 25.000 ljudi, in vrednost raznih proizvodov znaša 320 milijonov do-

*) Iz knjige »Amerika in Amerikanci«. Č. g. I. M. Trunk ravnokar izdaja v zvez. prekrasno knjigo »Amerika in Amerikanci«. Posamezni s slikami okrašeni zvezek stane 1 K, vseh 12 zvezkov 10 K. Morebitni čisti dohodek je namenjen narodnim potrebam na Koroškem. Naročnina se naj pošilja na naslov: Rev. J. M. Trunk, Beljak, Avstrija.

larjev na leto. Največji tvrdki sta Armour & Co. in Swift & Co., ki imata zaposlenih 14.000 mož.

Dne 20. julija 1909 sva šla z Rev. Varhom, koroškim rojakom, v slovensko cerkev, kjer župnikuje Rev. A. Sojar. Nova cerkev dela čast župniku in župljanom. Tam je bil slučajno tudi novomašnik o. Peter Zupan, slovenski benediktinec iz Beatty, Pa., in vsi štirje smo šli popoldne gledat šikaške klavnice. Bil je nenavadno vroč dan, ko smo se vozili mestoma na ulični, mestoma zopet na nadulčni železnici proti klavnicam. Prej sem bral, da vlada tam silen smrad. Res, da je bilo opaziti tupa tam neprijeten duh, kakor že ni drugače mogoče v živalskih hlevih, a ne v hlevih, ne v klavnicah samih ni bilo prav nič gnusnega; nasprotno, vse je bilo čedno in zrak vsaj tako svež kakor v drugih delih velikega mesta. Ze iz visoke železnice vidiš v velikanske ograje, kjer so trume goved, ovac, svinj in tudi nekaj konj. Na raznih mestih so sloneli gonjači, nekateri pravi orjaki s širokimi klobuki. Gledat smo šli le klavnico tvrdke Swift & Co.; za njo so poslopja še drugih tvrdk.

Vstopimo v čakalnico, kjer je bilo že nekaj radovednežev; treba je bilo nekaj časa čakati, da se je nas nabralo zadostno število. Mlad sluga nam iz-

roči majhen zvezek z napisom: »Swift & Co. — Visitor's Reference Book«. Vse dem se in pregledujem. Čitam, da ima tvrdka v vseh svojih hišah zaposlenih 24.000 uslužbencev, v Chicagu, kjer pokrivajo njene klavnice 49 akrov, 6000 uslužbencev. Na uro morejo v Chicagu zaklati in spraviti 1000 svinj, 600 ovac in 300 goved. Glavnica družbe znaša 50 milijonov dolarjev; letna prodaja doseže 250 milijonov dolarjev. Leta 1908 so za kajenje mesa potrebovali 6000 kordov, približno 22.000 m³ drv in pa 2 milijona funtov soli in sladkorja. Družba ima hiše v 7 mestih, zidave pokriva 91 akrov; vsi prostori zavzemajo 24525 akrov in zemljišča merijo 20475 akrov. Knjižica omenja, da pregledajo vsak kos, ki ga zakoljejo, trikrat državni pregledniki. V čakalnici je velika omara, kjer so razstavljeni vsi pridelki od zaklane živine.

Sluga nas povabi v »lift« in hitro se dvignemo kvišku. Menda ima sluga navado, da začne z opazko, »da se tu porabi vse, samo s civiljenjem ne vedo kam!« Ali je bil tudi to pot tako šegav, ne vem; morda me je pa moja angleščina pustila na cedilu! Po več hodnikih stopimo v veliko dvorano. Ze na hodnikih je nos naznanil razne »duhove«; tu je pa bilo res malo »gorko«. Vsaj pa tudi ni drugače mogoče. Človek nisi ve-

del, kam bi gledal. Od nekod je prišlo v ograjo polno telet. Med njimi se je sukalo veliko leseno kolo, na katerem so rožljale verige. Nekaj krepkih mož je bilo med teleti. Veriga zarožljaja, med teleti nastane neko stokanje, tudi kak »muk« se začuje, in naenkrat privrti kolo na zadnji nogi obešeno tele ter ga odda avtomatično na železen trak ob stropu. Za prvim teletom pride drugo, tretje . . . in vsako zdrkne naprej . . . Prav blizu kolesa stoji krepak mož z dolgim nožem. Kar zablisne in tele ima prerezan vrat; kri se izlije, tele malo zastoka in — konec ga je. Ako treba, zakolje mož na ta način v minuti do 20 telet. Videl sem, da je nekaj gospa malo vtrepetal, a meni se zdi, da pri tem načinu klanja žival manj trpi, kakor če koljejo kakor navadno. Živali prerežejo ves vrat in vse žile z enim mahom, da se kri naenkrat vlije in živina hitro konča. Teleta potem umivajo, denejo zopet na verigo, in vsako gre menda mimo 150 ljudi, preden pride v ledenico. Vsak delavec ima svoje posebno delo. Prvi prereže samo žile, drugi odloči kožo na eni nogi, tretji na drugi, četrti razpara trebuh itd., vse tako izurjeno in naglo, da traja menda le 34 minut od časa, ko se je teletu prerezal vrat do trenutka, da visi meso v ledenici! Kako tu delajo, treba res ob-

brez dvoma naša zaveznica. Znano pa je, da Nemčija želi, da Avstrija prime-roma v tisti meri skrbi za pomnožitev armade, kakor Nemčija sama, ki izkuša na morju posekati Anglijo, na suhem pa doseči moč francoske armade. Naša država je zadnja leta reorganizirala armado, da se lahko meri z vsako, a naposled je državni zbor moral tudi dovoliti, da se primerno pomnoži. Vojni krogi so se že deset let prizadevali doseči pomnožitev armade, a to se je šele zgodilo zadnje dni, po mnenju višjih krogov, prav v zadnjem času.

Ko se je v najvišjih krogih izvedelo, da se snideta ruski car in nemški cesar, so tudi takoj izprevideli, da se mora naša država pokazati močno, da ne bi odločujoče kroge v Nemčiji pri- jela skušnjava pustiti nas in stopiti v zvezo z Rusijo, magari tudi brez nas. Zato je bilo treba pospešiti pomnožitev armade in povzdigniti moč države.

Sedaj ko vemo, s kakim zanimanjem in nepotrpežljivostjo se je iz naj- višjih krogov nasledovalo razpravljanje brambnih predlog v odseku in v zbornici, vemo tudi, da grof Tisza ni iz golega samoljubja strl obstrukcije v ogrskem parlamentu, sedaj umevamo pod kakšnimi vplivi je baron Heinold pred 14 dnevi izprožil znani strašilni strel...

Avstrijska zbornica je votirala da- nes brambne predloge. Avstrijska ar- mada se po številu jako okrepi. Ogromna večina poslancev je glaso- vala za vojne predloge. Zastopniki vseh avstrijskih narodov so pokazali, da hočejo, da je naša država krepka in močna, da bo kos svojim nasprotni- kom, pa tudi enakovredna zaveznikom.

Nemir, ki je prej navdajal naše odločilne državnike, se je polegel. Sedaj brez posebne radovednosti in strahu poslušajo glasove, ki bodo pri- hajali iz Berlina in Peterburga; a naš stari cesar, knez miru, bode pač brez večjih skrbi mirno šetal po hladnih parkih v Išli, prepričan, da je močan razvoj države za daljšo dobo zagotov- ljen.

Moderni oderuhi.

Kmet, delavec, obrtnik in ves sred- nji stan danes trpi in se težko preživi. Druginja nas tlači prav vse, hujše, ka- kor so to poznali prejšnji časi. Drage so vse življenske potreščine, neizmer- no visoko so poskočile stanarine, suro- vine. Revščina, beda, obup povsod.

Zakaj taka druginja, vprašujejo najbrezbrižnejši ljudje. Leta in leta so kričali, kmet povzroča druginjo. Danes velika ljudska množica spoznava, da je to čisto navadna public, kakoršna je tudi tista premodra beseda, da po- vzroča druginjo, če se delavstvu zviša- jo plače. Splošno je znano, da se v pri- meri z razvojem druginje neizmerno malo in počasi delavske plače zviša- vajo in je zvišanje v največ slučajih v zvezi s tako velikimi delavskimi žrtva- mi, da se posledice vzravnavajo po po- višanih plačah šele čez leta, ko je zopet vse življenje podraženo. Kmečki pri- delki so dražji, kakor so se tudi sploš- no v naši državi povprečno zvišali do- hodki delavskih stanov radi druginje, ki je nepričakovano nastala leta 1906. in se je od takrat do danes vzdržala.

čudovati; kljub toliki krvi, kožam, me- su, črevesju, vzduh ni preveč oduren, ker je prostor električno prezračen.

Stopimo pa korak dalje. Pridemo v drugi oddelek. Na prav enak način ko- ljejo tu ovce. Rabili bi cele strani, ko bi hoteli opisovati vse podrobnosti.

Dopolodne koljejo svinje še hitreje, ker jih ni treba odirati. Kako so posa- mezni mesarji izurjeni v svojem poslu, in kako umno je vse napravljeno, kaže to, da je Swiftova družba v šestih klav- nicah nekoč na dan zaklala 27.386 svinj!

Po ozkih stopnicah pridemo v tretji oddelek, kjer se koljejo goveda. V ograji so sami veliki voli. Po dva in dva sta zaprti v ozko kletko, kakršnih je več po vrsti. In hodniku okoli kletk stoji jako močan mož z železnim kijem. Mučno je gledati, kako živina moka in ruha semintja, kakor bi vedela, kaj jo čaka. Ko pride volova glava v pravo lego, treščijo orjak s kijem na črepinjo, da se živina kar zgrudi. Za ta prizor je treba krepkih živcev! A tudi to se vrši hitro. Pobita žival pade skozi du- ri, ki se same odprejo, na dno, kjer ča- kajo štirje možje z verigo; hitro žival dvignejo in drug mož prereže z velikim nožem vrat, da se vlije kri kakor iz škafa. Zopet gre vsako govedo mimo cele vrste mož in vsak izvrši gotovo delo. Obenem pregleduje tudi nadzor- nik vsako žival. Tako razdeljenega dela

Banke in njihove organizacije so v prvi vrsti povzročiteljice sedanje dra- ginje. Srednja podjetja so banke uniči- le; mesto da bi jih bile s kreditom pod- pirale in osvojile, so monopolizirale in kartelirale velike tvornice, da jih ob- varujejo pred krizami in da jim omo- gučijo ogromne dobičke. Denar, ki ga ima v akcijah naloženega sedem veli- kih dunajskih bank, je donasal že leta 1901. osem odstotkov, leta 1911. pa že 12 odstotkov; to so banke v svojih ra- čunskih zaključkih same priznale. To pa niso še popolne številke, ker jih ban- ke zamočujejo javnosti. Banke nam- reč ne razdeljujejo enako visokih divi- dend. »Zemljiški kreditni zavod« je raz- sul 28,5 odstotno dividendo, »Kreditni zavod« 12,1 odstotka, »Deželna banka« in »Bančno društvo« 9,6 odstotno divi- dendo. Skrivnost se kmalu odkrije, ker so velike svote nakazali rezervnim zakladom. Čim večji rezervni zakladi, tem več dobe delničarji. Osobito mlajše banke so se za slučaj kriz zavarovale s tajnimi rezervami, ki znašajo več ti- soč milijonov. Izkazani dobiček ni tisti dobiček, ki so ga bančne pijavke res napravile. Veliki akcionarji dobivajo v obliki nagrad (tantiem) milijonske svo- te in dobivajo še dobičke kot solastniki velikih industrijskih podjetij. Visoke obresti, ki jih ponujajo banke vlagateljem, le zapeljujejo ljudi, da dvignejo svoj denar iz varnih hranilnic in ga nalagajo v banke, ki so s svojimi po- družnicami po celi državi nazpredle svoje mreže. Ljudje ne vedo, da je na- laganje denarja v banke veliko neza- nesljivejše, kot pa, če se nalaga denar v poštene hranilnice in posojilnice.

Banke upravljajo zdaj velikanske vsote denarja. Velike banke so uprav- ljale leta 1901. še 2.048 milijonov kron, leta 1911. pa že 4500 milijonov kron; srednje banke leta 1901. še 114, l. 1911. pa 660 milijonov kron in provinčne banke leta 1901. 274, leta 1911. pa že 724 milijonov kron.

Tuj denar, ki ga upravljajo banke, je torej poskočil za 120 do 478 odstot- kov!

Z narodno-gospodarskega stališča se mora to dejstvo zelo obžalovati. Iz hranilnic in posojilnic dvignjen denar, ki se naloži v bankah, se porabi za špe- kulacije in ni nikdar tako varno nalo- žen, kakor je bil v teh zavodih. Odtegnjen je ta denar srednjemu stanu, ki more iskati zdaj posojilo, če ga sploh dobi, le proti visokim obrestim, kar prav dobro čutijo tudi naši obrtniki in tudi trgovci.

Kakšne dobičke pa delajo solast- niki bank! Mali človek, ki nalaga svoj denar v banki, dobi 4 do 5 odstotkov obresti, veliki tvorničar je pa danes istočasno tudi član upravnega sveta kake banke in narobe. Kot bankir se mu njegov denar obrestuje z 12 do 28 odstotki, kot član upravnega sveta ka- ke industrijske družbe dobiva milijon- ske nagrade. Svojim upravnim svetni- kom je n. pr. izplačala »Praška železna industrijska družba« od leta 1905. do l. 1910. okrogla 5.721.000 kron tantiem, dividend je pa razsula v višini 32 do 45 odstotkov! Nič čudnega, da stane danes akcija vredna 500 kron celih 3200 kron. Približno enako so poskočili do- bički tudi ostalih velikih industrijskih podjetij, ki delajo vsa skupno z ban- kami.

In posledice? Avstrijsko do krvi in

mozga izmozgano prebivalstvo peša. Otrok umre pri nas 18,06%, v Nemčiji pa le 15,6 odstotka, na Angleškem 12,87 in v Švici 10,01 odstotka. Banke ovirajo uspešno postavljanje delavstvu v korist, kar dokazuje povestnica predloge o so- cialnem zavarovanju. Najdražja stano- vanja imamo v Avstriji, najdražja je avstrijska opeka. Banke so povzročile, da se je podražila moka, da se je po- dražil sladkor, da se je podražilo pivo, da se je podražilo železo, da so padli avstrijski državni popirji tako nizko, da se moramo pred svetom naravnost sramovati.

Boj proti oderuštvi bank je neob- hodno potreben. Ljudski poslanci bodo morali odtrgati vlado od vplivov bo- gatih mogotcev, potem bo šele mogoče misliti na to, da se prične uspešna vojska proti oderuštvi bank. Druge poti ni, ker je vlada popolnoma odvisna od bank.

Položaj v Albaniji.

V Albaniji se zopet pripravlja ve- lika vstaja, vstaja, ki bo, kakor kažejo vsi znaki, veliko hujša, kakršne so bile dosedanje vstaje v Albaniji. Turška vlada igra zopet po svoji stari navadi vlogo ptiča noja in izkuša svetu zakriti dejanski položaj, a niti turški vladni krogi ne morejo več zatajiti, da se pri- pravljajo v Albaniji zelo hude stvari in da je položaj tak, da je v nevarnosti obstoj Turčije. Albanski rodovi se pri- pravljajo z vso silo na vstajo, da si iz- vojujejo svojo neodvisnost.

Položaj je še posebno resen, ker tudi turški vojaki odpovedujejo pokor- ščino. V turški armadi vlada vedno večja nezadovoljnost z mladoturškimi mogotci. Vojaki v Albaniji, nahujskani po častnikih, prestopajo k Albancem, drugi pa izjavljajo, da se nočejo boje- vati z albanskimi vstaši. Niti turška vlada si ne upa več tajiti, da se pri- pravlja v armadi upor proti sedanji turški vladi.

Albanci so tvorili stoletja jedro turške armade in so na vseh bojiščih v Evropi, v Aziji in Afriki v krvavih bitkah s svojo krvjo rdečili zemljo in veliko pripomogli k sijaju zahajajo- čega mohamedanskega polumesca. Sultani so znali ceniti albanske za- sluge in so hrabrim albanskim gor- skim rodovom podelili velike predpra- vice. Mladoturki so pa odpravili alban- ske predprave, ker so uvedli centra- lizem, s katerim so nameravali Turčijo vzdržati. Po mladoturkih povzročene vstaje so se Albanci navdušeno udele- ževali. Ko je pa bila revolucija kon- čana, ko so Abdul Hamida odpeljali v prognanstvo in ko so proglasili ustavo, so sinovi albanskih gorá zahtevali, da naj jim njih zasluge poplačajo. Mlado- turški mogotci v Carigradu so pa albanske zahteve odklonili. Albanci so se pričeli upirati centralizmu. Zahte- vali so zase davčno prostost v gotovi meri in pravico, da bi smeli nositi orožje, kakor tudi še nekatere svobod- ščine. Mladoturki so pa vse njih za- hteve odklonili. — Nato se je pričel krvavi ples proti mladoturkom.

Mladoturki so dosedaj doživeli že tri velike albanske vstaje. Da ni bila lanska albanska vstaja hujša, se imajo Turki zahvaliti avstrijskim politikom. Črnogorci so bili že pripravljeni, da priskočijo svojim prejšnjim stoletnim

sovražnikom proti mladoturkom na pomoč in so to le iz ozirov na našo državo opustili. Turška vlada se je za- vezala, da pomilosti vse vstaške Mali- sore, da jim za dobo dveh let odpusti davke, da nastavi domače uradnike, ustanovi albanske šole in da zgradi po- turških vojakih porušena poslopja in da smejo Malisori nositi orožje. Lan- sko potovanje novega turškega sultana Mahmuda V. je tudi zelo pomirjevalno vplivalo in laški napad na Tripolis je rodil posledico, da Albanci niso hoteli igrati vloge laških pomočnikov. Mlado- turki pa niso ugodnega trenutka izra- bili. Predprave so dobili sicer Mali- sori, ki so se uprli, a raztegnili niso teh pravic na ostale albanske rodove, ki Malisorov ob vstaji niso podpirali.

Ko je po albanskih čerih letos iz- kopnel sneg, se je pričelo zopet med Albanci živahno vstaško gibanje. Ro- dovi, ki se od pamtiveka sem sovra- žijo, so danes slozni. Ob rami moha- medanskega Albanca se bori krščanski Albanec in čakajo le še na znamenje, da se vsi upro. Za mladoturke najne- varnejše je pa, ker simpatizira z Al- banci tudi velik del armade in baje že celo močna solunska posadka, to so tisti polki, ki so strmoglavili staro Tur- čijo! Ob Dardanelih in v Mali Aziji je danes radi laško-turške vojske zbran cvet turške armade. Na Kavkazu pa že stoji, gotovo ne v zabavo ruskih gene- ralov in velikih knezov, 300.000 mož- močna ruska armada.

Položaj v Albaniji sili tudi našo državo, da je na vse pripravljena. Saj se dogodki v Albaniji izigravajo zelo blizu črno-žoltih mejá dvoglavega orla!

Tedenski pregled.

Avstrijska poslanska zbornica je 26. t. m. sprejela brambno predlogo neizpremenjeno tudi v tretjem branju. S tem je zagotovljen vevlažen in vevlepomemben zakon, ki daje državi, kar ji po vsej pravici gre. — Hrvačom se obeča diktatura, t. j. vso oblast naj bi dobil v roke kak avstrijski gene- ral — Hrvat, ki bi imel nalogo, odpraviti krivice, ki se gode Hrvaški in ji vrniti vse ustavne svo- boščine, potem pa se sporazumeti s hrvaškimi po- litičnimi strankami za trajno rešitev spornih vpra- šanj med Hrvaško in Ogrsko. Tako pišejo listi; pravijo, da cesar tako želi, ker se je naveličal vednih zmed na Hrvaškem in hoče enkrat napra- viti red. Ako so te vesti resnične, bo seveda Hrva- čam moral iti; zato bi Hrvačom diktatura jako dobro- došla. — Na mednarodnem evharističnem kongresu na Dunaju bo deželo Kranjsko uradno zastopala posebno odposlanstvo; tako je na predlog dežel- nega glavarja dr. Susteršiča soglasno sklenil de- želni odbor. Cesar in člani cesarske hiše se o pri- liki kongresa ne udeležijo le slovesne sv. maše, mar- več tudi slavnostne procesije — a te slednje le- moški člani. Udeležbo na kongresu je dobes- javilo že nad 70 škofov. — Predlogo za zgradbo dalmatinske železnice (Ogulin—Knin) je ogrski državni zbor odobril 22. t. m. Železnica bo stala po vladnem proračunu 108 milijonov kron. — Le- tošnji veliki cesarski manevri se vrše na Ogrskem v pokrajini krog Szegedina. Udeležijo se jih 4, 5, 7, in 12. vojni zbor ter morda nekaj oddelkov 13. zbora. Vrhovno vodstvo bo v rokah prestolo- naslednika Franca Ferdinanda. — Cesar je sank- cioniral deželni zakonski načrt o regulaciji Kam- niške Bistrice. — II. glavni občni zbor Jugoslov- ske Strokove Zveze se je 23. t. m. vršil v ljub- ljanskem Ljudskem Domu. Dozadj šteje 45 plačil- nic in skupin z 2542 člani. Dohodkov je imela lani 20.480 K, stroškov pa 8552 K (8146 K samo bolni- škijh podpor). Za predsednika je bil zopet izvoljen kranjski deželni odbornik dr. I. Zajec. — Novo treznostno društvo »Sveta vojska« se je ustano- vilo 23. t. m. na protialkoholnem zborovanju v Ljubljani. Dosedanje društvo »Abstinent« se je strnilo v »Sveto vojsko« in prenehalo obstajati. Isti dan se je osnovala tudi »Zveza Svete vojske«, v kateri se združijo vsa treznostna društva na Slovenskem. — Nov slovenski denarni zavod se snuje v Gorici pod naslovom »Goriška banka,

še nisem videl nikjer. Kako so posa- mezniki izurjeni, kaže to, da vsako ko- žo takoj preiščejo, in delavca odpustijo, ako je na dan napravil v kožo več nego dve urezi!

Po raznih hodnikih in stopnicah nas je sluga vedel v ledenico. Ze pri vstopu si je vsak nehoté zapel jopič, ker tu je mrzlo kakor v najhujši zimi. Tla so postlana z žagavino. V prostoru, kjer hladijo teleta in ovce, je prostora za 2500 ovac in 1000 telet; v onem za govedo za 1500 volov, oziroma 3000 po- lovic. Pred dobro uro je vol še živ, zdaj visi zmrznjen ko rog! Meso izgleda jako fino. Koliko ga je, ne povprašuj; saj ga marsikdo v vsem življenju ni videl toliko, kolikor ga vidi, ko stopa skozi te ledenice. In vendar ga vedno spravljajo.

Pridemo v cele vrste dvoran, kjer režejo in razdeljujejo zaklano živino v pozamezne dele, kakor jih potrebujejo za prodajo, ali za porabo. Gremo tudi skozi prekadilnico. Večinoma prekaja- jo stegna (pleča) in slanino (bacon), drugo porabijo za klobase in za kon- zerve. Tudi razkosavanje se vrši tako spretno kakor klanje.

Sluga nas vodi še v oddelek, kjer delajo klobase. Uslužbenci, večinoma dekle, so tu le, da pazijo na stroje, ker vse izdelujejo na strojih. Zdaj je res tako: pri enem kraju vidiš meso, pri drugem okusno klobaso! Ne vem,

če Amerikanci sčasoma ne pridejo tako daleč, da bo pri enem kraju svinja in pri drugem — žeja, ki se je oglasila po zaužiti klobasi!! Še bolj zanimivo je, kako meso spravljajo v kositrne škat- ljice. Stroj prinese meso, ga razreže, po stroju pride škatljica, ženska dene vanj meso, stroj škatljico zapre, po- tegne iz nje zrak, ovije okoli nje lep pa- pir itd. — Kdor sam ne vidi, skoro da ne more verjeti!

Kakor omenjeno, porabijo prav vse kose zaklanih živali, in v bližini so po- sebna poslopja v te namene. Iz rogov delajo česalnike in ročnike, iz parkljev gume, iz kož usnje, kri spravljajo v posebno tovarno, kjer delajo iz nje bar- ve ali jo porabljajo za čiščenje sladkor- ja, čreva porabijo pri klobasah, stek- larjih ali zlatarjih i. t. d. Če bi kaka brihtna glava iznašla še, kako se lahko izkorišča cviljenje, morda za kak evro- pejski deželni, oziroma državni zbor, ali za »glavopobile«, Swift mu da za tako iznajdbo kar nekaj milijonov! Le tako je mogoče, da pride družba na svoj račun in dela še dobiček. Razume se, da so te velike družbe zadavile tudi vse — mesarje.

Ko smo zapuščali klavnice, je bila nadcestna železnica polna prav elegan- tnih gospodov in dam, samih uslužben- cev te tvrdke, ki so končali svoje dnev- no delo. Jutri pa iznova začnejo!

Use sorte.

Dva dni sm štederu in s glava belu, kua u tu za en člouk, ke se za mojga bratranca vn daje in ke prau, de se piše Nande Glavatr in de ma leuš je- zek kokr jest. Če pa začnem jest ena reč štederat, na jejnjam preh, de ja pu- štederam in tku sm tud tega Nandeta puštederu.

Jest sm tega fanta že zdauni pu- znou, ampak de b biu on men u žlaht, de b biu on moj bratran, tu je pa tul- kokr je pet krau za en groš. On se baha scer iz tem ukul, de je moj bratran, ampak tu zavle tega, de b mou pr ldeh

družba z omejenim jamstvom». Temeljna glavnica bo znašala 200.000 K. Zavod je v prvi vrsti namenjen trgovskim in obrtnim krogom. — Vožnja z omnibusom se 29. t. m. odprla na progi Bohinjska Bistrica — Bohinjsko jezero. Omnibus bo vozil trikrat na dan tje in nazaj. — Na progi južne železnice med Mariborom in Trstom so zasledili obširne goljufije z voznimi listki. Ljudem so se namreč po znižani ceni prodajali že rabljeni vozni listki. Kot krivca so doslej dohnali in zaprli kondukterja Antona Tomschitza in Petra Kreischlerja, oba iz Maribora.

Godovi prihodnjega tedna.

Nedelja, 30. junija, 5. pobink.: Sp. sv. Petra, Ponedeljek, 1. julija: Teobald, pušcavnik, Torek, 2. julija: Obisk. Mar. D. Sreda, 3. julija: Helijodor, škof, Četrtek, 4. julija: Urh. Berta, Petek, 5. julija: Ciril in Metod, Sobota, 6. julija: Izaija, Dominik.

Idrijske novice.

i Kdo se je pritožil proti proračunu za leto 1912., so liberalci in socialni demokrati naglo pozabili. Spomnimo jih zato na odlok deželnega odbora z dne 8. februarja 1912, št. 120, ki se tako-le začne: »Pritožbam c. kr. rudniškega ravnateljstva in pa Franceta Oswalda in tovarišev proti sklepu občinskega odbora z dne 15. decembra 1911, da se za pokritje v proračunu za leto 1912. izkazane primanjkljaja pobira 50% doklada od hišnonajemniškega davka in pa 80% od ostalih direktnih, dokladam podvrženih davkov, je deželni odbor ugodil in izpodbijani sklep v celoti razveljavil.« Toliko, da se ustreže radovednosti in pa, da nazadnje slavna notarjeva deputacija ne pozabi vzeti seboj na cesarski Dunaj tudi rekursa c. kr. rudniškega ravnateljstva.

i O podkupljanju posebno radi namigavajo socialni demokratje. Morda vedo, kaj je to. V tem oziru se našim ljudem še ni bilo treba prati ne pred sodiščem, ne drugod, tudi ne pride do tega. Bolj kot nepotreben zagovor, bo davkoplačevalce zanimalo, koliko koristi ali škode imajo od S. L. S. in nasprotnikov. V vseh zadnjih 12 letih je bila S. L. S. v manjšini v občinskem odboru ter je večina vedno kakor nalašč nasprotno ravnala, kakor so predlagali naši odborniki, samo da ni bilo miru. Vkljub temu je S. L. S., ker drugače ni šlo, po pritožbah zljajšala hišnim posestnikom breme, in sicer leta 1908. 55%, leta 1910. 10% in leta 1911. 7% doklad. Računano povprečno, da nese 1% 155 K, prihranjenih je bilo po trudu S. L. S. hišnim posestnikom v imenovanih treh letih skupno 11.160 K. Leta 1910. je deželni odbor s pritrditvijo deželne vlade napravil nekakšen normale, katerega naj bi se županstvo držalo, namreč 40% doklada na hišnonajemniški davek in 75% doklada na ostale. Če bi se bili vsako leto združeni liberalci in socialni demokrati tega držali, bi ne bil imel nobeden prilike pritoževati se. Deželni odbor je normiral, deželna vlada potrdila, mi smo bili zadovoljni in rudniška direkcija se tudi ni več upirala. Hišniki bi bili plačali tudi leta 1911. še 3%, leta 1912. pa celo 28% manj, torej zopet 4805 K manj, s prejšnjim skupaj 15.965 K manj samo v štirih letih. Pa tako z blatom ometavajo delovanje S. L. S. v Idriji — so pač slepci! Nasprotno pa občina ni prav nič vsled tega trmastega in skrajno nepremišljenega postopanja liberalcev in socialnih demokratov pridobila, ampak izgubila. Ker niso bili zadovoljni z leta 1910. določenim razmerjem 40% in 75%, ampak so zopet izpreminjali, je prišlo do razmerja 43% in 73%. 1% hišnonajemniške doklade je prinesel 155 K, 1% na druge davke pa 1550 K. Od hišnikov je prišlo več 465 K, od drugih davkov, pri katerih je prizadet v prvi vrsti erar, pa 3100 K manj. Občina je dobila 2635 K manj,

nego bi bila prejela, če bi veljala določba deželnega odbora. Leta 1912. bode prišlo iz hišne najemščine 4340 K več, zato pa iz drugih davkov 10.850 K manj; občina dobi torej 6510 K manj, kakor če bi bil ostal v veljavi leta 1910. od deželnega odbora postavljeni normale 40% in 75%. V zadnjih dveh letih dobi občina na ta način dobrih 9000 K manj, samo, da ne obvelja volja deželnega odbora. Letošnja izguba pa bo še večja, ker bo radi višjega dobička erarja vrednost 1% čez 1550 K. Taki gospodarji so liberalci in socialni demokrati, ki vpijejo in pišejo o klerikalnih podkupljencih in škodljivcih. Pa nismo še pri kraju. O priliki št. 509, glede katere se najbrže tajnik, ker drug nima dopisov pri rokah, nekaj šemi in norčuje.

i Redko slavnost so obhajali naši rudniški uradniki na praznik sv. Ahačija. Po končani znani procesiji so se zbrali v društvenih prostorih »Casine«, kjer so odkrili spominsko ploščo v znamenje, da so pretečeno leto največ pridelali. Izkopali so rude nad 1 milijon kubičnih metrov, ne da bi bili moštvo kaj pomnožili. Ministrstvo jim je poslalo v znak priznanja bakreno ploščo, na kateri sta lepo izdelana rudar-kopač in rudar pri topilnici. Dvorni svetnik Billek je slavil tehnične uradnike, ki so toliko napredovali, da se delo možu precej olajša in vendar zaslužek še poveča in država pri tem nima škode. Rudarski uradniki so naročili enako nekoliko manjšo ploščo in jo poklonili svojemu šefu Billeku v znak spoštovanja in hvaležnosti, kar je tolmačil rudniški svetnik Pirnat, ki je slavil predstojnika kakor znanega strokovnjaka, a obenem ljubeznivega tovariša. Mali spomin naj priča, da načeluje podložitim, ki pripoznajo njegove vrline. Povabljeni so bili vsi zastopniki tukajšnjih uradov, okr. glavar Ekel in rudniški nadkomisar Strgar iz Ljubljane.

i Na Dunaj bodo torej šli. Pri zadnji občinski seji dne 18. t. m. je odbornik Alojzij Pegan, notar v Idriji, po uradnem zapisniku tako-le govoril: »Odbornik Al. Pegan poudarja še, da je odlok deželnega odbora v zadevi rešitve občinskega proračuna produkt Oswaldovih rekurzov. Naj sklene občinski odbor, kar hoče, naj je sklep še tako koristen za občino, naj je tudi soglasen in izraz celega občinskega odbora — zaman, Oswald rekurira in deželni odbor ugodil. Mi nismo več javna korporacija, ki sme upravljati občinsko premoženje in voditi občinske posle, mi smo danes marionete c. kr. državnega uradnika Oswalda. Trajalo bi predolgo, če bi navajal vse njegove nagajive rekurze. Pač pa pozivljam gosp. župana, da se posluži vseh postavno dovoljenih sredstev in ukrene potrebne korake proti nagajivemu počenjanju Oswalda. Predlagam, da zbere županstvo vse Oswaldove rekurze v pisмено spomenico, katero naj izroči deputaciji osebno ministru za javna dela. Prosim, da se moj predlog sprejme, kajti tako ne sme iti več dalje.« Predlog se z večino sprejme, ko je naš odbornik g. Leopold Troha predlagal, naj dotični nesejo spomenico na svoje stroške, ne pa da bi se po Dunaju zabavali za občinske denarje. — Oswald ni rekuriral nikoli kot c. kr. državni uradnik, temveč le kot hišni posestnik, ki ima kot davkoplačevalec, kakor vsaki drugi, pravico zabraniti brezpotrebne stroške. Liberalci toliko pišejo o denuncijantstvu, kako neki sodijo o tem notarjevem predlogu? Ko se je

zvedelo po mestu o tem predlogu, so se strašno smejali in bili mnenja, da stranka, ki se takih sredstev poslužuje, mora biti že na koncu svojih stvarnih razlogov, kajti minister bode pač vesel takega »državnega uradnika«, ki je varoval erar občutne škode; gotovo mu bode poslal za to pohvalno pismo in naši občinski očetje bodo šli iz prestolnega mesta z dolгим nosom. Mi smo pač radovedni, kdaj se slavna deputacija na pot poda. Pripomnimo še, da so bili vsi rekurzi na zaupnih shodih naše stranke sestavljeni, vsem prebrani in enoglasno odobreni. Bili so vedno v dostojni obliki, kajti kakor naši nasprotniki iščejo pri vsaki besedi kak stranski pomen, da bi potem tožili pri sodniji, niso mogli nikoli nič iztakniti. V teh rekurzih je vladal ves drugačen ton, kakor ga je nekdo rabil v tajni občinski seji o avstrijski justici. Saj nas razumete, ne?

Jeseniške novice.

i Tatovom časti okrog »Naroda«. Dne 9. junija t. l. je v Savi ponesrečil podpisane društva blagajnik Janez Rabič. »Slov. Narod« je preteklo soboto njegov spomin ometal s to-le infamijo: »To, da se niso računni ujemali z gotovino v blagajni in drugi dolgovi, to je gnalo nesrečneža prostovoljno v smrt.« Blagi pokojnik se ne more braniti, zato ga brani podpisano društvo, ki obenem mora braniti tudi sebe, zakaj z omenjeno notico je očitno hotel dopisnik udariti tudi po podpisnem društvu. Izjavljamo, da smo takoj po smrti pokojnika pregledali društveno blagajno, ki se do vinarja ujema z računi. Rajni blagajnik Janez Rabič, ki mu bodi blag spomin, je bil poštenjak, ki ga »Narodov« dopisnik še dolgo v poštenosti ne bo dosegel. — Prvo jubilejno vojaško veteransko društvo na Jesenicah, dne 26. junija 1912. — Anton Rozman, predsednik; Jožef Stražišar, sedanji blagajnik; Ivan Jakopič, predsednik nadzorstva.

i Poslovil se je z Jesenic naš vrli sodelavec Franc Čebulj ter se preselil na svoje posestvo v Podgorje pri Kamniku. Bil je neomahljiv značaj, požrtvovalen prijatelj sodelavcev in eden najboljših delavcev za načela S. L. S. Bil je organizator prve vrste. V novem stanu mu želimo mnogo sreče in božjega blagoslova.

i Čudne pojme o ljudski koristi in škodi imajo nekateri gospodje. Sredi Jesenic je napravil erar čez dva hudourniška kanala mostiče iz betonskih plošč. To so vam prave grbe arabskih kamel, da le s težavo vleče živina vozove čez nje. Avtomobilisti pa odskakujejo v zraku, da vam je veselje gledati jih. Na državni cesti na Plavžu pri Jesenicah pa dela erar nov most. Starega lesenega nadomesti z betonskim. Novi most pa bo okrog en meter višji, nego je bil stari, tako da se na pravi tam, kjer je bila prej ravnina, kar naenkrat umeten hrib. Inženirja Bloudek, ki je delal načrt, občudujemo. Pa to še ni vse. Tik ob mostu je več hiš, ki bodo prišle za en meter v zemljo. Na drugi strani mostu je kapela, kjer se pogostokrat mašuje in pride za en meter v zemljo, oziroma v jamo. Kaj bo s temi stavbami ob deževju, tega še menda g. inženir Bloudek ne ve. Nekateri posestniki imajo ob cesti in dalje v ravnini posestva, travnike in njive. Edini izhod je bila pot ob

mostu, ki bo pa naenkrat za en meter nižja nego glavna cesta. Bodo-li ti posestniki nosili svoje prideleke po stopnicah na glavno cesto, ali kako, naj nam pove g. inženir Bloudek. Najlepše pa je to, da niti eden interesiranih ni bil povabljen h kaki obravnavi. Sedaj pa vprašamo merodajne gospode: Ali so ljudje samo zato tukaj, da imajo dolžnosti do države, ali ima tudi država kake dolžnosti do ljudi? Ali ima samo država pravico ljudem nalagati breme, ali imajo tudi ljudje pravico od države zahtevati, da jih varuje škode? Na to vprašanje, nam, gospoda, odgovorite, potem pa znižajte most v načrtu, dokler je še čas!

i Poseben vlak je peljal v sredo popoldne kranjske in štajerske »Sokole« ter nekaj sokolskih deklet skozi Jesenice v Prago. Nekateri jeseniški sokoli so jih hoteli nekaj pozdravljati, pa so se spomnili svoje nemške zveze, zato so rajši obmolčali, samo en prodan »značaj« je dvignil parkrat klaverno svoj slammik, nekaj pa jih je pozdravljalo skozi okno Humrove kuhinje. Pa je bila »andoht« pri kraju.

Tržiške novice.

i Društveno. Tržiško delavstvo poleti v nedeljo k Sv. Valentinu na Ovshe. Tu bo imel nekdanji tržiški kaplan g. profesor Kržišnik sv. mašo ob 8. uri. — Vaditeljskega tečaja v Ljubljani sta se preteklo nedeljo udeležila načelnik in tajnik tukajšnjega Orla. — Podvezine javne prireditve na Vrhniki se udeleži 30. t. m. telovadni odsek po najmanj šestih telovadcih.

i Nevlihta je razsajala v noči od ponedeljka do torka. Grmelo in treskalo je vsevprek. Strela je udarjala v drevesa in skale okoli Tržiča. Ljudje so vstajali ponoči in molili. V Krizah je udarila strela v kozolec, ki je pogorel.

i Novi okrožni zdravnik g. dr. Avgust Mayer je začel ordinirati pred par tedni v hiši gospe Ahačič, trgovke na glavnem trgu.

i 15 letnega jubileja društva sv. Jožefa sta se udeležila poleg drugih društev, katera smo že našli v sobotnem »Slovencu«, tudi tukajšnji strokovni društvi črevljarskih uslužbencev in uslužbenk in strokovno društvo izučnih črevljarskih pomočnikov po večjih deputacijah.

Nekaj o pošli.

Poštno in telegrafično ozemlje naše drž. polovice je znašalo komcem l. 1910. okroglo 300.000 kvadratnih kilometrov z 2856 milijoni ljudi.

Upravo velikega okrožja oskrbuje tretji oddelek trgovskega ministrstva, ki je obstojal v tem letu iz 15 pododdelkov. V posameznih kronovinah vodi poštno upravo 10 poštih in telegrafskih ravnateljstev, katerih število se je vsled ustanovitve nove poštne direkcije v Tropavi dne 1. oktobra 1911. pomnožilo na 11.

Poštnih uradov je bilo 9.497; od teh jih je v tujih državah 36, in sicer v kneževini Lichtenstein 5, v Turčiji pa 31. Na avstrijskem poštnem ozemlju povprečno na 317 kvad. kilom. in 3019 prebivalcev ena pošta. Privatnih prodajalnic poštih vrednotnic (znamk, nakaznic itd.) je bilo 32.595, pisemskih truzic pa 43.317. Z poštnimi uradi je bilo opremljenih 6.533 krajev, z poštnim

mal več kredita. No, pa lde — če tiste vn uzamema, ke »Sluvensk Narud« vn dajeja — ga maja že uzuni. Tega fanta še ni blu nekol nč prida; za pametn del ni biu nekol za punucat, sam dumišlvou s je zmeri, de je pisatel, pa sevede ud nega kej spisanga ni nekol nubedn člouk nč vidu; zatu sa ga spravlj sojčas negau lde u arbajtshaus, de b se tam kašnga puštenga antverha izuču. Kokr sm puznej šlišu, sa ga u arbajtshaus tud res puskusl za šuštarja izpil-dat in — kokr prauja — se je notr navadu še precej dobr nardit kašn škorn, zatu sa ga spustl vn, de b uzuni na frej nugah pumagu leberalcem škorne delat.

Kokr je sebotn »Sluvensk Narud« pukazu, je že začeu soj antverh zvršvat, če pa na uja tist škornj, ke jh u on naredu, začel leberalne prvakarje in frakarje preveč tišat in žult, tu u pa bližna prhodnast pukazala.

Dustojnast in manere ta fant na zna nubene in ja tud nekol znou ni, tu je prec pukazu in tega tud ud nega nubedn pametn člouk pugervat na more, ke u arbajtshaus nisa še nekol nubenga izučl za kavalirja. Ampak ta »Sluvensk Narud« b mogu bt saj tulk prefrigan in navihan, de b šou tem fante na lim in na tišu iz glava u past, zraven pa uleku še soje frakarske su-

mišlenke za saba. Žalastn pr usi te reč je pa še ta nar bl tu, de s je gnadleva gespa dohtar Taučarjuva glih tega pustupača izbrala za sojga zaguvornka, ke vnder za tu ni mela nobenga uržaha. Jest gnadleu gespe dohtar Taučarju vnder nism nič hudga naprej metu, narobe, še puhvalu sm ja, de je pridna gespudina, ke zna birtšoft pelat, kar jh žalibuh na zna velik. Če pa se je glih prpetl, de ji je kuharca kuruzu namest rajža u župca zakuhala, tu pa ni nič pusebnga, sej se je nahtern drugem prvakarskem damam še kej družga u žulejnj prpetl, kar pa za zdej raj zamoučim in pršparam, če u treba, za druga prložnast. Jest nečm brez putrebe sojga nusa utekvat u zadeve drugeh famili, ke mam zmeri pred učmi, de je treba, če že člouk če pisat, pisat u takmu tone, de je za pušlšat; kvantajne pa prepušam leberalnem gau-garjem.

No, pa pestima tu in pučakima, de uma vidl, du kašne meje dustojnast me u prpelu »Narudu« arbajtshauzar in de uma preudarl, če u treba tud men zlest čez ta meja za nim. Astn: Čez ta reč punktum za dons.

U nedela pred svetem Janezam Krstnikam je blu pa tulk veselie u Iblan in tu sameh takeh veselie, ke je na usaka viža treba, de je tud iblansk

žepan zraven, de se je men že u sebot, ke sm ud teh veselie brau, gespud dohtar Taučar naraunast u srce zasmilu.

Lepu vas prosm, še pet ni blu ura u nedela zjutri, pa je že začela gnadleva gespa dohtar Taučarjuva cukat sojga gespuda suproga za rama:

»Janez ustan! Pet je že ura! Vekar, ke sm ga snuč narihtala na pet, je že zdauni udruputou. Sej veš, kua naj use še dons čaka. Treba nama u jt na Grad, pol u Trnou h velk maš, ke maja žegnajne tam; pupoune u Hribarju gaj na veselica, pol na širštat pud Rožnpoh in Buh ve kam še use, ke m še zdela u glava na pade.«

»Pust me no saj še ene pu ure puležat; men že kar brenči pu glau ud sameh veselie. Oh, en žepan je pa res en veleke revež. Preh sm saj ud nedeleh lohka puležu du ene deveteh, zdej sm pa kar naprej in naprej uprežen.«

»Na morm pumagat; ustat morš. Lej, jest sm že čist ublečena in sam še tulk čakam, da uš ti ustou in m pluzna zapeu na hrbte, ker s ja na morm sama zapet. Kufe maš že tud tlela na nohtkostline in če ga na uš hitr spiu, u vs mrzu — —«

»Pa ga nes nazaj na šporherd, de u ustou gurek; jest um še mejčkn puležu.«

»Kua pa moja pluzna?«

»Pa nej t ja kuharca zapne, če s ja res na morš sama!«

»Oh, Janez, kuku s ti čudn! Kuharce ni duma, ke je šla h maš. Puglej, jest teb use rada nardim. Kufe sm t skuhala, ubleka sm t spucala, frišn periu prštimala h pojstl, tku de maš use lepu pr rukah; ti pa men še tisteh par drukarju na pluzn na zapneš nekol brez guđrnajna. Takla ste mošk! Oh!«

»No, le nekar na zdehuj, Francka; sej um prec na nugah,« in gespud dohtar Taučar je zlezu pučas iz pojstle in zapeu bluzna gnadleu gespe suprog. »Tku, zapeta s že! A maš še kašne druge že? Jest sm na use prpraulen — —«

»Nč, nč, Janez! S že priden!« in pubožala ga je pu lic. »Oh, h pulberari s pa mende puzabu jt učeri, ke s tku kusmat.«

»Ti hudiman, ti! Dvakat sem biu učeri pupoune pr Franketat, de b me mal zrihtu in brada prštucu, pa useli je blu use zaseden tku, de se m je nazadne zdel že prenaumen letat zmeri dol zastojn, zatu sm mu naroču, de nej me pride puklicat, kedr u mou kašn zic frej, in ta šmentan Franketa je nazadne puzabu na pulberajne, jest pa tud.«

»A je sam Franketa pulberar u Iblan?«

nabiralnikom (Postablage) pa 2588. Z pisemsko službo za deželo je bilo urejenih 3319 poštinih uradov. Število deželno pismonoških (Landbriefträgerbezirke) okrajev je znašalo 5636, število krajev, ki so jih obhodili dež. pismonoši je 33293. Avtomobilov je bilo v prometu 127. Za odpravno službo na železnicah je obstajalo 609 in za odpravno službo na javnih cestah 2.744 zavodov.

Kot pošttoprometna sredstva služijo: 838 poštoželezniških voz, 368 poštinih kupejev, 8986 cestnih vozov in sani ter 8971 vozni konji.

Pisem se je odpravilo 1.797.093.180; rekomandiranih je bilo med temi 63.86 milijonov. Od cele svote odpravljenih pisem pripade 1265.33 milijonov na notranji promet, 159.26 milijonov na promet z Ogrsko, 18.76 na Bosno in Hercegovino in 353.71 milijonov na zunanji promet. V celoti je bilo odpravljenih pisem in zavojev z napovedjo vrednosti 79.25 milijonov, vplačanih poštinih nakaznic pa 36.11 milijonov kosov. Svota vplačanih poštinih nakaznic je znašala 1749.71 milijonov kron. Vseh poštinih nakaznic se je izplačalo 38.11 milijonov kosov v skupnem znesku 1901.64 milijonov kron. Pisem z naročilom se je sprejelo 0.43 milijona, poštinih povzetij 10.64 milijonov kosov. Celotno število poslanih časopisov je doseglo višino 285.93 milijonov. Strankam se jih ni moglo oddati 1.07 milijona. Vseh poštinih vrednotnic se je izdalo 1512.6 milijona, onih neposredno natisnjenih (Postwertzeichen aufdrucke) pa 30.88 mil. kosov. Skupna vrednost poštinih vrednotnic znaša 128.72 mil., neposredno natisnjenih pa 1.3 mil. kron.

Brzjavne proge so dosegle celotno dolžino 46.952 kilometrov, žice brzjavni prog pa 235.493 kilometrov. Vseh brzjavni postaj je bilo 6970, brzjavk pa se je odposlalo 20.964.516. Na en tisoč prebivalcev je prišlo 623 brzjavk z 15-1 besedo.

V telefonski službi je stalo v poslovnem letu 873 lokalnih omrežij z žično dolžino 376.728 km. Dolgost interurban- nih prog je znašala 12.382 km, nje žice 54.698 km. Telefonskih central je bilo 1157, javnih govorilnic 1468, krajev z javnimi govorilnicami 1764, in onih z interurbano zvezo 1376. Posredovalo se je 265.812.270 lokalnih in 4.144.273 interurban- nih pogovorov. 3.021.521 telegramov, 54.296 fonogramov in 8397 brzjavni avis. Vsa dolžina privatnih telefonov je bila 14.756 km. Privatnih telefonskih postaj je bilo 9035. Povprečno je prišla na 11.144 prebivalcev ena javna govorilnica, nasprotno pa na vsakih 1000 prebivalcev 9449 pogovorov.

Stanje osebja pri vodivnih uradih, pošttopravnateljskih blagajnah, eraričnih poštah in poštinih uradih prvega in drugega razreda je znašalo skupaj 63.540 oseb ter 7319 poštinih selov, deležnikov provizijskega sklada.

Skupnih dohodkov iz poštne in brzjavne prometa je bilo 179.19 milijonov, skupnih izdatkov pa je bilo 176.61 milijonov.

Iz teh števil in podatkov si vsakdo sam ustvari vpogled v poštini promet, ki je sicer velikansk, toda glede potreb in ugodnosti še marsikje nezadosten.

»Kaj še; ampak navadla sva se druh družga, tu je. Ti na veš, kuku je narodn pulberarja menjavat, če s že na enga navajena.«

»Pa sej nč na stri! Sej s use glih luštn; sam tala ta siva kucina te mal kazi. Scer s pa tak, de te je vesele za pugledat. Tku lepga žepana gviš nima- ja u cel Austri, kokr s ti. Štembur u Kandi je scer tud fejš žepan, ampak preke teb še senca ni.«

»Veš kaj, Francka: županuke pa u cel Europ nima- ja tku šikoune, kokr s ti —«

»Cmok! »Na, tle maš, ti šmajhlkotr! Ala, zdej se pa le hitr ublec, jest grem pa ta čas soj kufe spit, de um mela kej toplga u želodce. Dons naj čaka še vlek štrapac.«

»Veš kaj, Francka! Jest mislem, de b blu zadost, če b šla sam na Grad, de b na mogu nubedn rečt, de nimava srca za pugurelce. Preke večer pa stopva še mal na širštāt, de se Nemcem na u fržmagal. Za Hribarju gaj m pa prou nč ni, pu pravc puvem; ke b ta narrajš na šou —«

»Oh, glih ke me še ta narbl mika. Jest sm le ferbčna, kuku se u kej u Hribarjuvem gaje šlišal »Žiuja dohtar Taučar!« ke ma ke pršla. Tu u naraunast nebešk užitek za moje ušesa.«

»No, nej se pa zgudi toja vola! Sam tu se bujim, da tam na uva nara- rajmala na nama prmerne družba.«

»Nč se na boji! Jest grem staut iz taba kulkr čš, de u pršou na ta veselica tud

Boltatu Pepe iz Kudeluna.

— Prijatelje našega lista prosimo, da agitirajo za nove naročnike. Mnogo je še slovenskih hiš, gostiln in trgovin, kamor zahajajo naši somišljeniki, a še niso naročene na „Slovenca“. Agitirajte za nove naročnike!

Obrine vesti.

»Slovenski Narod« in židje. Neki dopisnik »Slovenskega Naroda«, ki pa ne stoji daleč od trgovske in obrtne zbornice, čuti potrebo smešiti predlog proti naseljevanju judov na Kranjskem, katerega je stavil g. Ivan Ogrin v zadnji seji trg. in obrtne zbornice. Da je tak predlog bil umesten, se raz- vidi že iz tega dopisa; dopisnika le jezi, da ga je stavil svetnik S. L. S. Gosp. Ogrina imenuje nevednega, nadalje pa sam modruje, kako bi se dal naval judov preprečiti. Upamo, da bode g. Ogrin pri utemeljevanju tega predloga že sam to opravil. Dopisnik naj pa raje svojo modrost porabi v prid zbornici. Ne plača ga pa za sodelovanje pri raznih liberalnih društvih in da polni predale »Slovenskega Naroda«.

Iz seje obrtne odseka trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani.

1. Poštini urad v Domžalah je pre- majhen; interesentje hočejo na svoje stroške zgraditi poštino poslopje. Z na- jemnino, ki jo erar plača, naj bi se amortizirali stroški za zgradbo. Toza- devni načrti in proračuni so gotovi in jih zbornica predloži poštini direkciji in ministrstvu.

2. Pritožbe prihajajo, da nekateri mlinarji mešajo zmleti riž med ajdovo moko; priporoča se, da se ti mlinarji zbornici naznanijo.

3. Na anonimne vloge se zbornica ne bode ozirala.

4. Zbornica se izjavi, da ne smejo čevljarji prodajati usnja, četudi le po- samezne in male kose.

5. Priporoča se ustanovitev meša- ne zadruge rokodelcev v Trzinu.

6. Zbornica se izjavi, da velja za nadmlinarje običajna mesečna plača.

7. Zbornica naj se izjavi glede delokroga zidarjev z omejeno konce- sijo. V notranjem delu Novega mesta, kar naj velja tudi za druge večje kraje, ne smejo zidarji z omejenimi koncesi- jami razun malih popravil izvrševati zidarskih del; vsa večja dela in nove stavbe pa smejo graditi le stavbeni in zidarski mojstri s polno koncesijo.

8. Zrakoplovstvo naj bi ne spadalo med koncesijirano obrt.

9. V komisijo za pomočniške pre- izkušnje se imenujeta mesto odstopiv- ših gg. Iv. Šubica in tov. Kalmusa gg. ing. J. Foerster, profesor na c. kr. obrt- ni šoli v Ljubljani, predsednikom; Jos. Tratnik, c. kr. strokovni učitelj, pod- predsednikom; za Novo mesto Ant. Sedlar, kolar, predsednikom in J. Pre- žel podpredsednikom.

10. Raznim dispensnim prošnjam, največ za krojaštvo in čevljarstvo, se povečini ugodí.

11. Prošnje za zidarske, tesarske in kamnoseške omejene koncesije, kate- rih je bilo 33, se večidel zavrnejo, iz- vzemši malih izjem, ker je teh vrst obrtnikov na Kranjskem že več kot preveč. Imamo v Ljubljani sedaj tudi stavbinsko šolo, ki traja le zimski čas in je dana možnost, da se te vrste obrt- niki izobrazijo in napravijo potrebni izpit.

„Slovenska Straža“.

Prvi novi dvekronski novci:

Simon Koren, Podklošter, 2 K. — Ana De- longi, Sv. Križ, 2 K. — Fran Nastran, Rudno, 2 K. — Josip Žgon, Grünau, 2 K. — Tomo Maček, Loke, p. Zagorje ob Savi, 2 K. — Peter Kakošar, c. kr. poštar, Podmelec, 2 K. — Janez Jelenc, župnik, Ledine, 2 K. — Jakob Marinič, župnik, Majšberk, 2 K. — Vincenc Mislej, Sv. Ivan pri Trstu, 2 K. — Gregor Jakelj, župnik v pok. v Ljubljani, 2 K. — Fr. Poženel v Ljubljani 4 K.; namesto dveh štefa- nov dva nova tolarja. — Fran Ostrž, kaplan, Sv. Križ pri Ljutomeru, 2 K.

Ali ni več dvekronskih novcev na Slo- venskem?

Slomškov dar po 20 K:

64. Nabrano na svatbi Stefana Benčina in Antonije Bartol, dne 10. junija 1912, 22 K 10 vin. — 65-66. Na godovanju mil. g. Ant. Šelander, kano- nika v Starem trgu, nabrano 44 K. — 67, 68, 69, 70 in 71. Duhovniki Saleške doline ob 50 letnici rojstva preč. g. dekana Ivana Rotnar v Škalah, 100 kron.

Darov po 20 K bi »Slovenska Straža« nujno potrebovala še več. Koliko plemenitega dela bi lahko izvršila, če bi ji tako prispevali vsi, ki so lani in predlanskem darovali po 20 K.

Dar občin:

Občina Loški potok 20 K. Slava občinskim možem v Loškem potoku. Njihov vzgled naj drami zaspane brate!

Prispevek društev in hranilnic:

Kmetijsko društvo na Hribu v Loškem po- toku, 20 K. — Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju 20 K. — Posojilnica št. Jakob v Rožu 5 K.

Naša gospodarska društva in posojilnice, kje ste s prispevki »Slovenski Straži«? In druga društva? Vsako naj napravi eno vese- lico na korist »Slovenski Straži«!

× × ×

Nadalje so darovali kot Slomškov dar:

Mihail Arko, dekan, Idrija, 4 K 70 vin. — Anton Salnič, Crnomelj, 1 K. — Josip Kralj, po- sestnik in trgovec, Mengeš, 7 K. — Marija Brus, Sp. Idrija, 1 K. — Srečka Poljšak, šolska vodi- teljica, Stara Lipa, 1 K. — Franc Faganelj, Vrtojba, 4 K. — Ivan Tul, Dunaj, 1 K. — Ignac Salehar, žup- nik v pok., Ljubljana, 5 K. — Eric Watzinig, Marija na Jezeru, 4 K. — Neimenovan, Polhov Gradec, 6 K. — Neimenovan Polhov Gradec, 1 K. — Na- brala Fr. Camernik med dekleti Marijine družbe, Polhov Gradec, 12 K. — Nabrano po Janezu Riedl na ženitovanju Antona Močilnik v Podkrajju, 4 K 31 vin. — Jure Kralj, Postojna, 10 K. — Josip Jug, Gorica, 1 K. — Luka Šoberl na Jesenicah 2 K 40 vin. — Franjo Dovgan, Metlika, 4 K. — Mihail Hrast, Badradsdorf, 3 K 20 vin. — Josip Skočir, župnik v pok., Opatjeselo, 3 K. — Avg. Paskulin, Nabrežina, 4 K. — Na gostiji mladeniča Frana Plesnik iz znane rodbine Plesnikove v Logarski do- lini in Jere Zagar p. d. Radoška se je nabralo med gosti 13 K 08 vin. — Fr. Filipič, dragonec, Gorica, 20 vin. — Jos. Humar, Grgar, 3 K. — Franciček Svara, vikar, Šempolaj, 2 K. — Mihail Čič, Trst, 1 K. — Josip Furlan, posestnik, Svibno, 20 vin. — Helena Pečar, služkinja na Črnučah, 1 K. — J. Pfajfar, župnik, Javorje nad Škofjo Loko, 4 K. — Neimenovan, Kanal, Goriško, 1 K 50 vin. — Grand hotel »Union«, Ljubljana, preostanek od srebrne dvorane, 15 K. — Po Albinu Novak v Sinčevsi, darovala pri veseljem svidenju »Slovenec in Hrvat« 4 K. — Valentin Peric, Brestovica, 3 K. — Anton Notar, ekspozit v pok., Škofja Loka, 10 K. — Šte- fan Komel, Ravnica, 1 K. — Fran Piskernik, orož. stražmojster v Lužah, 2 K. — Po P. Šveglju, žup- niku v Movražu, daroval neimenovan 1 K 40 vin. — Ivan Usaj, Preserje, 50 vin. — Nabrano na vese- lici 15 letnice društva Sv. Jožefa in petletnice Orla v Trzinu, po gdčah Miroslavki Schweiger in Mici Premur, 19 K 10 vin. — Ignac Kunc, posestnik, Sv. Martin pri Vurbergu, 3 K. — Josip Maršič v Truskih pri Kopru, 3 K. — Neimenovan v Gradcu 3 K. — I. Poženel, Ljubljana, namesto štefana vina 4 K. — Nabrano po Jan. Praper v veseli družbi v Dobu 7 K 20 vin. — Po M. Kastelic, župniku, Dol, nabrano pri svatovskem omizju, 11 K. — Jan. Lan- gerholc, kaplan v Dobu pri Domžalah, 2 K. — Jakob Torker v Tolmini 1 K 50 vin. — Fran Vovka, župni upravitelj, Vrhnika, 5 K. — Josip Petelin, posestnik v Sežani, 1 K. — Po Jak. Felicijan, na- brano na gostiji Jožeta Rajko, Vurberg pri Ptuj, 6 K 36 vin.

Hitite, da z darovi dosežemo lanske dohodke! Zato se v vsaki družbi spominjajte »Slovenske Straže«.

× × ×

Sklad Mohorjanov:

381. Mohorjani št. Jošt na Kozjaku po č. g. Janku Munda, župniku, 4 K.

× × ×

Iz nabiralnikov:

Iz nabiralnika v Abstenenčni gostilni, Ljub- ljana, 20 K. — Po Ivanu Dolinar, župniku v Šmar- jeti pri Velikovcu, iz nabiralnika na Želimljah pri Velikovcu, 10 K. — Jos. Ambrožič, gostilničar, Slavina, 4 K 54 vin. — Po podružnici S. S. v Pa- mečah, iz nabiralnika v Vrhnjakovih gostilni, 10 K 15 vin. — Iz nabiralnika podružnice v Celju 10 K. — V nabiralnik v Društvenem Domu na Vrhniki daroval ožji krog duhovnikov ob pogrebu g. de- kana Gantarja 21 K.

Slovenska omizja — storite svojo narodno dolžnost. Posebno v nedeljah in praznikih naj se polnijo nabiralniki! Oni nabiralnik, ki bo največ zbral za »Slovensko Stražo«, dobi od »Slovenske Straže« častno diplom!

× × ×

Prispevki podružnic:

Podružnica Vipava 10 K. — Podružnica Sve- tinje 5 K. — Podružnica Gornjičad 2 K. — Po- družnica v Vipavi 90 K. — Podružnica Zabnica pri Škofji Loki 1 K. — Po podružnici v Vipavi, dar tvrdke Zajec in Horn v Vipavi, 15 K. — Podru- žnica Mengeš 85 K 30 vin. — Podružnica Sv. Tomaž pri Ormožu 1 K. — Podružnica v Zrečah pri Ko- njicah 46 K 51 vin. — Čisti dobiček veselice, ki jo je priredila podružnica za Sp. Mislinjsko dolino v Pamečah, dne 27. maja 1912, 27 K 65 vin. — Po- družnica v Vipavi 10 K. — Podružnica v Kranju 8 kron.

Slovenski Straži vsi na pomoč! Vsak naj daruje po svojih močeh, da rešimo do- movini brate in sestre, katere hoče naš na- rodni in verski sovražnik potučiti!

Državni zbor.

Dunaj, 27. junija.

Jezik v armadi.

Sinoči je trajala razprava o novem zakonu za deželno brambo do 10. ure. Danes sta govorila samo še Fresl in poročevalec dr. Sommer. Nato so se vršila glasovanja. Zadnji dan je tudi radi brambov. zakona pretela kriza. Da čitatelji razumejo ves ta boj za jezik v armadi, moramo pojasniti nekatere stvari.

Brambni zakon za stalno armado ne določa jezika za armado. Po nagod- bi z Ogrli leta 1867. ima vladar sam to pravico. Že tedaj pa je četvorica v ma- žarskem pododseku za nagodbo zahte- vala, naj imata tudi to pravico oba parlamenta, da določita jezik v armadi. Stari Andrassy in Deák sta se odločno uprla tej zahtevi, ker bi jo bil cesar gotovo odklonil iz znanih razlogov. Ostala je torej določba v nagodbi, da je notranja organizacija, vodstvo in po- veljstvo armade vladarjeva pravica. Ker pa Mažari in Nemci izrabljajo ar- mado za svoje narodne namene, se je v zadnjih desetletjih poostil boj v tem oziru. Vsi nemadžarski in nemadžski na- rodi z vso pravico zahtevajo, da arma- da ne sme biti instrument za narodni šovinizem.

Prva zahteva je, da morajo čast- niki in podčastniki biti popolnoma zmožni polkovnega jezika. To

tudi zahteva vojaška uprava, toda uka- zi se strogo ne izvršujejo. To je eno dejstvo.

Gleda poveljnega jezika je pre- pričanje skoraj soglasno, da mora iz praktičnih razlogov biti enoten povelj- ni jezik. To more biti tudi »esperanto« ali mrtvi jezik starih narodov. Vsled tega bi se ne godila škoda ali krivica nobenemu narodu.

Vse kaj drugega je službeni je- zik. Pojm službenega jezika pa je jako raztegljiv in ravno to okolnost izrab- ljajo Nemci in Mažari za svoje namene. Službeni jezik v ožjem pomenu besede je notranji uradni jezik, to je pisмено poslovanje med vojaškimi ura- di in poveljstvi med seboj. Glede no- tranjega uradnega jezika v armadi so celo mnogi češki poslanci, ki pri po- litični upravi v čeških okrajih zahteva- jo češki kot notranji uradni jezik, tega mnenja, da naj ostane v armadi, kakor je. To pa edino le iz stvarnih razlogov, in ne kot koncesija nemškemu narodu. To je poslanec Žitnik že v odseku na- glašal z vso odločnostjo in za njim po- navljal iste razloge poleg drugih slo- vanskih poslancev tudi češki radikalec K l o f a č. Ako pa Nemci z vso silo za- htevajo, da se v zakonu določi nemški jezik sploh kot službeni jezik, je to za vse nemške narode Geslerjev klobuk, pred katerim se nikdar ne moremo od- krivati.

Dalje moramo kot ravnopravni dr- žavljeni in tudi z ozirom na armado samo vedno in povsod odločno zahte- vati, da se meje »službenemu« jeziku ne raztegnejo preko uradov. Noben pa- meten človek ne more zahtevati od vo- jaka, da v službi, n. pr. na straži, pri raportu itd. govori v nemškem ali ma- žarskem jeziku, ako mu je tu. In v tej točki greše Nemci in Mažari. Najmanj pa bi smeli kedaj dovoliti ali glasovati za določbo, da velja nemški »službeni« jezik tudi kot vnanji poslovni ali obče- valni jezik s strankami. To poslovanje ali občevanje strank z vojaškimi uradi pa se vrši skoraj izključno potom po- litičnih oblastev. In ta so dolž- na sprejemati od strank vse vloge, prošnje in naznanila v jeziku strank, oziroma prebivalstva. Hic Rhodus, hic salta. V tej točki moramo biti neizpros- ni. Na Kranjskem smo si po dolgih bo- jih z uradi skoraj povsod v deželi pri- borili to pravico, ki nam jo priznava ustava. Drugače je žalibog še na Ko- roškem, Štajerskem in morda tudi v drugih slovenskih pokrajinah. Temu pa so kriva politična oblastva, ki ja- šejo še vedno staro birokratsko kljuse.

Po tem kratkem pojasnilu zopet k stvari. Vladni načrt zakona za deželno brambo (torej ne za skupno armado) pa je v paragrafu 8. določal, da bodi »službeni« in poveljni jezik dež. brambe oni skupne armade, to je nem- ški. Odsek je skoraj z dvetretjinsko večino odklonil »službeni« jezik in to besedo črtal iz zakona, kar je potrebno in pravilno. Ko bi ta beseda ostala v zakonu, mogel bi se tudi vsak nemški korporal sklicevati na zakon in mučiti moštvo s svojim »edino zveličavnim« jezikom, kar se žalibog še vedno dog- ja. Še bolj nevarna bi bila taka določba za ustno in pisмено občevanje s stran- kami v raznih uradih. Pri vsakem pol- ku imajo vsaj dovolj podčastnikov v uradih, da bi že ti mogli reševati vloge v jeziku strank.

Ko je bil odsek že izbacnil iz bese- dila »službeni« jezik, pa predlaga češki agrarec Mlčoh dostavek: »toda v občevanju s strankami se je posluževati njih materinega jezika«. Ta odstavek pa ni v nobeni pravi zvezi s poveljnim jezikom, ki ga določa paragraf. To besedilo bi bilo lo- gično, ko bi bila v zakonu ostala beseda »službeni«. V zvezi s »poveljnim« jezikom pa je kakor pest na oko. Z 80 ali 82 poveljnimi (komando) besedami vendar uradi ne morejo občeovati s strankami. Poslanec Mlčoh je pač do- bro mislil, pa se slabo izrazil. Ker pa v metežu glasovanj ni hotel ali ni hotel popraviti besedila in bi se moral po- tem drugače glasiti ves osmi paragraf, se je poslanec Žitnik odtegnil glasova- vanju o tem nerodnem besedilu, posla- nes Pišek pa je glasoval proti, kar je bilo popolnoma pravilno. In zakaj to navajam? Ker je takoj drugi dan, bilo je menda v tork teden, »Narod« s pri- rojeno mu zlobnostjo razbobnal v svet, da sta Pišek in Žitnik izdala narod. Oba ta poslanca se sicer zmenita za »Narodove« čenče toliko, kakor za lan- ski sneg. Ker pa se dobe še vedno po- litične dvoživke tudi med Slovenci, zdi se mi potrebno, da jim pomirimo brez potrebe vznemirjene duše.

Poslanec Mlčoh je pozneje sam uvidel svojo zmoto in je včeraj izpre- menil svoj predlog, ki naj bi se kot nov odstavek vtaknil v zakon. Pa tudi kot drugi odstavek ni v pravi logični zvezi s prvim, ki govori samo o poveljnem

jezik. Pa prepustimo logiko filozofom in juristom. Danes je stalo pri tem paragrafu v ospredju vprašanje, ali zmagata stališče nemške prevlade ali načelo narodne ravnopravnosti. Vse je bilo odvisno od Poljakov in nemških socialnih demokratov. Poljaki še vedno niso preboleli moralnega udarca v boju z Rusini za univerzo. Danes pred sejo so sklenili, da hočejo glasovati za predlog, da se črta beseda »službeni«, in s tem ponagajati vladi. Ob poldvanajsti uri je že bilo znano v zbornici, kaj so sklenili Poljaki. Minister baron Heinold hiti v poljski klub, da pomiri pobunjeno kohorto. Med tem se je v zbornici že pričelo glasovanje o prvih paragrafih. Slučaj je hotel, da so soc. demokrati že pri prvem paragrafu predlagali poimensko glasovanje, ki traja okoli tri četrt ure. Baronu Heinoldu je hitel na pomoč še brambovski minister Georgi, ki je zagotavljal Poljakom, da se bodo tudi vojaška oblastva ozirala na materni jezik prebivalstva brez Mičohovega predloga. In ko je minister Georgi odločno izjavil, da tega predloga v zakonu ne more sprejeti in bi ga torej gotovo odklonila gosposka zbornica, so Poljaki razveljavili svoj prejšnji sklep in pridrveli v zbornico ravno pred glasovanjem o § 8. Opazili pa smo, da se je precej Poljakov odtegnilo glasovanju.

V imenu nemško-narodne zveze predlaga dr. Gross in v imenu nemških kršč. socialcev Miklos, da se beseda »službeni« jezik zopet sprejme v zakon. Ko glasuje prvi nemški soc. demokrat Abram proti Grossovemu predlogu, so nemški poslanci zagnali huronski krik, ki se dolgo časa ni polegal. Socialni demokrati se se posmejevali. Zmerjali so se vsevprek. Ko se je oglasil tudi poslanec Hummer, zapretel mu je socialni demokrat P. s pasjim bičem. Malo je manjkalo, da se niso sprijeli za ovratnike. Glasovanje se morali za nekaj časa prekiniti. Posredovala sta reditelj Albrecht in dr. Korytowski, da se je moglo glasovanje nadaljevati. Ko je socialni demokrat Pernerstorfer glasoval proti »službenemu« jeziku, so kričali nemški nacionalci: »Tak je soustanovitelj nemškega »šulfereina«. Pfu! Sramota!

Predlog Grossov je bil odklonjen z 277 glasovi proti 170. V besedilu torej ostane, da je samo poveljni jezik nemški v dež. brambi. Za Grossov in Miklasov predlog so glasovali samo nemški poslanci. Nato se oglasi socialni demokrat Seitz in jako spretno zavrne nemške poslance. Najprvo naglašja, da nemški službeni jezik ne sme veljati tedaj in tam, kedar sploh ni potrebno in tudi nemogoče. Smešno je za kulturni nemški narod, ako hočejo njegovi zastopniki, da mora korporal vojakom ukazovati v nemškem jeziku, naj gredo hodnike pometati ali mize prati. (Slovanski poslanci živahno pritrjujejo.) Ako sodijo nemški meščanski poslanci, da preti poguba nemškemu narodu, ker zakon ne določa nemškega »službenega« jezika, potem pa naj v tretjem branju vsi kot en mož s soc. demokrati glasujejo proti zakonu. (Burno pritrjevanje in veselost.)

Dr. Gross vstane, pa ni mogel drugega odgovoriti Seitzu, nego da ne potrebujejo nemški poslanci nobenega jerobera in »šolmaštra«. Poslanec Seitz ga zavrne: Kaj morem zato, da sem kot reven dijak moral postati »šolmašter«. Ko bi si bil izbral bogatega očeta, kakor dr. Gross, bi tudi danes živel brez posla. (Splošna veselost.)

Nato je bilo glasovanje o predlogu posl. Klemensievicza, ki je zahteval, da morajo dež. vlade s prebivalstvom občeovati v deželi običajnem jeziku. Ta predlog je bil odklonjen z 240 glasovi proti 168. Proti temu predlogu so glasovali vsi navzoči člani slov.-hrvatskega kluba. Ker utege »Narod« tudi tem povodom napa-dati posl. S. L. S., moramo pribiti, da je ta predlog jako nevaren za slovenske manjšine v posameznih kronovinah. Ces. namestništva in dež. vlade bi po tem besedilu mogle strankam dopisovati in odgovarjati tudi v nemškem jeziku. Ko bi bili nemški poslanci za-slutili ugodnost tega predloga za svoje ponemčevalne težnje, bi bili gotovo gla-sovali zanj. Predlog bi se moral gla-siti, da morajo oblastva občeovati s strankami v njihovem jeziku. Po-tem bi bila vrzel nemškim težnjam za-mašena.

Mičohov predlog, da morajo ob-lastva v vojaških zadevah občeovati s strankami v njihovem jeziku, je bil od-klonjen z 225 glasovi proti 174. Za pred-log so glasovali češki, jugoslovanski, italijanski poslanci in soc. demokrati; proti vsi nemški, poljski, rumunski in rusinski poslanci iz Bukovine.

Ob 3. uri je zbornica tudi v tretjem branju z dvotretjinsko večino sprejela

zakon v celoti. Nemške stranke so — močesmošaš — glasovale za zakon brez »službenega« jezika. Glasovanja je jako spretno in glasno vodil podpredsednik Pogačnik.

Provizorij.

Ob pol četrti uri se je pričela raz-prava o proračunskem provizoriju. Soc. demokrati hočejo v pozno noč zavleči razpravo, da bode glasovanje šele v po-nedeljek. Jutri pred praznikom ne bo-de seje, ker se češki poslanci večinoma odpeljejo k slavnostim v Pragi. Nemški poslanci so jako nevoljni, da se teh slavnosti udeleži tudi češki minister Trnka in naučni minister dr. Hussarek. Toda ta se udeleži slavnosti povodom stoletnice rojstva velikega in slavnega češkega zgodovinarja in poli-tika Palackega. Pa tudi tega greha ne bodo Hussareku odpustili, ker je »kle-rikalec«.

V razpravi o začasnem proračunu so govorili Choc, Pitacco, Romanczuk, Ravnihar, Lavruk, Schraffl, Rieger in Zenker, nakar so zaključili glavno raz-pravo. Ko sta še govorila glavna go-vornika Prokesch in Frankenberger, se je sklenilo pričeti podrobno razpravo. Seja se je nato ob 11. uri ponoči za-ključila. Prihodnja seja v ponedeljek ob 3. uri popoldne.

Gosposka zbornica

je imela tudi včeraj sejo. Ko so rešili nekaj manjših zadev in sklenili, da bo-di odsek za socialno zavarovanje per-manentent, so pričeli razpravo o bramb-ni preosnovi. Poročal je grof Wal-ter skirchen in predlagal, naj zbor-nica odobri brambne predloge. Knez Fürstenberg: Zdaj, ko večkrat bli-skanje napoveduje daljne nevihte, mo-ramo se čutiti varne le, če imamo moč-no armado, spoštovanje mornarico in močno zračno brodogojstvo. Knez Karel Schwarzenberg sodi, da je to, kar se je dovolilo armadi, najmanj, kar po-trebuje skupna armada. Knez Schön-burg je zadovoljen, ker so se čuvala pravice krone in ker se ni dovolila za brambne preosnove nobena kompenza-cija. Minister deželne brambe Georgi, da pomenjajo brambne predloge bistven napredek. Grof Beck opozarja, da je kot načelnik generalnega štaba že leta 1897. izdelal brambno postavo in izraža svojo zadovoljnost, ker se po tolikih letih izvede. Postavodajalnim zbornicam izraža za rešitev brambne postavne zahvalo armade. Gosposka zbornica je nato rešila brambne postav-e v vseh treh branjih.

Odsek za vodne zadeve o zahtevah juž-nih dežel.

V današnji seji odseka za vodne za-deve je izjavil minister za javna dela, da vlada vpošteva želje, ki so jih izra-zili zastopniki južnih dežel. Upa, da dovedejo uvedena pogajanja do za-veljane soglasja. Vlada je voljna do-voliti ugodnosti južnim deželam. Po-trebščina za melioracije glede na za-hteve alpskih dežel se tako-le prora-čunava:

1. Podaljša se doba izrednih melio-račnih podpor za dobo petih let in se zviša dotacija vsako leto za 4—5 mi-lionov kron. Skupna vsota bi znašala 75 milijonov kron, 35 milijonov kron več, kolikor se je dozda proračuna-valo.

2. Znesek pet milijonov se nakaže za to, da se ustanovi vzdrževalni sklad za dobo petih let. S tem skladom se melioračni zaklad okrepi za 80.000.000 kron.

3. Vlada pripozna, kako težavno da je zagotoviti nedržavne vodne zgradbe. V ta namen namerava vlada staviti v proračun ministru javnih del 30.000.000 kron.

4. Vlada hoče skrbeti za zdravo vo-do na južnem Krasu. Na željo kranjske dežele je glede na preskrbo z zdravo vodo prevzela tudi to deželo v akcijo glede na preskrbo vode in je za dobo 15 let vstavila potrebščino pet milio-nov v proračun. Tudi na primorskem Krasu in tržaškem ozemlju, v Istri in v Dalmaciji hoče vlada velikopotezno podpirati vodovodne naprave. V ta na-men se zviša za 12 milijonov kron sa-nitetni kredit notranjega ministrstva in postavka melioracije, da se pospe-šuje uspešno zgradbo vodovodov in osu-ševanja močvirij, **osobito na Kranjskem in na Primorskem.** — (Izjava, ki jo je podal minister Trnka, nam dokazuje, kako uspešno da poslanci »Slovensko-hrvaškega kluba« zastopajo koristi svo-jih volivcev. Čast jim! Prepotrebni vo-dovodi na Krasu kakor tudi osuševanje močvirnih zemelj prinesejo veliko ko-risti našemu prebivalstvu. Naj liberal-ci in nergači šukljijanci godrnjajo in nergajo, milijoni, ki so jih izposlovali zopet naši poslanci, osmešijo liberalce in šukljijance. Op. uredn.).

Začasni proračun v zagati.

Ob razpravi o začasnem proračunu so včeraj vladni nemški radikalc pri-čeli gonjo proti naučnemu ministru Hussareku, ker je odpotoval k praškim slavnostim. Wolfovi pristaši so sklenili pozvati nemškonarodno zvezo, da naj glasuje proti začasnemu proračunu in da naj z vlado prekine vse zveze. Gla-varji nemške narodne zveze so hiteli k Heinoldu, kjer so v Hussarekovi na-vzočnosti povedali, da jim ni všeč, ker namerava odpotovati Hussarek v Pra-go. Heinold jih je obvestil, da Hussarek ne potuje v Prago oficijelno, marveč le zasebno in da potuje oficijelno le mi-nister dr. Trnka. Hussarek si hoče le kot naučni minister ogledati v Pragi nemške in češke visoke šole. Ker se glasuje o začasnem proračunu šele v ponedel-jek, upajo, da do ponedeljka pomire razburjene Nemce.

Iz Prage.

Sokolske slavnosti v Pragi in odkritje spomenika Palackemu.

V Pragi se vrše sokolske slavnosti, katerih se udeležuje tudi mnogo Soko-lov, katerim je liberalna ideja popol-noma tuja in ki ne marajo za tiste libe-ralne demonstracije, katerim pri vsaki priliki služijo slovanski Sokoli. Slav-nosti so se pričele z uprizoritvijo »bitke pri Marathonu«, pri kateri je sodelo-valo 1000 oseb in so stroški za uprizo-ritev znašali 60.000 kron. V ponedeljek je bil večer na čast iz Amerike došlim Čehom. V torek se je vršil v Pragi kon-gres slovanskih gostilničarjev iz Češke in Moravske, v sredo je bila v narod-nem gledališču slavnostna predstava, zgodovinska drama »Kralj Vaclav IV«. Včeraj in danes se je pripeljalo v Prago 300 posebnih vlakov s Sokoli. Pripe-ljalo se je 700 ruskih Sokolov, 320 bul-garskih Junakov iz Sofije in Makedo-nije, 500 slovanskih Sokolov in hrvaški Sokoli. Včeraj se je pričel v Pragi kon-gres slovanskih časnika. Danes se začne na Letni sokolske telovadbe ter tekma za prvenstvo Zveze sokolskih društev. Na večer bo slavnost na Vi-tavi. Jutri bo dopoldne pohod na gro-bova Tyrša in Fügnera, ob 11. uri do-poldne koncert moravskih učiteljev in virtuozov P. Bartonu in svečanostni se-stanek v Pantheonu v proslavo Palacke-ga. Vesti, da se slavnosti udeleži tudi naučni minister, niso resnične. Naučni minister obišče le obe praški uni-verzi. Popoldne javna telovadba Fran-cozov, Amerikancev in drugih Sokolov (nastopi 12.000 telovadcev) ter Sokolic (nastopi 1000 telovadkinj). Uprizorijo se tudi vaje jahačev. Zvečer ljudske slavnosti na Kral. Obori, na Zofijinem otoku, v narodnem gledališču pa »Pro-dana nevesta«. V nedeljo slavnostni pohod, popoldne javna telovadba, na večer ljudske slavnosti in gledališka predstava. V ponedeljek: Tekmovanja na Letni, tekmovanje v mestnem ko-pališču v plavanju, ob 11. uri do-poldne odkritje spomenika Palackemu, popoldne javna telo-vadba, proglašenje rezultata tekme in ponavljanje »Bitke pri Marathonu«. Zvečer v ponedeljek sestanek na Zofi-jinem otoku.

Dnevne novice.

+ »Domoljubova« jubilejna številka izide dne 4. julija in se prične razpošil-jati že dan poprej. Tiska se v 50.000 iz-vodih. Dopolnje se poleg rednim naroč-nikom tudi vsem sedaj novo priglaše-nim in pa onim, katerim se je v leto-njih prvih mesecih ustavilo pošiljanje. Novim naročnikom-plačnikom dopolnje uprava tudi ponatis celega doslej iz-šlega listka »Salomonovi rudniki«. — Skupni »Domoljubovi« odjemalci prej-mo sedaj v svrhu agitacije nekaj izvo-dov več; na željo se jim pa slavnostna številka pozneje dopolnje, kolikor jo bo-do rabili v agitačne namene. Za nena-ročnike velja jubilejna številka 30 vin. izvod. — Somišljeniki, porabite ta dva praznika in poznejše dneve v mesecu juliju, da seznanimate z »Domoljubom« vsako našo hišo!

+ Kot posebnost nedeljske oriovske slavnosti na Vrhniki je krasen »Gro-garjev dol«, v katerem se vrši ob 4. uri popoldne velika javna telovadba in po tej ljudska veselica. Ta dol, v obliki velikega kotla, je prostoren za nad 10.000 oseb. Okrog telovadišča, ki je odmerje-no za 400 telovadcev, so na amfiteatra-lično naravno vzvišenem prostoru tri-bune, sedeži in stojšča za gledalce, da-lje paviljoni za okrepčila in šotori za godbe. Na tako naravno krasnem pro-storu se doslej gotovo še ni vršila nobe-na sličnih prireditve.

+ Gg. »Slovenčeve« naročnike va-bimo, da takoj blagohotno poravnajo naročnino za prihodnje četrtletje. »Slo-venec« bo vsak dan bolj napredoval, zato pa potrebuje vsestranske podpore.

Povsod se naročajte na »Slovenca«, po-vsod širite »Slovenca«!

+ **Končne volitve župana v Vipavi.** V nedeljo, dne 23. t. m., se je volilo v Vipavi občinsko starestinstvo, ker libe-ralci zoper zadnje volitve niso vložili ugovorov. Izvoljeni so bili: za župana: Miro Perharc, za občinske svetovalce pa: Franc Bratuš, T. Andlovic iz Gradi-šča, Štefan Hrib, Franc Janežič, Vinc. Poniž in Franc Požega. Vsi so odločni pristaši S. L. S. Vipava sedaj še čisto mirno stoji, čeravno v njej ne gospoda-rijo več liberalci. Eni izmed liberalcev se seveda silno sušijo, in je nevarnost, da jih bo ta njihova nesreča vzela. Za-to se pa naši somišljeniki tem bolj ve-selijo.

+ **Zadružna organizacija in libe-ralci.** »Slov. Narod« št. 142 pogreva zo-pet staro zelje o vseučiliškem zakladu 700.000 kron, katerih obresti vleče Ljub-ljanska Zadružna Zveza kot zadružno podporo od strani dežele. Kadar libe-ralci kje kaj zavozijo, pa pride »Narod« s to zarjavelo patrono na dan. Naj si liberalci nikar ne domišljujejo, da bi brez te podpore Zadr. Zveza ne mogla živeti! Zadružna Zveza je živelja 15 let brez te podpore, in vsa kranjska sodi-šča, vse vladne šikane z »Narodovim« tulenjem vred je niso mogle uničiti, tem manj bi jo mogla odtegnitev te pod-pore. Če so naši ljudje toliko žrtvovali za naše zadružništvo, bi nazadnje še te groše! Sicer pa vse avstrijske dežele brez izjeme podpirajo zadružništvo in ne vemo, zakaj bi ga Kranjska ne pod-pirala. Dalmacija plačuje revizorje in daje poleg tega še 100.000 K podpore na leto. Solnograška podpira vsako za-drugo posebej z letno vsoto, Nižjeav-strijska, Galicija izdajo vsako leto na-ravnost velikanske vsote za zadruge in plačujejo skoro vse zadružne uradnike, Češka izda nad 100.000 K na leto! Samo pri nas se najdejo še taki ljudje, ki se nad tem zgražajo in to kljub temu, da je liberalna stranka v dež. zboru lansko leto sama glasovala za to, da naj se zadružništvo podpira. Liberalni listi prežvekujejo deželno gospodarstvo ta-ko, da jih že čeljusti bolijo, tega pa ne povedo, da so liberalci okoli deželnega odbora hodili, naj jim v raznih oblikah vrže milijone v pokritje »Glavne«, ne povedo, da so sami prosili, naj deželni odbor pri njih zavodih nalaga. Mi smo za to, da se gospodarstvo izloči iz poli-tičnih bojov časnika, predpogoj za to pa je, da se liberalne žurnaliste na-uči dostojnosti, pa bo mir.

+ **Kako liberalni učitelji našo mla-dino vzgajajo.** Naravnost krasne in vzorne vzgojitelje ima škofjeloška šola. Učitelj Vidic je narekoval učencem V. razreda sledečo nalogo: »Anton Askerc. Rojen 1856. leta v Sv. Marjeti pri Celju. Po dovršeni maturi je vsto-pil v semenišče in postal kaplan. Kot tak je služboval dalje časa na Štajer-skem. Opustil je pa to službo in postal mestni arhivar ljubljanski. — Najbolje njegove pesmi so v I. zvezku. V nasled-njih zvezkih naglašja bolj družabno (socialno) stran. V I. zvezku so pesmi, katerim je snov vzeta iz domače zgo-dovine. Lepo je opeval kmečko vstajo pod naslovom »Stara pravda«. (Zna-menja na nebu.) »Časa nesmrtnosti« in »Mučenica« sta njegovi najlepši ba-ladi. — Tudi svoje nasprotnike je pri-jemal v satirah (zabavljicah) s perzij-skim imenom. Znamenite so njegove pesmi s potovanja. Najboljše njegove pesmi pa so: »Jaz, Trije popotniki, Sli-karjeva slika, Brodnik, Svetopolkova oporoka, Pevčev grob«. Ima tudi nekaj lepih legend, kot: Kristus in Peter, Slo-venska legenda, Legenda o toplicah. Napisal je vsega skupaj 15 knjig. Od 15 knjig je 11 knjig samih pesmi, in sicer: Balade in romance, Lirske in ep-ske poezije, Nove poezije, Zlatorog, Čet-rti zbornik poezij, Mučeniki, Junaki, ena najlepših zbirk so Jadranski bi-seri, Akropolis in piramide in Posled-nji Celjan. Pisal je tudi v prozi. Ima naraven, preprost jezik. Ima pa tudi izraze, ki jih navadna govorica ne pozna. — Umrli je 10. junija ob pol dveh zjutraj leta 1912. — Škofja Loka, dne 12. junija 1912.« — Konečno je prista-vil učitelj Vidic: Posnemajte Askercu. Če si boste njega za vzgled vzeli, potem upam, da bo enkrat še kaj iz vas. — Take naloge se dajejo torej otrokom v V. razredu! Ni čuda potem, če prihajajo iz naših šol otroci, ki se pisati in brati ne znajo, ker se jim vtepa taka slama v glavo. Ta slučaj imenitno ka-že, kake pojme imajo liberalni učitelji o vzgoji otrok in pa o njih sposobno-stih. Pametnemu človeku bi se niti ne sanjalo, da se naši otroci s takimi otrobi krmijo. Drug tak patron na tej šoli je bil učitelj Lampe, ki je dal meseca aprila učencem pisati nalogo o social-nih demokratih in se je na pamet na-učiti. Hvalil je socialne demokrate, kako delajo za blagor delavcev, kako pomagajo revežem. Sploh je socialne

demokrate tako popisal, da so morali otroci dobiti vtis, da ni boljših ljudi pod solncem, kakor so socialni demokrati. Taki učitelji naj se utaknejo v Učiteljsko tiskarno: eni k »Danu«, drugi k »Zarji«, šolska vrata pa naj se jim za vselej zapro.

+ **Pikantno uredništvo.** »Učiteljski Tovariš« pravi, da posreduje nakup pikantnih nemških romanov. Ponuja pa med drugim sledeče knjige: »Das Beichtsiel von Hans Kirchsteiger«, — »Bekenntnisse einer Prinzessin«, — »Sündenregister einer Königin«, — »Damenregiment im Vatikan«, — »Roman der Kronprinzessin Louise von Sachsen«, — »Memoiren eines Hotelkellners«, — »Memoiren von Katarina von Russland«, — »Tagebuch einer Erzieherin«, — »Aus einer kleinen Garnison von Leutnant Bilse«, — »Madame Steinheil«, — »Die Frauen der Türkei« itd. — »Učiteljskega Tovariša« itak nismo nikoli smatrali za resen, kaj se za strokoven list. Da bo pa list tako propal, nismo mislili. Namesto strokovnjstva je namreč začel sedaj s klaftvom. Navedene knjige so polne najumazanejših klaftarij in svinjarij, in poštenemu človeku bi se naravnost gabilo, vzeti tak knjigo v roke. Kakšne misli mora imeti »Tovariš« o morali liberalnih učiteljev, da jim tako robo ponuja. In tak list naj beró in naročavajo slovenski učitelji? Vrzite ga v hleve; tam je primeren prostor za take stvari, pa ne na mizi slovenskega učitelja.

+ **Nov knezoškofijski urad** so si liberalni učitelji ustanovili v »Učiteljski tiskarni«, kjer po svojem glasilu suspendirajo duhovnike. Tako so včeraj pisali, da škof preganja župnika Verhovnika, ker se je udeležil Aškerčevega pogreba in da je škof iz istega vzroka suspendiral po Aškerčevem pogrebu Andreja Zgago. — G. Andrej Zgaga je bil suspendiran že lansko leto, kakor je bilo objavljeno v »Škofijskem Listu«, 1911, dne 6. decembra (stran 144). Zanimivo bi bilo, če »Dan« — vzroke priobči. — Knezoškofa pa sedaj ni doma, ker je na birmovanju in se je le en dan ustavil tu, ko se je peljal iz radovljiške dekanije v ribniško; zato tudi ni imel prilike glede Aškerčevega pogreba itd. kaj ukrepati. Najbolj imenitno pa se zagovarjajo sedaj aranžerji svobodomiselnih demonstracij pri pogrebu A. Aškerca, ker se bodo na odgovor poklicali. Namesto da bi pohvalili honetno postopanje cerkvene oblasti, ki je šla tako daleč, da je v rezavosti umrlemu pesniku dovolila cerkveni pogreb, pa pravijo, da bo treba tudi pokopujočega duhovnika na odgovor poklicati, ker se je dal izrabiti v svobodomiselnih demonstracijah. Prvič je čisto gotovo, da bi cerkvena oblast cerkveni pokop prepovedala, ko bi količkaj slutila, da se bo nosil venec Svobodne misli in pa here tična dela pesnika za pogrebom. Za to demonstracijo pokopajoči duhovnik ni ti vedel ni, drugače bi pač ne dopustil, da bi se taka cerkev sramotila znamenja za pogrebom nosila. Drugič je nekaj drugega pokopati po katoliškem obredu pesnika, o katerem se ni vedelo, če je zavrzel Boga, nekaj drugega zopet proslavljati njegove protiverske ideje. Cerkev ga je pokopala zato, ker je upala, da je obžaloval, demonstracije so se pa ravno zato uprizorile, ker je cerkev napadala, in ravno to se je v govorih povdarjalo. Če so imeli gospodje toliko korajžje, da so demonstirali, naj jo imajo še toliko, da se bodo zagovarjali, pa pošteno, ne pa zavijali.

+ **Shod za shodom protestira proti Macharjevi čitanki.** Dan na dan se vrše med češkim narodom ljudski tabori proti nezaslišanim žalitvam Macharjeve čitanke. Cenjenim našim bralcem smo že poročali o tem ali onem protestnem shodu, ali o vseh seveda ne, ker bi sicer lahko samo s takimi poročili polnili list. Omejimo se torej samo na nekatere, a že iz teh si naši bralci lahko ustvarijo sliko, kako ogorčen je ves češki narod nad krščanski čut toli žalečo Macharjevo čitanko. Izmed mnogih drugih potestnih shodov poročamo danem o protestnem shodu v Kojetinu. Shoda se je udeležilo toliko krščansko mislečega ljudstva, da je bila velika dvorana nabito polna. P. Šebela, vikar iz Kromeríže, je govoril o protikrščanskem boju in Macharju z velikim navdušenjem in z globokosežnim uspehom. Govornik je kazal, kako se je protikrščanski boj vodil dosihmal premišljeno in pa lokavo. Da bi se modernih poganov ne dolžilo protikrščanskega boja, so trdili, da se bojujejo le proti nerednostim sv. Cerkve, kateri so vse mogoče očitali. Sramotili so katoliško duhovščino, in da bi jo pristudili ljudstvu, so iznašli naposled strašilo klerikalizma. Ali vse to je bila le pot k grđenju Kristusa. Zdaj nastopajo že javno. Govornik je našteval žalitve, katere je zagrešil Machar in poslanci, ki so njegovo infamijo imunizirali, ter je kazal njih verske nazore. Ali proti tem

protestiramo in ne dovolimo žaliti našega Odrešenika. Pa ne samo z besedo, ampak tudi v dejanju, kakor na Dunaju in v Belgiji. Govornik je vzbujal navdušenje za Kristusa in izjave studa proti modernim poganom. Dekan Kubanek se je zahvalil govorniku za hrabro obrambo Kristusa in katoliške vere in je vzbujal navdušenje k skupnemu delovanju proti sovražnikom svete vere naših očetov. Nato so skupno molili: Verujem v Boga... Bilo je to ginljivo in v srce segajoče. Složno je bila sprejeta resolucija proti žalitvam sv. vere in bo poslana s podpisani udeležencev — čez 400 — na okrajno glavarstvo in ministrstvo. — Na shod so se prihulili tudi pristaši novodobnih bogatajev, ali noben ni črnil besedice, noben se ni drznil zagovarjati Macharjevih predrznosti.

+ **Municijska skladišča v vipavski dolini.** Poslanec Žitnik in tovariši so v državnem zboru predložili interpelacijo, v kateri odločno zahtevajo, da vojaška uprava na popolnoma samotnem kraju zgradi nameravana municijska skladišča. Stvar je ta: Vipavski trg dobi topničarsko posadko, ki potrebuje municijo ali streljivo. Za municijo hoče vojaštvo zgraditi pet skladišč, in sicer na planjavi, komaj tisoč metrov za cerkvijo v Logu. Izprva se interesentje niso dovolj odločno ustavljali tem zgradbam. Ko pa se je dogodila strašna eksplozija smodnišnice pri Dunajskem Novem mestu, postal se je prebivalstva velik strah. Zato so vipavska županstva sklenila in odposlala nujno prošnjo na deželno vlado in deželni odbor, naj posredujejo pri vojaški upravi, da ne zgradi skladišč v dolini pod Logom, ampak drugod na varnem kraju, morda v Hrušici za Podkrajem, koder bi ne bilo nobene nevarnosti za ljudi in poslopja. V prošnji navajajo med drugim, da zemljišča v bližnji okolici skladišč vsled uravnave hudournikov ne bodo pridobila na vrednosti. Nič se ne bo upal graditi poslopij v obližju. Zmanjšal bi se tujski promet na državni cesti od Ajdovščine proti Vipavi. Prebivalstvo se tudi boji, da bi bilo potem podaljšanje železnice od Ajdovščine dalje po vipavski dolini v obližju skladišč morda izključeno. Poslanec Žitnik je že pred tedni v tem oziru posredoval v vojnem ministrstvu. Načelnik stavbnega urada, general S. pa mu je zatrjeval, da so pri prvi obravnavi ugovarjali le nekateri najbližji hišni posestniki, drugi so zahtevali le višje odškodnine za zemljišča. Sedaj, po katastrofi v Wöllersdorfu so seveda ljudje preplašeni. Zato je poslanec Žitnik osebno posredoval v Gradcu pri poveljstvu 3. vojnega kora, naj skladišča zgradé gori na Hrušici, kjer bi tudi mogoča razstrelba za ljudi ne bila nevarna. Toda v Gradcu so se izgovarjali, da more v tem oziru odločiti prostor vojno ministrstvo, katero je minoli teden dobilo dotično poročilo. Poslanec je zopet hitel v vojno ministrstvo, kjer pa imajo za vsak stvaren ugovor svoj izgovor. V prvi vrsti naglašajo, da so municijska skladišča mnogo manj nevarna in razstreljiva, nego shrambe za smodnik. V Wöllersdorfu je bil shranjen že star smodnik za preskušnje. In še danes ni dognano, kako je nastala nesreča. Dalje bi prevažanje municije s Hrušice na težkih vozovih bilo nevarnejše, nego skladišča pod Logom. Glede železnice zatrjujejo v vojnem ministrstvu, da hočejo že zaradi garnizije v Vipavi z vso moralno silo zahtevati podaljšanje železnične zveze itd. Skratka: vojaški krogi so neizprosni. Zato so posl. Žitnik in tovariši včeraj vložili interpelacijo, v kateri odločno zahtevajo, da se skladišča ne gradé na izbranem mestu. S tem pa stvar še ni rešena, ako molče poklicane oblasti.

+ **Liberalci** v zadnjem času po svojih glasilih večkrat obrekujejo »Slovensko Stražo« in jo pozivljejo, naj bi dala svoja denarna sredstva za razne namene, ki ne spadajo v njen delokrog. Zlasti štajerski liberalci, ki prvačijo povsod v neumnosti, so v bedastih in zlobnih nasvetih naravnost nedosegli. Pred par dnevi je »Slovenski Narod« priobčil n. pr. zahtevo, naj bi teharsko gospodinjstvo šolo vzdrževala »Slovenska Straža«. Veliko primernejše bi bilo, če bi liberalci, mesto da se zaganjajo s podlimi nameni v »Slovensko Stražo« in naše ustanove, premišljevali, kako sanirati z liberalno Ciril-Metodovo družbo razne falirane liberalne zavode. Ciril-Metodova družba je po velikodušnosti nekaterih rodoljubov prišla do lepih stotisočev, ki pri znanih liberalnih »upravnih« talentih niso najbolj na varnem, in bi bilo zato iz človeškega stališča mogoče najumestnejše, če se skoči kakor hitro mogoče na pomoč onim stotinam, ki jih je spravila v nesrečo in na beraško palico liberalna sebičnost in brezvestnost.

— **Volitev župana v železniki.** V nedeljo, dne 23. t. m. je bil izvoljen za župana g. Ivan Lotrič, trgovec in posestnik; za občinske svetovalce pa: Tomaž Dolenc, Franc Zeber, Josip Košmelj, vsi pristaši S. L. S.

— **Izlet v Krško** priredi jutri hrvaško pevsko društvo »Sloga« iz Zagreba.

— **Sprejemne skušnje na gimnaziji v Kranju.** Na c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju se vrše sprejemne skušnje za prvi gimnazijski razred v soboto, dne 6. julija, od 8. ure naprej. Učenci, ki žele vstopiti v prvi gimnazijski razred, naj se zglase dne 4. julija od 2. do 5. ure v spremstvu staršev in naj prinesejo seboj krstni list in obiskovalno spričevalo. — Vnanji učenci se lahko zglase tudi pismeno.

— **Slovenka izginila v Chicagi.** Dne 1. junija je »Chicago Daily World« prinesel kratko vest, da pogrešajo Katarino Zlogar, 22 let staro slovensko priseljenko, njeni sorodniki. Dne 27. maja je poslala dekle svoji teti Neži Pirc, 1516 So. 41 C., brzojavko, v kateri ji naznanja, da naj pride ponjo na železniško postajo. Gospa Pirčeva je bila na delu, ko je došla brzojavka, in je to dobila šele na povratku okoli 5. ure popoldne, nakar se je podala na kolo-dvor. Ko je prišla tja, že ni bilo več dekleta, ki je baje čakalo do 5. ure in potem odšlo s kolodvora v spremstvu dveh drugih deklet in nekega moškega s črnimi brki. Moški je lomil angleščino. Železniški uradniki mislijo, da so bili vsi Slovenci, ker so se živahno razgovarjali v tujem jeziku. Pogrešana Katarina Zlogar je doma iz Ročinje vasi pri Metliki na Dolenjskem. V Ameriki ima dva brata, Josipa in Janca, in neke sorodnike v St. Louisu. Bati se je, da je prišla v pest kakemu brezvestnemu trgovcu z dekleti.

— **Nova maša Slovenca v Ameriki.** V Leadville, Colo., je daroval 9. junija novo sv. mašo Slovenec Ivan Judnič, doma iz Koda, župnija Semič.

— **Avtomobilna nesreča pod Gorjanci.** Gosp. župnik Česenj iz Podgrada sreča ob 10. uri popoldne Lončaričev avtomobil v »Novi gorci« ob tistih kratkih ovinkih. Dasi se avto kakih 10 korakov poprej precej ustavi, vendar se župnikov konj splaši, vrže župnika raz voz, kočija se pa ob cestni strmini zelo poškoduje. Gg. so župnika nekaj ranjenega peljali do Zajčeve gostilne in ga primerno zdravili. Prav iz srca čestitamo izvrstnemu prijatelju in tovarišu na srečni rešitvi iz smrtne nevarnosti.

— **K umoru v Petrovi vasi** se nam še poroča: Umorjeni Janez Zalaščik je bil doma iz vasi Dolje pri Tolminu. Star je bil komaj 25 let in je pred kratkim odslužil vojaško službo. — Rana, ki jo je zadobil, je bila dolga 34 cm in je šla od desne strani v srce. Živel je le še dve minuti. Morilec Högnsmann je tudi še mlad fant, ki je že bil radi uboja zaprt, a ga je cesar za dve leti pomilostil. Umorjenemu tovarišu so priredili delavci s proge velik pogreb. Udeležilo se ga je čez tisoč delavcev od tunela v Semiču do Metlike. V sprevedu so nosili več vencev: od podjetništva, akordantov in delavcev.

— **Strela.** Iz Adlešič, 25. junija. Po hudi vročini zadnjih dni in še posebno včerajšnjega dne, ki je bil silno soparen, nastala je danes ponoči okoli tri četrt na 1. uro huda nevihta z gromom, treskom in ploho. Treščilo je v bližini kake štirikrat, med tem tudi v ogel hiše našega g. župana in posestnika Mihata Črnič iz Adlešič h. št. 9. Treščilo je, kakor se da sklepati, najbrž dvakrat, v oreh, ki je par metrov od hiše in katerega je nekoliko razklalo, in v hišo. Ker je krita s slamo, se je streha vnela. Gospodar pa je hitro prislonil lestvico in popukal že gorečo slamo iz strehe. Ker je bil pa obenem tudi hud naliv, je ogenj k sreči naenkrat ugasnil. Iz strehe šla je strela v hišo, v sobo, v kateri sta spala gospodar in gospodinja in bolni otrok. Strela je sobo na mnogih krajih razdrapala, da je bilo polno ometa po tleh, a ljudem se pa ni k sreči nobenemu nič hudega zgodilo, le prestrašili so se hudo. Ako bi se bil pa ogenj razširil, bi mu bilo zgorelo pač vse, kar se skupaj drži, hiša in hlevi, kakor tudi pod poleg hiše, pri katerem je vrhu tega še poldrugi stog stelje. Ogenj bi se bil pa razširil najbrž še k sosedom, ki imajo hiše prav blizu in tudi vse s slamo krite. — V Tribučah proti Črnomlju pa je padala v istem času tudi nekoliko toča med dežjem. Strni, posebno še pšenica, so vsled viharjev zadnjih dni močno po-
legle.

— **Kmetijska podružnica na Doberni** je dne 23. t. m. priredila poučno zborovanje. Govoril je gosp. ravnatelj Belle iz St. Jurja na južni železnici. Njegov poduk o nasadu novih vinogradov je bil jako jasen in temeljit in je bilo zanimanje poslušalcev veliko. Po

predavanju se je razvil živahen razgovor o kmečkih zadevah. Hvala Vam, g. direktor za trud, vsem pa naj Bog blagoslovi obilo delo!

— **Premovanje konj v št. Jerneju na Dolenjskem.** V torek, 2. julija, se vrši v št. Jerneju na Dolenjskem premovanje konj. Ker bo udeležba velika, nudi se prilika nakupiti lepe plemenske kobile, kakor tudi dobre konje. Kakor se čuje, pride več tujih kupcev ta dan v št. Jernej radi nakupa konj. Konjereji naj bi torej pripeljali ta dan v št. Jernej razum kobil k premovanju tudi konje, katere imajo na prodaj.

— **Tečaj za obrtno knjigovodstvo in korespondenco** priredi »Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem« v avgustu, oziroma septembru v Kamniku. Tečaj bo trajal pet tednov in se bo poučevalo po trikrat na teden v popoldanskih ali večernih urah. Udeležbe se lahko obrtniki vseh rokodelskih strok. Prijave naj se vložijo na naslov »Zavod za pospeševanje obrti na Kranjskem v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22« ali pa potom pristojne obrtne zadruge. Poduk je brezplačen, ob prijavi pa se mora plačati položnine 5 kron, iz katerih se pokrijejo učila, preostanek pa se vrne ob zaključku tečaja vsem, ki so se ga redno udeleževali, sicer pa zapade v korist zavodovi blagajni.

— **Tečaj za kolarje.** Zavod za pospeševanje obrti namerava prirediti strokovni tečaj za kolarje, za katerega je obljubil dostaviti c. kr. obrtno-pospeševalni urad na Dunaju specialno izvežbanega voditelja mojstrskih tečajev na Dunaju. Ker je ta obrt v okolici Domžal najbolj zastopana, sklicuje zavod sestanke kolarjev in vseh, ki se zanimajo za kolarstvo, na nedeljo, 7. julija, točno ob 4. uri popoldne v društveni dom v Domžalah. Na sestanku se bodo določile vse podrobnosti glede časa in kraja, kje naj se vrši kolarski tečaj, in se lahko udeležijo sestanka kolarji in interesi iz cele Kranjske.

— **Kamniška koča na Sedlu in Koča na Veliki Planini** se otvorita dne 29. t. m. na praznik sv. Petra in Pavla. S provijantom ste koči dobro založeni; ob nedeljah in praznikih tudi s svežim mesom, kar je mogoče osobito na Veliki Planini, ker je na razpolago v bližini koče naravna ledenica, takozvana verternica.

— **Mesto poštarja** je razpisano pri c. kr. poštнем uradu Stražišče pri Kranju.

— **Nesreča.** Ko se je minolo sredo peljal župnik Andrej Česenj iz Podgrada v Novo mesto, ga sreča na državni cesti med 6 in 7 km avtomobil. Konj se splaši, urno obrne in prevrne voz. Voz je precej poškodovan, župniku pa se ni nič hudega zgodilo, ker je zadel na gladko tratino. Vožnja z avtomobilom čez Gorjance je nevarna radi mnogih ovinkov, ki ovirajo vsak razgled po cesti.

— **Prisiljenec pobegnil.** Odkuril jo je dne 20. junija, ko je razsajala tista huda nevihta, v Goricah pri Medvodah od dela prisiljenec Engelbert Grammer, doma iz Gornje Avstrijskega, 30 let star, ter jo mahnil proti Kranju.

— **V Ameriki umrla rojaka.** V Ramayu, Pa., je umrl dne 3. junija rojak Fran Kotnik iz Ribnice na Pohorju na Spodnjem Štajerskem. V Ameriki je bil nekaj čez sedem let ter ostavlja vdovo in petero otrok. — V Tollerburgu, Colo., se je ponesrečil rojak Jožef Drab. Zaposlen je bil v premogovniku v Tollerburgu. Ponesrečil se je pri prevažanju premoga; bil je namreč voznik. Blizu 15 ton težak kamen je padel nanj in so ga le s težavo dobili izpod njega. Zlomilo mu je popolnoma zgornji del života in desno nogo. Bil je tri leta v Ameriki. V domovini zapušča mater in sestro.

Štajerske novice.

— **Slov. katol. akad. tehn. društvo »Zarja«** v Gradcu priredi v torek, dne 2. julija svoj 4. redni občni zbor.

— **Poslanci za po toči oškodovane kraje.** Poslanec Brenčič in tovariši so stavili nujen predlog za po toči poškodovane posestnike v Cirkovcah, Sv. Lovrenc Dr. polje, Zg. Pristava in Haloze, in zahtevali, da se škoda takoj ceni in eksekutivne terjatve takoj ustavijo in poškodovanim davek odpiše. Nadalje so poslanec Brenčič in tovariši takoj potrebne korake storili pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Ptuj in zahtevali, da se takoj ceni škoda, katero je toča napravila 20. junija na rži, pšenici, koruzi, ječmenu in deloma tudi krompirju, na Dravskem polju najbolj v cirkovski, lovrenški fari in nekaj tudi v Halozah.

Š **Umrl** je v Črešnjevcu pri Sloven-
ski Bistrici učitelj g. Anton Hri-
barnik.

Š **Šoštanski okrajni zastop.** Cesar
je potrdil komornika in graščaka pl.
Adamoviča načelnikom okrajnega
zastopa v Šoštanju, Josipa Skaza pa
njegovim namestnikom.

Š **Odprje meje za živino** med Ogr-
sko, Hrvaško in Avstrijo je zopet do-
voljeno. Vsled tega se v Ormožu vrši
v kratkem velik sejm. Pričakovati je
iz Hrvaške veliko živine.

Š **Toča** je napravila na Polzeli pri
Celju ogromno škodo. Naletavala je
ob zadnji nevihti ponoči tako gosto,
da so jo še drugi dan našli ležati v jar-
kih. Napravila je posebno po žitnih
poljih precej škode.

Š **Birma v Celju.** Jutri, na praznik
sv. Petra in Pavla, se vrši birma v far-
ni cerkvi. V nedeljo pa je birmovanje
v nemški ali Marijini cerkvi.

Š **Utonila.** Kegel Marija, učenka II.
razreda ljudske šole pri Sv. Lenartu v
Slov. goricah, je utonila v Velki. Revica
je zaspala blizu potoka, v spanju se
obrnila in padla v vodo.

Š **Krajni šolski svet v št. Lenartu**
v Slov. goricah. Predsednikom kraje-
ga šolskega sveta, v katerem je 6 Slo-
vencev in 5 nasprotnikov, je bil izvol-
jen župnik g. Josip Janžekovič, pod-
predsednikom in blagajničarjem pa g.
nadučitelj J. Kopic.

Š **Poročila se** je pri Sv. Petru na
Medvedjem selu gđc. Pepca Mesicek z
g. Jurijem Vrečkom.

Š **Umrl** je v Praprotnem pri Hrast-
niku Matija Zupan, p. d. Bej, posestnik
in podpredsednik lovskega društva
»Jelenec« v Hrastniku, star 72 let.

Š **Glasbena šola v Celju** priredi dne
3. julija ob pol 8. uri zvečer koncert v
veliki dvorani »Narodnega doma« v
Celju.

Š **Živinski sejmi.** Iz celjske okolice:
Živinski sejmi v Celju ali najbližji oko-
lici so živa potreba. V mestu so prišli
čisto na nič; treba bo torej misliti na
nje okoliški občini — in sicer bi naj
prišli v Gaburje. Ali bi ne kazalo vpe-
ljati mesečnih govejih, svinjskih in
četrtletnih konjskih sejmov? Naj bi v
tem važnem vprašanju okoliška obči-
na storila čimprej vse potrebno. Dalje
se kaže v Gaberju potreba po tedenskih
sejmih za živila. Čemu bi hodili iz ob-
ljudene okolice ljudje na celjski trg in
puščali denar v mestu? Na delo, naši
občinski zastopniki!

Š **Smrt na železniški progi.** Iz Ko-
njic: V Spodnjih Lažah pri Konjicah je
šel čez železniško progo triletni sinček
Alojzij Čenč posestnice Antonije Čenč.
V istem hipu pa je prišel vlak in dečka
povožilo do smrti.

Š **Nesreča na cesti.** Te dni je peljal
76letni posestnik Jože Krajnc težko
naložen enovprezni voz po cesti iz Sp.
Hudinje pri Celju proti Šmarjeti. Nje-
mu nasproti je v polnem diru pripeljal
neki moški z motornim kolesom. Konj
se je splašil in zdirjal. Jože Krajnc je
bil vržen z močjo na cesto in je obležal
z veliko rano na tleh. Ljudje so usta-
vili konja in prepeljali Krajnca v bol-
nišnico.

Š **Pijana mladina.** Iz Pragerskega.
Na cesti pred Steinklauberjevo gostil-
no so se stepli fantje. V pretepu je
nekdo čevljarkega pomočnika Stefana
Rudolfa iz Leskovca z nožem zabodel
v trebuh. Težko ranjenega so spravili
v mariborsko bolnišnico. — Na Humu
pri Ormožu so se stepli v neki gostilni
fantje. 19letni že štirikrat zaradi pre-
tepov kaznovani fant Matija Krajnc je
brez vzroka zabodel v prsa popolnoma
mirnega hlapca Lovrenca Kosa in ga
smrtnonevarno ranil. Nato se je sam
javil orožnikom. — V Spodnji Pohanci
pri Brežicah so zadnjo nedeljo pili v
lamožni gostilni fantje. Med njimi se
je nahajal tudi tam na dopustu se na-
hajajoči infanterist Janež Pleterski.
Med seboj so se nekaj sprli. Drugi fan-
tje so se oborožili s sekirami, noži, po-
leni, Pleterski pa je vzel bajonet. Fant
Maks Kožar se je spravil s sekiro nad
fanta Jožeta Vimpolška in Maksa
Krošna. Ta dva pa sta ga z vilami po-
bila na tla. Zadel je težke poškodbe
ter so ga morali spraviti v brežiško
bolnišnico.

Š **Zaradi meje vojska.** V Šturmavi
pri Ptuj so se te dni sešli posestniki,
da bi določili mejo med travniki. Pri
tem delu pa se niso mogli razumeti in
so se končno stepli. Kmet Jurij Jakop-
in je bil v pretepu težko ranjen in
dvomijo, da bo okrevljal.

Š **Umrl** je v Črešnjevcu pri Slov.
Bistrici učitelj g. Anton Hribarnik.

Š **Alkohol ga je spravil v grob.** Na
Dobrnji pri Celju je v nedeljo po raz-
ličnih gostilnah popival posestnik
Martin Verhovnik od Sv. Jošta na
Kozjaku. Ponoči se je močno vinjen

napotil po gorski stezi proti domu. V
ponedeljek zjutraj pa so ga našli ob
poti mrtvega.

Š **Zaradi poverbe** so v Gradcu
zaprl 37letnega v Idrijo na Kranjskem
pristojnega pomožnega delavca Ant.
Sedej. Izročili so ga sodišču.

Š **Oče in sin.** Iz Celja: Pri posest-
niku Antonu Čehovinu v Tremarjih
pri Celju živi njegov že bolj prileten
oče. Sin je z njim že dalje časa zelo
surovo in grdo ravnal. Pustil ga je, da
je ležal v ušvih cunjah bolan na kupu
gnile slame. Tudi jesti mu ni dal nič
česar ter je oče s povzdignjenimi ro-
kami prosil orožnika, naj ga spravi v
bolnišnico. Temu grdemu sinovemu
ravnanju so napravili konec sosedje s
tem, da so surovega sina naznanili
orožnikom.

ZAKLJUČENO ZASEDANJE OGRSKO- HRVAŠKEGA DRŽAVNEGA ZBORA.

Tisza je zaključil zasedanje ogr-
sko-hrvaškega državnega zbora z dalj-
šim govorom, v katerem je izvajal, da
je bilo najdaljše na Ogrskem in da ni
imel državni zbor že dve leti počitnic.
Zadovoljna je lahko zbornica s storje-
nim delom, ker je onemogočila ob-
strukcijo in zagotovila deložnost
zbornice.

VOJAŠKA VSTAJA V ALBANIJU.

Turški notranji minister se je dne
27. junija posvetoval z velikim vezir-
jem in ga obvestil, da se vojaška
vstaja nevarno širi. Z ozirom na vstajo
v Albaniji je demisioniral Sajd paša.
Ministrski svet je nato brez Sajd paše
sklenil o velikem vezirstvu se pogajati
s Hilmi in s Hacki pašo. Turška vlada
dohva vedno poročila o vstaji. Alban-
ski senator Akif je dobil brzojavko iz
Monastira, po kateri so vjeli vstaški
vojaki valija v Monastiru in mestnega
poveljnika. Vojaška vstaja se vedno
bolj razširja. V Monastiru revoltira že
12 bataljonov, štirje bataljoni so se
združili že z albanskimi vstaji. Neki
vodilni državnik je izjavil, da je seda-
nja vstaja precej podobna vstaji proti
sultanu Abdul Hamidu. Boje se, da se
pridruži vstašem tudi posadka v Cari-
gradu. Sumijo, da vodi vstajo vali v
Solunu. Turška vlada seveda še vedno
zakriva dejanski položaj in še vedno
trdi, da so dezertirali v Monastiru le
4 častniki in 180 vojakov, v Perlepu 2
častnika in 35 vojakov, v Ochridi pa 2
častnika in 25 vojakov. Major Rjaci bej
bo posredoval pri beguncih, iz Cari-
grada je pa odpotoval glavni tajnik
mladoturškega odbora major Eub
Sabri, da pomiri vstaške vojake. Vo-
jaški begunci zahtevajo izpremembo
vlade razun notranjega ministra in
razpust, oziroma očiščenje mladotur-
škega odbora. Vlada ni složna, kako
postopati z vstaji. Nekateri ministri se
zavzemajo za to, da se vstaši pomire,
drugi pa zahtevajo, da naj se s silo na-
stopi proti vstašem. Turška vlada se-
veda dementira, da bi bili begunci od-
vedli seboj valija in poveljnika v Mo-
nastiru.

CERKVE NE VESTI.

Duhovne vaje za duhovnike. Čč.
gg. duhovnikom, kateri hočejo pri je-
zuitih v Ljubljani narediti duhovne
vaje, se naznanja, da se bodo iste vo-
dile že meseca julija vsak teden. Za-
četek vsak ponedeljek zvečer ob 6. uri,
sklep v petek zjutraj. Čč. gg. naj blago-
voljno naznani svoj prihod predstoj-
ništvu.

Gospodarstvo.

Železni kartel. Na Dunaju se je pri-
čela 17. t. m. kartelna anketa, ki jo je vpo-
klicalo trgovsko ministristvo, ter sedaj
zboruje že skoro dva meseca, z nadalje-
vanjem svojega posvetovanja in je sedaj na
vrsti železni kartel. — Isti dan je bil otvor-
jen v Haagu mednarodni kongres za uredi-
tev svetovnega meničnega prava.

Podružnice velebank. V eni izmed
zadnjih sej poslanske zbornice na Dunaju
je vložil poslanec Steinwender s svojimi
tovarisi interpelacijo, ki je lahko precej-
šnjega pomena za avstrijsko denarništvo.
Peča se predvsem s podružnicami vele-
bank v provinci, ki delajo domačim pro-
vincijalnim zavodom hudo konkurenco v
škodo hipoteknemu kreditu, ker z enakimi
obrestnimi pogoji kakor hranilnice tekmu-
jejo s temi ter tako ljudske prihranke v
svoje blagajne izvabljajo. Banke ne negu-
jejo hipoteknega posla, odtegujejo pa hra-
nilnicam vloge, tako da te ne morejo v za-
dostni meri dajati hipoteknih kreditov.
Steinwender predlaga, da se dovoljenja za
sprejemanje hranilnih vlog pri bankah
omeje, posebno pa ne dajejo novoustano-
vljenim podružnicam ter zahteva dalje, da
naj ministrstvo skoro kaj ukrene proti

borzni špekulaciji, ki jo goje v prvi vrsti
podružnice velebank v provinci.

Ogrsko denarništvo. Kakor znano, je
na Ogrskem veliko število denarnih zavo-
dov, ki so za časa zadnje krize mnogo tr-
peli ter so sedaj na koncu svojih sil, tako
da morajo prositi pomoči pri večjih zavo-
dih. Velikim bankam pride zadrega manj-
ših ravno prav ter bodo porabile priliko,
da se otresejo nadležne konkurence ali jo
pa vsaj neškodljivo naredile; pristale so
namreč velebanke v saniranje malih za-
vodov le pod pogojem, da zvaré iz več
malih bank v mestih eno samo ter jo zdru-
žijo s svojimi zavodi. Kočljivo je le pri tem
osebno vprašanje, kam z odvisnimi ravnatelji,
saj je bilo več »bank« ustanovljenih
ne toliko iz trgovske potrebe, kakor
dostikrat samo radi tega, ker se je komu
zahotelo biti bančni ravnatelj, pa je našel
priatelje in znanke, ki so zložili potrebno
voto, da je mogel zavod pričeti s poslo-
vanjem.

Izseljeniško pristanišče Emden. Nem-
ška vlada je zavrгла prošnjo družbe »Deu-
tsche Rhederei« za podelitev koncesije
prevažanja izseljencev iz pristanišča Em-
den v Ameriko. To je važno tudi za av-
strijsko izseljeništvu, ker bi morali v slu-
žaju podelitve koncesije računati z reklam-
nimi cenami za prevoz, kar bi izseljeniško
gibanje gotovo še povečalo.

Ljubljanske novice.

Ij Vrtna veselica, ki se bo vršila
jutri, na praznik sv. Petra in Pavla, ob
pol 5. uri popoldne na vrtu »Rokodel-
skega doma«, obeta biti v vsakem oziru
jako zanimiva. Pevci kat. društva ro-
kodelskih pomočnikov bodo zapeli več
lepih zborov, v katerih nastopijo tudi
solisti. Za zabavo bodo zlasti poskrbeli
»Koncertni muzikantje«, »Kamniški
knajpovci« in pevci kupletov. Zlasti
zanimivo pa bo, da se bo jutri privkrat
čula godba na lok — izvajana s kla-
vulinami. — Jutri torej na vrt »Roko-
delskega doma«!

Ij Po Hribarjevem vzorcu. Dve leti
pred svojim padcem je pričel Ivan Hri-
bar za vsako stvar »Slovencu« pošiljati
popravke. Popravkov je kar deževalo in
konečno je ta dež Ivana Hribarja spral
z mestnega magistrata. Novi gospod žu-
pan je pričel jako zgodaj posnemati Iv.
Hribarja. Razumemo, da mu je nepri-
jetno, ako celo liberalno občinstvo kri-
tizira, da je liberalna večina zamudila
varovati koristi ljubljanskega prebival-
stva pri poglobljenju Gruberjevega ka-
nala in poglobljenju Ljubljanič. Dej-
stvo je, da so občinski svetniki S. L. S.
tako pri svojem vstopu na ves glas
opozarjali na mnogoštevilne storjene
napake, žalibog, da v marsikaterem
oziru prepozno, ker je večina že prej
tako zavorala, da je morala biti uprav
slepa. Četudi bila pred leti že opozicija
v občinskem svetu, bi tudi v tem oziru
marsikaj napravila. S svojim zgodovin-
skim kimanjem je večina pustila, da se
ni pazilo na interese mesta in prebival-
stva tako, kot bi se moralo. Na to, da bi
moral te interese združen z občinskim
svetom varovati zastopnik občinskega
sveta v glavnem odboru za osuševanje
močvirja, so večino opozorili šele za-
stopniki S. L. S. In novi gospod mestni
župan, ki je na shodih toliko govoril
o smradu ljubljanskih kanalov, je med
tem nad kanali zaspal. **Kajti večina se
tako briga za vso stvar, da po konsti-
tuiranju novega občinskega sveta še
dosedaj ni izvolila svojega zastopnika
v glavni odbor za osuševanje barja** in
da občinski svet še sedaj zastopa v
močvirskem odboru gospod iz Hribar-
jeve dobe. Kar se pa tiče regulacije nad-
vojvode Friderika ceste, bo pa prilika
še govoriti in dokazati, da bi bila regu-
lacija mnogo boljša, če bi se ob praveri
času vsaj deloma upoštevali nasveti
zastopnikov S. L. S. in po njih interven-
ciji potem stopili v zvezo za prispevke
z faktorji, na katere je večina pri tem
popolnoma pozabila. Dolžnost večine je
misliti na take stvari, saj je ta večina
iskreno pozdravila Šukljevo konsta-
tiranje, da je dr. Tavčar v deželnem
zboru dejal, da se opozicija lahko ome-
juje na kritiko. Tem večja krivda več-
ine pa je, ako se pri vsaki priliki po Hri-
barjevem vzorcu z veliko ošabnostjo
drži svoje trmoglavosti.

**Ij Občinski svetnik S. L. S. Tomaž
Novak** je socialnim demokratom res-
nico povedal! Shod S. L. S. v Trnovem
je združenim »delavskim prijateljem«
liberalcem in socialnim demokratom
nekoliko štrne zmešal. Po takih shodih
se celo marsikateremu socialnemu
demokratu čudno zdi, da zastopnik
socialne demokracije v občinskem sve-
tu tako vdano in ponižno za liberalci
hodi. To se zdi čudno celo nekaterim
gospodom v vodstvu socialno demo-
kratične stranke, ki so zato na stran-

karskem zboru socialne demokracije
poučevali Etbina Kristana, naj včasih
kaj vpraša, kaj misli storiti. Kako pa
je to svarilo Etbina Kristana razumel? V
občinskem svetu je opozicija
pri poročilu o računskem sklepu užit-
nškega zakupa izjavila, da ne more
glasovati za, ker ni zastopana v direk-
toriju, da zato ne more prevzeti no-
bene odgovornosti, kar ondi delajo libe-
ralni gospodje, ki so sami med seboj.
**Edini zastopnik socialne demokracije,
Etbina Kristan, je od opozicije glasoval**
za poročilo direktorija užitnškega
zakupa, dasi tudi socialna demokra-
cija ne vé, kaj se vse godi v direktoriju.
Tako globoko zaupa Etbina Kristan libe-
ralcem, in to naj bi bil opozicionalen
zastopnik, zastopnik delavskih slojev.
Pri glasovanju se je Etbina Kristan ži-
riral za zastopnika Petra Grasellija in
sličnih takih zastopnikov liberalnih
sinekur! Zato je uprav smešno, če se-
daj v »Zarji« proti njim vpije in jim
pravi, da imajo »socialno politiko, ki
ni vredna črvicega oreha in je od muh«.
S svojim glasovanjem jim je izrekel
največje zaupanje! Ali ni to nad vse
komičen prizor: Etbina Kristan, ki je bil
izvoljen kot opozicionalec, celo pri taki
točki glasuje z liberalno večino! Zato
je občinski svetnik S. L. S. Tomaž No-
vak imel prav, ko je vrgel Etbinu Kri-
stanu v obraz, da gre skozi drn in strn
z liberalci — to stoji; samo pri kakem
predlogu, ki bi bil ugoden za delavstvo,
liberalci Etbina Kristana zapuste in
ima tak predlog samo glasove Slove-
nske Ljudske Stranke! Edino odkrite
in odločne zastopnike imajo trpeči sloji
le v zastopnikih Slovenske Ljudske
Stranke!

Ij Osebnosti. Za poštna asistenta
v področju tržaškega poštnega ravnatel-
jstva sta imenovana Karel Čeh,
ognjičar pri trdnjanskem polku št. 4,
in Ernest Ferencič, računski pod-
častnik I. razreda trdnjanskega polka
št. 4.

Ij Šentjakobsko prosvetno društvo
priredi svoj izlet v nedeljo, 7. julija, v
Šmarje in k Sv. Magdaleni. Člani in nji-
hovi prijatelji, ki se žele udeležiti, naj
se javijo v društvu vsaj do četrta, dne
4. julija, kjer je razporežen natančnejši
spored.

Ij Nogometna tekma. Jutri, v so-
boto se vrši nogometna tekma, in sicer
med moštvi: »Erster Klagenfurter
Athletick- und Sportklub«, II. moštvo,
kontra »Hermes«, II. moštvo. V nedeljo
dne 30. t. m. pa se vrši revanče med
ljubljanjskim nemškim moštvom in
»Hermes«, II. moštvom. Precej hud boj
se bo razvil med ljubljanskimi Nemci
in »Hermesom«, ker je ostala zadnja
tekma neodločljiva (4:4).

**Za nedeljski božjepotni izlet na Ža-
losino goro** se kaže v naših krogih
vedno večje zanimanje. Velik del ude-
ležencev se odpelje s križevniško mo-
ško Marijino družbo z vlakom ob 1. uri
popoldne, mnogo pa že ob 5., oziroma z
vrhniškim vlakom ob pol 8. uri zjutraj,
ker je poskrbljeno, da bo ob lepem vre-
menu na gori sv. maša okoli 10. ure.
Popoldanska pobožnost se vrši ob vsa-
kem vremenu in se prične ob 2. uri.

Ij Kdo je olkan? Podzveza Orlov
za Kranjsko priredi v nedeljo na Vr-
niki, kakor znano, javno telovadbo. Ob
tej priliki je plakirala po reklamnih
deskah svoje letake. Vsi ti letaki, kljub
temu, da so dokaj visoko nalepljeni,
so potrgani, počekani in na mnogih
krajih z pocestnim blatom ometani.
Orli in pristaši S. L. S. jih gotovo niso!
Nalase smo se prepričali, da so letaki
za praški sokolski zlet celi in nedotak-
njeni, znamenje, da se nihče ni zmenil
iz našega tabora zanje. Iz tega se vidi,
kako se izvestni naprednjaki pokažejo
v pravem barabskem duhu in v neote-
sani sliki. Bratje Orli naj pa lepo ma-
nifestirajo v nedeljo na Vrhniki!

Ij Na oklicih so: Emerik Zelinka,
knjigovodja, z Alojzijo Malič, kontor-
ristinjo. — Ivan Lindtner, trgovec, z
Franjo Klun, vdovo Žnidaršič, trgovko.
Peter Rošker, gostilničar, z Marijo
Skubi, kontoristinjo. — Ferdinand Le-
ske, narednik pri 17. pešpolku, z He-
leno Lindtner. — Anton Jamnik, kro-
jač, z Leopoldino Porenta.

— **Šišensko prosvet. društvo** prire-
di svojim članom in znancom na praz-
nik, dne 29. junija 1912 društveni izlet:
Zalog—Dev. M. Polje,—Vevče in Stu-
denec. Spored: 1. Zbirališče točno ob 7.
uri zjutraj pred južnim kolodvorom.
Ker ne bomo imeli skupne svete maše,
se opozarja udeležnike, da se svete ma-
še že preje udeležijo. — 2. Odhod z vla-
kom v Zalog. — 3. Ogled popirnice v
Vevčah. — 4. Skupno kosilo v D. M. v
Polju pri županu g. Dimniku, kjer bo
svirala Orlovska godba. — 5. Ogled de-
želne blaznice na Studencu itd. —

Ij Promocija. Gospod Rihard Kriš, pravni praktikant deželne sodnije v Celovcu, najstarejši sin znanega restavraterja ljubljanskega gosp. Kriša pri »Zvezdi« je 26. t. m. promoviral doktorjem.

Ij Slavno mestno policijo vprašamo, ako je dovoljeno stražnikom v službi voziti se brez sablje? To pa radi tega, ker je stražnik št. 1 v nedeljo, ko se je vnel oni voz sena na Opekarski cesti, dal svojo sabljo neki ženski, potem pa drvil proti mestu. In med tem časom je pa stražnik Plevel z drugimi gosti ondotne gostilne gasil ogenj. Ko je prišel stražnik št. 1 nazaj, je bilo že pogašeno. Toliko v pojasnilo »Slov. Narodu«.

Ij Konecletni šolski izpiti v šoli »Glasbene Matice« iz različnih glasbenih instrumentov, petja in glasbenih predmetov se vrše dne 1., 2., 3. in 4. julija v šolski dvorani »Glasbene Matice«, Vegova ulica št. 5. Začetek izpitom je v navedenih dnevih vselej ob pol 5. uri popoldne. Pristop k tem izpitom je dovoljen staršem gojencev ali njih namestnikom, društvenim članom ter dobrotnikom tega zavoda.

Ij Nova cerkev v Ljubljani. Na oglu Elizabetne ceste in Ciril-Metodove ulice v Ljubljani se je pričela graditi cerkev sv. Jožefa oo. jezuitov. Potrebo nove cerkve sv. Jožefa izpričuje dejstvo, da je sedanja začasna kapelica sv. Jožefa pri oo. jezuitih vedno izvrstno obiskana ter enako priljubljena inteligenci kakor pri prostemu ljudstvu, ki zlasti ob nedeljah in praznikih zjutraj rado prihaja svoje verske dolžnosti spolnovat.

Ij Ulični napisi v Ljubljani. Upravno sodišče je zavrnilo pritožbo g. Line Kreuter-Galle in g. Staudacherja proti samoslovenskim uličnim napisom na hišah nemških posestnikov v Ljubljani.

Ij Umrli so v Ljubljani: Amalija Vičič, žena knjigovodje, 78 let. — Helena Rode, pomožna usmiljenka, 55 let. — Franja Orehek, uboga, 37 let. — Alojzij Jenko, kajzar, 38 let. — Janez Bole, posestnik, 50 let.

Ij Med grabljicami. Včeraj popoldne sta se na nekem travniku v Mestnem logu 35letna grabljica Alojzija Jančar in 54letna Uršula Ivanc iz Goč pri Turjaku nekaj sprle. Regljanje je trajalo toliko časa, da je Ivančevu prišla taka jeza, da je zgrabila za grablje ter svojo nasprotnico z njim udarila po obrazu, pri čemur ji je eno nosnico z grabljinem zobom skoraj popolnoma razparala. Jančarjevo so odvedli na osrednjo policijsko stražnico, kjer ji je dal policijski zdravnik g. dr. Illner prvo pomoč ter odredil, da so jo potem z rešilnim vozom prepeljali v deželno bolnišnico. Ivančevu je pa policija aretovala in izročila sodišču.

Ij Aretacije. Pri pogonu je aretovala policija v Šentjakobskem predmestju neko mlado brezposelno služkinjo iz Dolenjskega in brezdelnega Ivana Emeršiča iz Spodnje Štajerske. Dognalo se je, da je Emeršič začetkom t. l. v Florijanski ulici, kjer je stanoval, pokradel več obleke in perila. V njegovem kovčegu so našli več perila, galoš, obuval, zidarskega orodja, ključev, električne žice, razglednic, knjig, kozarcev in dr., kar je pokradel, ko je delal po hišah kot stavbni delavec, raznim strankam in svojim delodajalcem. Oddali so ga c. kr. deželnemu sodišču.

Ij Službe išče priden in pošten mladenič, star 26 let. Gre za dninarja ali slugo. Priporočamo ga prav toplo. Naslov se izve pri našem uredništvu.

Čez noč zamore obogateti, kdor kupi turško srečko v korist »Slovenski Straži« in ž njo pri žrebanju dne 1. avgusta t. l. zadene glavni dobiček 400.000 frankov. Mesečni obrok znaša samo 4 krone 75 vinarjev. Vsak naročnik dobi eno srečko v korist revnim otrokom z glavnim dobitkom v vrednosti 5000 kron zastoj. — Pojasnila daje za »Slovensko Stražo« g. Valentin Urbančič, Ljubljana.

Primorske vesti.

p Protestni shod v Brnici smo imeli v nedeljo 23. t. m. Shod je uspel izvrstno. Govorili so g. jurist Jež, župnik Kranjec in domači g. kurat.

p Špijonaža. Goriška policija je aretirala nekega brusarja, Ivana Clemente iz Tarceste v videmski provinci, ker je osumljen špijonaže.

p V goriškem preiskovalnem zaporu sedi radi vohunstva 13 ljudi. Posebno po Kanalskem in Bovškem imajo orožniki pazljivo oko na vsak količkan sumljiv individuum. Govori se pa, da ni nič kaj pazljivo oko postave na neko hišo v Gorici, kjer se zbirajo — kakor se govori — navdušeni Mazzinijanci in muzicirajo in popevajo — kaj? Avstrijske himne najbrže ne!

p Porotno zasedanje v juniju je letos odpadlo. Kragelj, ki je bil obtožen umora, je umrl, zastopnik odgovornega urednika »Soče«, katero je tožil urednik Kremžar, je predlagal delegacijo drugega sodnega dvora v tržaški nadsodniji, zastopnik zasebnega obtožitelja Lenassija pa delegacijo sodnega dvora, ki ne spada pod tržaško nadsodnijo. — Zato so bile suspendirane obravnave in se je to v zadnjem momentu brzojivalo vsem porotnikom.

p Razpuščena laška društva. Tržaško namestništvo je na podlagi § 24. drž. zak. razpustilo italijansko dijaško društvo »Società degli studenti triestini« v Trstu in goriško »Società degli studenti friulani«.

p Zastrupila se je 17letna Evgenija Sušan v Trstu ter v bolnici umrla. Vzrok samoumora je nesrečna ljubezen.

p Strela je udarila v torek zjutraj v Brumi pri Gradiški v neko hišo in ubila domačo gospodinjjo, ki je v kuhinji pospravljala. Ostali družini se ni zgodilo ničesar.

p Štrajk zidarjev v Gorici traja že sedmi teden. Do zdaj ni prišlo do nobenega zblizanja. Gospodarji se izgovarjajo, češ, da ni sedaj dela v Gorici. Na znano spomenico zidarjev, ki so jo sestavili socialisti, niso dali niti odgovora.

p Samoumori. 41letna Antonija Zarič je v Trstu iz neznanega vzroka skočila v morje. Rešila jo je pomorska finančna straža. Zaričevu so prepeljali v bolnico. — 21letna šivilja Terezija Ukmar v Trstu je zakurila ogelje in hotela umreti, a so jo pravočasno rešili in spravili izven nevarnosti. Prepeljali so jo v bolnico. Vzrok: nesrečna ljubezen.

p Novi židovski tempelj so slovesno otvorili v Trstu. Krasna stavba priča, da je Trst, kolikor ga je laškega, v mogočnih židovskih rokah.

Razne stvari.

Posadka v Budimpešti. V Budimpešto so odposlali dva bataljona 2. pešpolka iz Kronstadta na Sedmograškem, 2. bosensko-hercegovski pešpolk iz Gradca in 4. bos.-herc. pešpolk iz Trsta, da nadomestijo moštvo, ki je šlo za žetev na dopust. Boje se menda političnih demonstracij.

Nemiri radi podraženja mesa. V New Yorku so bile velike demonstracije, ker so mesarji podražili cene mesa. Več tisoč žensk je demonstriralo po ulicah ter razbijalo mesnice.

Egiptovski keditve Fuad paša je te dni obiskal Beograd.

V Tripolisu prične izhajati prvi laški dnevnik »La nuova Italia«.

Devetletni umetnik. Jožko Barton, devetletni virtuoz na gosli, učenec profesorja Suchege na praškem konservatoriju je koncertiral nedavno tega v Kraljevem Gradcu in dosegel uspeh, kakršnega Kraljevi Gradec ne pomni. Dasi je bil v imenovanem mestu do cela nepoznan, je bilo gledališče ob njegovem koncertu prav polno. Splošno priznana mojstrska dovršenost je pričala o njegovi nenavadni nadarjenosti. Koncert mladega umetnika bo ostal, kakor pravi »Hlas«, vsem poslušalcem dolgo v spominu.

Telefonsko zvezo Berolin—Stockholm v kratkem izvedejo. Pozikusi so se prav dobro obnesli. Telefonski zvezi Berolin—Stockholm bo sledila telefonska zveza z Londonom.

c Semiška dekanija ima sestanek sodalitatis ss. Cordis Jesu v sredo, t. j. 3. julija, na Planini (Stockendorf). Začetek ob pol 11. uri dopoldne.

Spominki prvega svetega obhajila. Zelo lepo izvršene slike v obliki 28 $\frac{1}{2}$ × 19 $\frac{1}{2}$ cm s lovenskimi napisi in prostorom za vpis prvoobhajanjevega in darovalčevega imena se dobe v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani po zelo nizki ceni 20 vinarjev izvod. Isti spominki se dobe tudi pod celuloidom po 90 vinarjev izvod. Obe izvršitvi napravite kljub nizkim cenam vtis dragocenega darila.

Telefonska in brzojavna poročila.

CESAR V IŠLU.

Išl, 28. junija. Tu že pripravljajo prostore za cesarjevo poletno bivanje v Išlu.

GOSPOSKA ZBORNICA.

Dunaj, 28. junija. Gosposka zbornica je danes sprejela predlogo o deželni brambi.

NAUČNI MINISTER V PRAGI.

Dunaj, 28. junija. Nemški nacionalci so radi potovanja naučnega ministra v Prago jako razburjeni. Danes ponoči so nemški nacionalci imeli sejo, v kateri so sklenili, da glasujejo za proračunski provizorij, da pa izreko nezaupnico vladi. Radi razburjenja v nemško-nacionalnem taboru je bilo od vlade zahtevano, da si naučni minister ogleda le obe praški univerzi, danes pa prihaja iz Prage naslednja vest: Naučni minister Hussarek je danes došel v Prago ter obiskal češko in nemško univerzo. Naučni minister se udeleži odkritja Palackovega spomenika, incognito se pa udeleži tudi javne telovadbe Sokolov, in sicer v črnorumeni drapirani laži češkega ces. namestnika. Iz Prage se naučni minister poda k pasionskim igram v Erl.

DRŽAVNI ZBOR.

Dunaj, 28. junija. V državnem zboru je bila včeraj zvečer končana generalna debata o proračunskem provizoriju. Specialno debato končajo v ponedeljski seji, ki se prične v ponedeljek ob 3. uri popoldne. Tako nastopi dvadnevni ex lex položaj.

Dunaj, 28. junija. Državni zbor bo zboroval k večjemu do 6. julija, nakar odidejo poslanci na poletne počitnice. Rešenih bo poleg proračunskega provizorija še nekaj manjših predlog, tako predloga o zavarovanju ob neizgledah mornarjev in predloga o hišnonajemninskem davku.

Dunaj, 28. junija. Poljski klub je sklenil, da glasuje proti Tomšikovemu predlogu, naj se določi 70 milijonov K za zboljšanje položaja železničarjev.

Dunaj, 28. junija. Nemško-radikalna zveza je imela sejo. Med nemškimi radikalcji je radi Hussarekovega potovanja v Prago jako srdito razpoloženje.

SLOVANSKI ČASNIKARSKI KONGRES V PRAGI.

Praga, 28. junija. Slovanskega časnikarskega kongresa se udeležuje 160 časnikarjev. Vesti, da bi se nemški burši in ruski Sokoli stepili, niso resnične.

BILINSKI.

Mostar, 28. junija. Skupni finančni minister Bilinski se je iz Mostara podal v Metkovič.

HERVOIČ OPERIRAN.

Zagreb, 28. junija. Svetnika Hervoiča so operirali, da mu izločijo kroglico iz glave. Položaj Hervoičev je tudi nadalje skrajno resen.

CUVAJEVA IZJAVA.

Budimpešta, 28. junija. Cuvaj, ki se mudi tu, je rekel nekemu novinarju, da so vse vesti o njegovem odstopu kot komisariju neresnične, češ, da se v Hrvaški še niso polegile strasti. V jeseni da bo hrvaško vprašanje v celoti rešeno in takrat pride na dnevni red tudi zopetno imenovanje bana. Cuvaj jutri odpotuje v Zagreb.

RUSIJA PROTI NEMČIJI.

Berolin, 28. junija. Iz Peterburga se baje po uradnih virih poroča, da zahteva Rusija, da mora Nemčija takoj vohunstva osumljenega ruskega kapitana Kosteviča izpustiti iz preiskovalnega zapora in se opravičiti. Berolinski poučeni krogi glede na to poročilo izjavljajo, da ruska diplomacija v tej zadevi še ni uradno nastopila in da se tudi še ni mogla pogajati, marveč se je omejila le na poizvedbe.

REKTORJA DUNAJSKEGA VSEUČILIŠČA IN NEMŠKE TEHNIKE V BRNU.

Dunaj, 28. junija. Za rektorja dunajskega vseučilišča je izvoljen profesor patološke anatomije dvorni svetnik dr. Anton Weichselbaum.

Brno, 28. junija. Za rektorja nemške tehnike v Brnu je izvoljen izredni profesor fizike dr. Gustav Jaumann.

IZREDNI OBČNI ZBOR KRANJSKE ŽELEZOINDUSTRIJSKE DRUŽBE.

Dunaj, 28. junija. Izredni občni zbor kranjske železoindustrijske družbe je sklenil zvišati kapital od 4 milijone na 18 milijonov kron.

ČISTI DOHODEK AVSTRO-OGRSKE BANKE.

Dunaj, 28. junija. Čisti dohodek avstro-ogrske banke za prvi semester znaša 20.697.000 K proti 13.118.000 K lanskega leta.

SREČEN BEROLIN ČEZ — 400 LET.

Berolin, 28. junija. V včerajšnji seji obč. sveta je povzročila mnogo smeha oporoka umrlega svetnika upravnega sodišča Elsnerja pl. Gro-nova, ki je zapustil mestni občini berlinski 2000 mark pod pogojem, da se mora ta kapital toliko časa obrestovati, da doseže visokost mestnih dolgov, ki znašajo sedaj okoli 700 milijonov kron. Med veliko veselostjo je bila zapuščina sprejeta. Izračunalo se je, da bo vsota 2000 mark v 400 letih narasla na pet in pol milijard.

KOT VOHUN ARETIRANI POROČNIK.

Berolin, 28. junija. Artiljerijski poročnik Dahu je bil osumljen vohunstva v Aleksandrovo aretiran.

STAVKA NATAKARJEV V PRAGI.

Praga, 28. junija. 1000 natakarkarjev v Pragi je porabilo priliko sokolskega zleta ter je pričelo stavkati. Natakarkji mislijo, da bodo tako prisilili gospodarje do koncesij.

BLAZNIKOVA ZAPUŠČINA.

Toulouse, 28. junija. V tukajšnji blaznici umrli zasebnik Sawene je zapustil španskemu kralju dva in pol milijona frankov. Sestra njegova ugovarja oporoki, češ, da njen brat takrat, ko je oporoko sestavljal, ni bil več pri pravi pameti.

STAVKA MIZARSKIH POMOČNIKOV V GRADCU.

Gradec, 28. junija. Mizarski pomočniki so odklonili petodstotno povišanje plače in prično v ponedeljek z delno stavko.

POVODNJI V ŠLEZIJI.

Vratislava, 28. junija. V mnogih krajih je poplavlila voda pokrajino in napravila na polju ogromno škodo.

PONESREČENA JAPONSKA BOJNA LADJA.

Tokio, 28. junija. Japonska bojna ladja »Naniva« se je pri Kurilih potopila. Moštvo se je rešilo.

UZMOVIČI NA PARIŠKI GLAVNI POŠTI.

Pariz, 28. junija. Na tukajšnji glavni pošti je bilo pokradenih veliko vrednostnih stvari. Policija upa, da kmalu dobi tatove.

BEG DRAŽDANSKEGA PONEVERJEVALCA 260.000 MARK.

Draždane, 28. junija. Vse poizvedbe za pobežim slugom Bruningom, ki je poneveril 260.000 mark, so ostale brezuspešne. Policija sodi, da se Bruning nahaja še vedno v Draždanih in je zato naprosila vsa draždanska kinogledališča, predstavljati njegovo fotografijo.

NESREČA NA FRANCOŠKI OKLOPNICI.

Pariz, 28. junija. Dva pri strelnih vajah v Toulonu nevarno ranjena francoska mornarja sta odlikovana z redom častne legije. Nesrečo je povzročilo to, da se je topova cev preveč razgrela. Umrli so radi poškodb že trije mornarji.

VELIK POŽAR V TEGELNU.

Berolin, 28. junija. Strašen požar je uničil v Tegelnju star Humboldtov mlin. Zgorelo je 80.000 vreč moke.

POLITI Z VRELIM TEKOČIM ŽELEZOM.

Lipsko, 28. junija. V tvornici strojev tvrdke Paschen v Kolthenju se je prekucnil kotel s 150 q vrelega tekočega železa. Železo je polilo več delav-

Bodemo li jo našli?

Iščemo gospodinjjo, ki še ne uporablja Schichtovega mila! Močemo ji pojasniti, da je zapravljalnost, če se perilo s slabim, torej dragim milom uničuje.

cev. Eden je bil takoj mrtev, ostali, ki so delali pri kotlu, so nevarno ranjeni.

KRVAVA RODBINSKA ŽALOIGRA.

Bromberg, 28. junija. Delavčeva žena Klatt je po prepiru z možem prerežala z britvijo vrat svojemu triletnemu detetu, nakar je tudi sebe usmrtila.

DVA AVIATIKA PONESREČILA.

Berolin, 28. junija. Na letovišču v Johannisthalu sta ponesrečila dva aviatika, nadporočnik Rietsche s svojim učencem. Aparat je padel 30 do 40 m visoko na zemljo. Rietsche je nevarno ranjen, njegov učenec Foker je le neznatno poškodovan.

PONEVERJENJE V PETERBURŠKI BANKI.

Peterburg, 28. junija. Takozvano peterburško bančno hišo ruske industrije so dale oblasti zapečatiti. Glavni organizator je ponesrečil nad 100.000 rubljev in so ga prijeli že meseca marca. V blaginjah so našli celih 18 kopejk. Vlagatelji, večinoma srednjepremožni ljudje, so prišli ob vse svoje vloge, približno 300.000 rubljev.

POROČNIK MORILEC.

Rim, 28. junija. Poročnika Paterno, ki je umoril grofica Trigono, so porotniki soglasno obsodili ter je bil Paterno obsojen na 20 letno prisilno delo.

Interpelacija

poslanca Jakliča in tovarišev na gospoda poljedelskega ministra.

»Prizadevanju c. kr. poljedelskega ministrstva, posameznih deželnih zborov, kmetijskih družb, živinorejskih zadrug in drugih faktorjev se je posrečilo povzdigniti živinorejo kvalitativno in v zadnjem času tudi kvantitativno. Žalibog, da se v zadnjem času ne more tako lahko spraviti v denar, kakor se je prejšnja leta in da tudi cena ni več na isti višini, ki bi vzbujala živinorejca k intenzivnejši živinoreji. Doslej je c. in kr. avstrijska mornarica kupovala meso v monarhiji, ki ima za domače potrebščine vsekakor dovolj živine. C. in kr. avstrijska mornarica pa namerava opustiti nakupovanje mesa, oziroma živine v domači državi, ki vsako leto žrtvuje milijone denarja davkoplačevalcev za c. in kr. mornarico, in hoče dobivati meso iz Argentine ter s tem živinorejce v monarhiji, ki so tudi davkoplačevalci, oškodovati vsako leto za stotisoče kron. Parnik »Gelida« od družbe Austro-Amerikana je pripeljal te dni za c. in kr. mornarico 400 ton zmrznjenega ameriškega mesa, katerega hoče porabiti za hrano moštvo na parnikih in trdnjavah. Denar, ki se vrže za ameriško meso, je za nas izgubljen, in c. in kr. mornarica, ki bi morala nakupovati tudi vse viktualije, ki jih lahko dobi doma, podpira naravnost ameriškega živinorejca in oškoduje živinorejce v monarhiji.

Da je tako ravnanje v vsakem oziru na škodo državi, v veliko škodo zlasti živinorejcem, in da c. in kr. mornarica nima od tega nobenih koristi, izprevidi lahko vsak človek.

Zaradi tega vprašamo gospoda poljedelskega ministra:

1. Ali mu je znano, da je začela proviantna uprava c. in kr. mornarice v Pulju kupovati za mornarico argentinsko meso?

2. Ali se gospodu poljedelskemu ministru ne zdi, da bodo s tem oškodovani domači živinorejci, katerih davki se rabijo tudi za vojno mornarico.

3. Ali hoče gospod poljedelski minister povedati na merodajnem mestu, da tako ravnanje c. in kr. vojne mornarice ni gospodarsko, niti patrijotično ter hoče vse storiti, da bo c. in kr. vojna mornarica dobivala vse meso le od domačih živinorejcev.

Dunaj, 25. junija 1912.

Nova učna knjiga.

(Konec.)

Slabo vreme zaloti največkrat ravno kmeta pod milim nebom. Dobro je in potrebno, da se je domislil Ljudevit Stiasny tudi tega momenta in pokazal kmečki mladeži, kje in kaka nevarnost ji preti ob hudi uri. Še posebno vseč pa mi je to, da ni prezrl ob tem ljudske izkušnje in filozofije, ki zveni tako mikavno in preprosto iz prerokovanja o vremenu.

Važno, dobro in tudi potrebno je za stanovsko izobrazbo, da izve tudi kmečka mladež nekoliko o prometu, obrti in tehniki. Ta oddelek berila je izborn. O njega veliki vrednosti mi pričajo že imena pisateljev. Ta oddelek pa je tudi nekaj čisto novega in zaradi tega se čudim tembolj, da je izdelan tako skrbno in vsestranski. Znak, da

je hotel zadovoljiti Ljudevit Stiasny na vse strani.

Kot izkušen pedagog, ve Ljudevit Stiasny, da je k popolni stanovski naobrazbi treba tudi nekoliko znanja iz domoznastva. Z lepimi berilnimi sestavki vzbujajo v srcih mladeži ljubav do domače grude, govorice, noše, običajev itd. Povsodi zveni izrek: »Ljubo doma, kdor ga ima!« — Posebno vseč pa mi je to, da se je oklenil pred vsem ožje domovine in da se je ognil suhoparnega opisovanja ter podal vso tozadevno snov v obliki potovalnega pripovedovanja. Ta ton se zdi meni ob zemljepisju najbolj hvaležen. In kako je to pripovedovanje! Ob njem se človek zave, da smo krenili tudi v kulturno smer. Lepo je tudi, da se je domislil sestavitelj berila iz matematičnega zemljepisja vsaj onega, kar mora o nebu in zemlji vedeti vsak človek.

V odstavku, ki je posvečen zgodovini, je upoštevana tudi domača zgodovina. Košček državljanstva se mi pa zdi preveč stisnjen.

Iz povedanega je razvidno, da se je trudil Ljudevit Stiasny koncentrirati v berilo (primeroma malega obsega) vso za stanovsko izobrazbo potrebno snov. Razvidno pa je tudi, da se mu je to posrečilo v veliki meri; zaradi tega sklepam in mu kličem: »Berilo je bilo vredno truda!«

Skrb učiteljstva pa bodi, da se razširi lepo berilo med kmečko mladežjo kar najhitreje. Naj bi ne bilo letos okrajš. konferenca, pri kateri ne bi učiteljstvo sklenilo, da se uvede berilo Ljudevita Stiasnega že s šolskim letom 1912/13 na vseh ponavljalnih in kmetijskih nadaljevalnih šolah. Učiteljstvo naj pokaže enkrat tudi samo, da ve ceniti dobra dela in da mu ni treba v to še posebnega dekreta. X + Y.

Visok obisk na lovski razstavi. Nj. c. in kr. Visokost nadvojvoda Franc Ferdinand d'Este je obiskal na zadnji lovski razstavi tudi paviljon znane tvrdke Maggi in se o izdelkih te tvrdke zelo pohvalno izrazil.

Modni salon
Ivane Schiller
Sv. Petra cesta 31
priporoča 1020
slamnike vseh vrst.

Izvršuje vsa popravila. — Žalni klobuki vedno v zalogi.

AVTOMOBILI
LAURIN & KLEMENT
deln. dr. v Mladi Boleslavi.
SVETOVNA ZNAMKA. 1407

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, sred. tlak 736,0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mmi	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mmi
26	9. zveč.	735,2	18,3	brezvetr.	dež	
27	7. zjut.	736,4	16,2	sl. jvzh.	del. obl.	3,5
	2. pop.	737,0	24,0	sl. jug	pol. obl.	
27	9. zveč.	738,2	17,7	brezvetr.	jasno	
28	7. zjut.	739,3	16,1	sl. jvzh.	del. jasno	0,0
	2. pop.	738,0	26,4	sr. jvzh.	del. obl.	
Srednja predvčerajšnja temp. 19,0°, norm. 18,8°.						
Srednja včerajšnja temp. 19,3°, norm. 18,9°.						

Kranjska dežel. vinarska zadruga
v Ljubljani,

deželni dvorec, opozarja p. n. vinske kupce na svojo veliko zalogo priznanih izbornih pristnih

kranjskih vin.

Poleg namiznih vin ima v zalogi tudi raznovrstna **buteljska vina**, kakor: **ze-len, burgundec, rulandec, rizling, kar-menet**, itd. Oddaje od 56 litrov naprej. Postrežba točna in solidna. Cene nizke. Ceniki in vzorci se pošljejo na zahtevo. 2067

Gospod

UBALD PL. TRNKÓCZY
lekarnar

Ljubljani.

Na priporočilo gosp. Medic-a naročil sem bil za pokušnjo 1 zavoj Vašega „Sladin-čaja“. Ker pa je isti zmešan z nekoliko kuhanim kravjim mlekom mojemu 4 mesece staremu otroku tako ugajal, začela ga je moja žena redno z Vašim res izvrstnim „Sladnim čajem“ (znamka „Sladin“) hraniti in otrok se ga je tako privadil, da bi sedaj brez njega skoro ne mogel biti. Zatorej Vas ljudno prosim, pošljite mi po četrti pošiljati takoj še nadaljnih 6 zavojev Vašega „Sladnega čaja“, katerega bodem vsakemu najtopleje priporočal.

Škofljica, dne 12. februarja 1912.

Odličnim spoštovanjem udani

Vinko Ogorelec ml.,
lesni trgovec.

179

1309

Glupci! Ali si še sedaj nisi zapomnil, da kadim samo

JACOBIJEVE ANTINIKOTINSKE
cigaretné stročnice!

Kuharico

veščo kuhanja, po-božno, srednje starosti, varčno, sposobno voditi malo gospodarstvo, išče samostojen župnik na deželi. Ponudbe na

na upravo »Slovenca« pod 2064. 2064

Velika prosta in pokrita

skladišča
dalje lepo 2066
stanovanje

z vrtom in dvoriščem se da **ceno v najem.** Naslov pove iz prijaznosti uprava lista.

Priporočamo hitre

drože (presgerm)

iz drožarne Josipa Košmerl, Ljubljana, Frančiškanska ulica 8. Izborna blago! Točna postrežba. Zahtevajte drože v prid »Slovenske Straže«. 159

Št. 19.331.

Razglas.

Ker se nekateri mejaši Gruberjevega prekopa laste pravic do užitka brežin Gruberjevega kanala na ta način, da jih kosijo, oziroma prioravajo, daje podpisani mestni magistrat tem potom na znanje, da so te brežine javna last mestne občine ljubljanske, vpisane v seznamku II. javnega imetja pod parc. št. 298 in 313 kat. obč. Poljansko predmestje ter pod parc. št. 643/1 kat. obč. Karlovsko predmestje in nima od njih nihče drugi nobenih katerihkoli pravic.

Vsled tega prepoveduje mestni magistrat na podlagi §. 26 občinskega reda za deželno stolno mesto Ljubljano vsako uporabo teh brežin, bodisi pašo, košnjo ali obdelovanje in se bo vsak prestop te prepovedi v smislu § 70 istega občinskega reda ali pa po cesarski naredbi z dne 20. aprila 1854 strogo kaznoval.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 26. junija 1912.

Župan:

Dr. Ivan Tavčar l. r.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša preljuba soproga in predobra mati, stara mati in teta

Amalija Vičič, roj. Schrey

danes ob 8. uri zvečer, previdena s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspala. Pogreb predrage rajke bode v soboto dne 29. junija 1912 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Jurčičev trg št. 2. Preblogo ranjko priporočamo v molitev in blag spomin. Sv. maše za dušnice se bodo brale v stolni cerkvi sv. Nikolaja. 2055

Ljubljana, 7. junija 1912.

Ivan Vičič soprogr. Amalija Slatnar hči. Mirko Vičič sin. Ana Vičič sinova. Milan, Emica, Anica, Dragica vnučki in vnukinja.

Brez posebnega obvestila.

Dr. Gallatia
ne ordinira.

Zobna krema
KALODONT
Ustna voda

SURNA in modno blago za gospode in gospe priporoča izv. hiša Prokop Skorkovský in sin v Humpolcu na Češkem. CEFIRI Vzorci na zahtevo franco. Zelo zmerno cene. Na željo dam tukaj izgotoviti gospod. obleke.

Veliko dunaisko podjetje
za takojšnji nastop slovensko-nemškega
korespondenta.
Ponudbe pod šifro 2063
„delniška družba 2063“
na upravo tega lista.

Vabilo!
Na dan Sv. Petra in Pavla pridite vsakdo v znano gostilno k
„Majarončku.“
Ne bo mu žal. Tam dobi lep senčnat vrt. Na razpolago je vedno domača gnjat in razna druga jedila, točijo pa razna najfinejša vina iz lastne zaloge. Na obilen obisk vabi

velespoštovanjem
J. Jelenič
gostilničar, trgovec in posestnik.

Po ceni se prodaja radi pove-
malo rabljen, še skoro nov čave obrata

Petrolin-motor 10-12 HP
postavljen od tvrdke J. Warchalowsky z Dunaja. 2061
Dopisi za nadaljna pojasnila pod:
„Petrolin-motor“ 2061
na upravnništvo lista.

2065

Glasba.

Občni zbor Cecilijinega društva za stolno župnijo sv. Nikolaja v Ljubljani se bo vršil dne 29. junija (na praznik sv. Petra in Pavla) ob 11. dopoldne v prostorih orglarske šole (Alojzijeve, Poljanska cesta 4, II. nadstropje). — Na sporedu so: 1. Poročilo predsednikovega namestnika; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. volitev novega odbora; 5. služajnosti. — Ob tej priliki si usojam velečenjeno ljubljansko občinstvo, predvsem stolne župljane, najljubneje vabiti k pristopu imenovanemu društvu, ki ima namen skrbeti za pospeševanje in povzdigo cerkvenega petja v ljubljanski stolni župnijski cerkvi sv. Nikolaja na podlagi cerkvenih določil in pravil »Škofijskega Cecilijanskega društva«. Udje našega društva so izvršujoči in podporni. K izvršujočim spadajo vsi člani in članice stolnega pevskega zbora; podporni ud pa postane vsakdo, ki plača v dosegu društvenega namena na leto dve kroni. Na Dunaju imajo skoro pri vseh župnih cerkvah taka cerkveno-glasbena društva, ki skrbijo, da se v dotičnih cerkvah na dostojen in slovesen način vrši cerkvena glasba. Na Dunaju pojo cerkveni pevci večinoma zastojni, godce pa je treba seveda plačevati kot povsod, ker ti se z glasbo preživljajo. Ali bi ne bilo lepo in umestno, ko bi tudi naše občinstvo, zlasti naša katoliškomisleča inteligenca pokazala nekoliko več zanimanja za cerkveno petje in cerkveno glasbo! Ali bi ne bilo mogoče posvetiti nekaj časa, n. pr. eno, dve uri na teden tudi cerkvenemu petju, oziroma darovati par kronic na leto za povzdigo cerkvene glasbe? — Središče vsega katoliškega bogoslužja je presv. Evharistija; zato tudi vsa katoliška cerkvena glasba služi v proslavo presv. Evharistije. Ker smo ravno sedaj v evharističnem letu, naj se v tem letu poživimo med nami tudi zanimanje, veselje in navdušenost za lepo cerkveno petje in cerkveno glasbo! — V tem smislu in znamenju vabim še enkrat k občnemu zboru Cecilijinega društva za stolno župnijo, oziroma k obilnemu pristopu k omenjenemu društvu. — Stanko Premrl, stolni regenschori, tč. namestnik društvenega predsednika.

Tri »Ave Maria« za mešani zbor, uglasbil Stanko Premrl. Založilo Cecilijansko društvo, natisnila »Zadružna tiskarna«. Cena 25 vin. — To so tri krasne, iz »Cerkvenega Glasbenika« ponatisnjene latinske skladbe, po katerih bodo o Marijinih praznikih radi segali naši pevski zbori. Ker se to besedilo pogostoma rabi in je partitura zelo poceni, naj bi si cerkveni pevski zbori za posamezne pevce naročili tudi posamezne izvide.

Sv. Peter in Pavel, cerkvena pesem na čast sv. apostoloma-prvakoma, za mešani zbor uglasbil in založil Leopold Zupin, organist v Zagorju ob Savi. Cena 10 vin. — Tudi ta skladba, ki je zložena v navadnem priprostem slogu cerkvenih pesmi, je ponatisnjena iz »Cerkvenega Glasbenika«. Pevskim zborom bo dobro došla zlasti zaradi nizke cene.

Musica sacra v stolnici. Jutri, na praznik sv. Petra in Pavla, se bo proizvajalo pri veliki sv. maši ob desetih sledeče: Missa in D., zl. Karel Greith, gradual »Constitutes«, zl. Anton Foerster, ofertorij »Constitutes«, zl. Vincenc Goller. — V nedeljo, 30. junija pri veliki sv. maši ob desetih: Missa tertia, op. 76, zložil Mihael Haller, gradual »Priusquam te formarem«, zl. Anton Foerster, ofertorij »Iustus ut palma«, zl. Vincenc Goller.

Cerkveni Glasbenik. 1912, 6. štev. Vsebinska lista: Quousque tandem? (Dr. Fr. Kimovec), Spomini na Dalmacijo (Ant. Grum), Dopisi (Iz Dunaja, Od nekod), Razne reči, Oglasnik (Ant. Grum: 10 pesmi k blagoslovu, St. Premrl: Jutro prvega sv. obhajila, J. Schweitzer: Missa in hon. ss. Angelorum Custodum, J. Schweitzer: 30 Marienlieder im Volkston), Razpisane organistovske službe, Darovi za nove orgle v ljubljanski orglarski šoli, Listnica uredništva. Naše priloge. — Vsebinska priloge: Ave verum (Ivan Ocvirk), Sv. Peter in Pavel (L. Zupin), O salutaris (St. Premrl). — Prihodnja dvojna številka »Cerkv. Glasb.« izide v avgustu.

Kaj bo z mizarsko stavko v Gradcu?

Gradec, 25. junija.

Dne 20. junija je prenehala pogodba, ki so jo sklenili mojstri z delavci pred par leti. Dosedaj je bilo določeno, da je minimalna plača za prvo leto 37 vinarjev, drugo leto 40 h, za tretje leto 44 h, za četrto leto 48 h in za peto leto 52 h na uro. To je veljalo sedaj do 20. t. m. Sedaj bi pa mojstri radi to dol znižali, da bi mojstri plačali le tistim, katerim bi sami hoteli, oziroma pravijo, da ne plačajo prej, dokler nimajo pomočnika dva meseca v delavnici. Soc.

demokracija kakor tudi kršč.-soc. organizacija sta postavile vsaka svoje zahteve. Krščanskosocialna organizacija je zahtevala 12 odst. povišanja, a socialna demokracija 15 odstotnega, a je potem padla ista na 8 odstotkov, dočim je kršč.-soc. organizacija ostala pri prvotni zahtevi.

Mojstri so dovolili 5 odstotkov poviška. Socialni demokratje so imeli dne 20. t. m. shod, na katerem je bila taka zmešnjava, da se ni nič razumelo, kaj se je govorilo. Voditelj Ebner je kričal in vpil, a ni imel toliko korajže, da bi svoje sodruge pomiril in navdušil, da se naj drže svojih zahtev. Padli so namreč na 8 odstotkov. Ko je prišlo do glasovanja, je glasovala večina za 8 odst., drugi za 15; nazadnje so se začeli prepirati, da se niso razumeli in nekateri so bili za stavko, drugi zoper. Nato je govoril še enkrat vodja Ebner. Povdarjal je, da se bode letos bolj previdno postopalo pri razdeljevanju podpor, kakor lansko leto, ko se je na tisoče kron podpor razdelilo za to, da uničijo kršč. socialce. Mladim pomočnikom je rekel vodja Ebner: Vzemite knjige in idite proč! Taki so socialni demokrati. Poprej so bili dobri mladi, ko je bilo treba plačevati, ko pa pride čas, da se zboljša delavsko stanje in ker bi organizacija morala deliti podporo, pa jih silijo proč. Zato ni čudno, da so se začeli sodrugi med seboj prepirati in da ni, ko se je shod zaključil, nihče vedel, pri čem da je.

Tega zborovanja se je udeležilo 50 krščanskih socialistov, kateri pa niso glasovali ne za in ne proti. Odšli pa smo z zavestjo, da smo krščanski socialci veliko pred demokrati. Naša zborovanja se vrše mirno in dostojno. Od več naših fantov je bilo slišati: Rad sem šel na shod, da sem vsaj spoznal socialne demokrate, a da bi bil v taki organizaciji, tega nikdar! — Zalostno je, ker je več kot tri četrtine samih mladih fantov.

Sredstvo za varčenje
so praktične

MAGGI-JEVE kocke

zavod
Križevci

5 h

za četrto litra 1807
najokusnejše goveje juhe.

Ime MAGGI jamči za skrbno izdelovanje in izvrstno kakovost.

Vajenca poštenih starišev, z dobrimi šolskimi: mi izpričevali, : močnega, sprejme

Ivan Kremžar, ključavničarski mojster, Št. Vid nad Ljubljano. 2058

Okrajna bolniška blagajna v Radovljici

sprejme v službo

revizorja

kateri premore položiti kavcijo 200 K. Prošnje je vložiti do 15. julija. Plača po dogovoru. 2052

Okrajna bolniška blagajna v Radovljici, dne 27. junija 1912.

Vrtna veselica

se vrši v

v nedeljo dne 30. junija popoldne ob vsakem vremenu

na vrtu gostilne

pri Šraju

v Dol. Gamelnih.

2049

Vstop prost.

Odda se v najem

specerijska trgovina

z opravo vred v Štepanji vasi št. 50. 2085

Več

mizarskih pomočnikov

sprejme v trajno delo Anton Dornič, izdelovatelj orgel, Radovljica. 2026

Učenec

za mizarsko obrt 14 do 16 let star, poštenih starišev se sprejme pri Alojziju Šetina, mizarski mojster, Guncelje, pošta Št. Vid nad Ljubljano. 2059

Oklic.

V nedeljo dne 30. junija ob 2. uri popoldne oddajala se bo v Glincah-Podbrdo, v bližini opekarne gosp. Kneza, potom javne dražbe na prostorih gospoda Pogačnika

košnja v najem.

V Glincah se pride po rečni poti ter drži odcepna pot pri kilometru tri proti omenjenemu posestvu. Pogoji na licu mesta. 2056

Razglas.

Na c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju se bodo vršile vzprejemne skušnje za prvi razred

v soboto, dne 6. julija,

od 8. ure naprej.

Učenci, ki žele biti vzprejeti v prvi razred, naj se javijo v spremstvu svojih staršev ali njih odgovornih namestnikov dne 4. julija od 2. do 5. ure popoldne pri gimnazijskem ravnateljstvu ter s seboj prinesejo krstni (rojstni) list in obiskovalno spričevalo.

Vnanji učenci se lahko oglašijo tudi pismeno, ako pošljejo gori omenjeni listini pravočasno po pošti.

Ravnateljstvo c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnazije.

Kranj, dne 21. junija 1912.

1081

Izboljšajte promet

v svoji gostilni z izvrstnim cenanim — plzenskim pivom — iz Češke delniške pivovarne v Čeških Budejovicah. Največja čisto slovanska pivovarna. Zaloga v Ljubljani: V. H. ROHRMANN. Zaloge v Zagrebu, Trstu, Pulju, Zadru i. t. d.

Okusite

tisto pivo v slovanskem Grandhotelu „Balkan“ Trst, via dela Caserma in v slovanskem hotelu Lacroma na Gradu.

Prostovoljna prodaja.

Dne 25. julija t. l. se prodaja javnim potom iz proste roke na Jesenicah na Gorenjskem:

1. hiša št. 26, v kateri se nahaja prodajalna z mešanim blagom, poleg je hlev ter dve skladišči v izmeru 7-9 m in 7-12 m. To je cenjeno po izvedencih na 25.000 K.

2. hišica, takoj zraven ležeča s sadnim vrtom, ki je cenjena na 9000 K.

3. vsa prodajalniška oprava, ki se bo prodala dne 26. julija t. l., razne vrste sadovi, 1 koleselj in pa konjska oprava. 2054

Ogleda se vsaki dan lahko pri lastniku Jakobu Ferjan na Jesenicah št. 26.

8000 metrov ostankov

volnenega in polvolnenega blaga za ženske obleke se bode skoz tri tedne razpošiljalo (ako poprej ne poide) globoko

pod ceno in sicer blago treh vrst in cenah

stane K 1.— meter K 1.25 meter K 1.50 stane 2003

vsaka mera

dobi se vseh barvah široko 110 cm. Ta nakup je posebna ugodnost. Vzorci se na zahtevo po pošti pošljejo zadostuje dopisnica z naslovom:

Pošiljateljska trgovina

R. Miklauc Ljubljana 1.

Kolera premagana? Načelnik Pasteurjevega zavoda v Parizu, profesor Roux, je naznanil »Akademiji«, da so njegovi zdravniki na zavodu izvedli zanimive poizkuse, da se imunizira kolera. Dognano je, da se Kochov koma-bacil razvije le v črevesu, ne pa v krvi, kjer se celo hitro zamori. Neustrašni zdravniki so si vcepili koma-bacile v roke. Drugih posledic niso čutili, kakor da se je povišala vročina. Po tem poizkusu so povzeli žive koma-bacile, ne da bi oboleli na kolero. Na podlagi navedenih poizkusov sklepajo, da kolera človeku ne škoduje, če se Kochovi bacili vcepijo v človeško kri.

Kako so živeli ljudje včasih in sedaj? Že v sredi preteklega stoletja je marsikje veljalo za odlično, obedovati pozno popoldne. Naši pradedi v srednjem veku pa so vstajali poleti ob 4. uri zjutraj, pozimi pa ob 6. uri iz postelje, povzeli nekoliko juhe; ko so se oblekli, šli nato k maši in se lotili potem svojega dnevnega posla. Ob 10. uri popoldne so se pošteno najedli, pravo kosilo pa je bilo ob 4. uri popoldne. Glede razdelitve dnevnega časa so naši pradedi bili precej enaki sedanjim Angležem. Pa tudi mladina je imela v srednjem veku bolj ugodno kot sedaj. Ker se je šolski pouk pričel že ob 6. uri zjutraj, je morala zgodaj vstajati. Ob 9. uri je bil dopoldanski pouk pri kraju, nakar je bil odmor do 12. ure in potem zopet pouk do 3. ure popoldne. Tak red je bil v mestih pri bogatih in ubožnih. Ob 7. uri zvečer in najpozneje ob 8. uri so hodili pozimi spat. Da so bili ob 9. uri zvečer v najlepšem poletnem času že vsi v posteljah in da je vladal ob tem času po ulicah najlepši nočni mir, pričajo vse zanesljive stare kronike. Zanimivo je, kako se je pozneje premikal čas za obede. V 17. stoletju so jedli ob 11. in 5. uri, v 18. stoletju ob 12. in 6. uri in tako je polagoma postal prvi obed kot glavni. V velikih mestih so že davno naredili iz noči dan. Pozno vstajajo in o polnoči hodijo spat, vsled česar se ura glavnega obeda pomika vedno bolj proti večeru. Razen produktivnih slojev obeduje malokatera rodbina opoldne. Na deželi in v malih mestih žive seveda bolj naravno in zaradi tega tudi bolj higijenično. V splošnem velja na deželi in v malih mestih opoldanska ura kot najpripravejša za kosilo, kar so začele sedaj po velikih mestih uvajati tudi nekatere družine, ki si žele dolg popoldne, kar je zlasti poleti za bivanje na prostem in izlete pripravno.

Ženska »glavni dobiček«. V ruskem mestu Smolensku imajo nenavaden običaj. Pod nadzorstvom mestne uprave imajo vsako leto veliko ženitveno loterijo, katere glavni dobiček je — ženska. Tudi to leto je imela loterija lep uspeh, kajti vse srečke so bile prodane. Posebni odbor zbira vsako leto dekleta, ki hočejo postati glavni dobiček. Določeni »glavni dobiček« mora ostati deset dni doma ter sprejemati posete onih, ki so kupili srečke. Vseh srečk je 5000 in vsaka velja en rubelj. Srečkanje se vrši, ko so prodane vse srečke. Oni, ki zadene »glavni dobiček«, se lahko takoj oženi. Od loterije dobi glavni dobiček 5000 rubljev dote. Lahko pa se glavni dobiček tudi odkloni, a v tem slučaju dobi oni, ki je srečko zadel, 2500 rubljev in ravno toliko tudi »glavni dobiček«.

Ženska v občini. Na Nemškem je bilo leta 1910. v 304 občinah 11.900 žensk zastavljenih v občinskih uradih in občinskih zavodih, vzdrževanih od občin. V 155 občinah je delalo okoli 6980 žensk ubožnicah in najdenišnicah, a v 47 mestih so sodelovale tudi pri raznih mestnih komisijah. V 115 mestih so sodelovale ženske tudi pri šolskih komisijah, a v mnogih mestih so bile ženske nastavljene pri mestnih posredovalnicah za delo. Dandanes je že tako, da moški opravljajo ženska dela, a ženske moška. V velikih pralnicah, hotelih, kuhinjah in tvornicah moški likajo, kuhajo, pletejo, šivajo, tkejo itd. Opravljajo torej vsi nekake »ženske posle«. Žene pa so danes zaposlene kot rudarji, gozdni delavci, kovači, brivci, one so profesorji, učitelji, bančni uradniki, ker pa hočejo še višje, so se lotile tudi aviatike.

Električni tok ubil tatu. Na polju blizu Moravan v okraju Pardubice je bilo te dni najdeno truplo delavca Franceta Matejka. Na truplu je bilo

opaziti na glavi rano in mnogo opeklin. Dognalo se je, da je Matejko nameral pokrasti žice električne napeljave. Zlezel je na drog, a kadar se je dotaknil žice, je bil od 5000 volt močnega toka na mestu mrtev. Njegov tovariš, delavec Hlavaček, ki so ga kmalu na to prijeli, je vlekel truplo na njivo pa zbežal.

Telefon za gluhoneme. William Shaw, ki je prišel zavoljo otrpnjenosti tilnika ob sluh in govor, je iznašel, kakor poroča »Revue«, telefon za gluhoneme, da se bodo tudi ti reveži razumevali enako zdravim ljudem s pomočjo običajnega telefona. Samoobsebi se razume, da telefon za gluhoneme ni priprava, osnovana na zvočnih valovih, ampak tvori svetlobo sredstvo razumevanja. Shawov aparat je še najbolj podoben pisalnemu stroju. Kakor se na pisalnem stroju s prsti dotikamo tipk in se dotične črke tiskajo na papirju, tako igra pri novoiznajdenem aparatu veliko vlogo razsvetljevanje črk. Katere črke pritiskne gluhonemec, tista črka se zablesti pred očmi onega gluhonemega, s katerim se pogovarja. In oba gluhonema, ki se na ta način »pogovarjata«, se med seboj popolnoma razumeata na poljudno daljavo. Jasno je, da je tako pogovarjanje mnogo počasneje kakor pri običajnem telefonu. A novo izumljeni aparat je za gluhoneme vendarle velikega pomena.

Kopalniščne cene v blaženih starih časih. Hrvaški listi prinašajo cenik za stanovanja in hrano, ki jih je leta 1844 prinesel karlovški tednik »Der Pilger« za kopalnišče v Lešću. Stalo je: Soba v novem poslopju brez postelje 20 krajcarjev dnevno; soba v drugi hiši 18 kr. dnevno; postelja s posteljnino 6 kr.; prenočišče s postrežbo 4 kr.; obed s petimi jedmi (juha, govedina, prikuha, močnata jed, pečenka s kruhom) 20 kr.; obed s štirimi jedmi 10 kr.; obed s tremi jedmi 10 kr.; bela kava s kruhom 7 kr.; črna kava s kruhom 5 kr.; čaša dobrega mleka 2 kr.; posebna kopel 6 kr.; skupna kopel 4 kr.; ljudska kopel 1 kr.; srajca za kopanje 2 kr.; obrisača 1 kr.; rjuha 1 kr.; hlevska pristojbina za 1 konja 2 kr.; osminsko mernika ovsa 10 kr.; porcija sena za konja 1 kr.; porcija: postrvi 10 kr., bržle 6 kr., telečji zrezek 8 kr., mrzle pečenke 7 kr., biftek 6 kr., pljučne pečenke 7 kr., majhnih rakov 6 kr., močnate jedi 7 kr., ocvrte piške 15 kr., pečene piške 20 kr., solate 5 kr., čokolade 9 kr.

Palice v angleškem kazenskem zakoniku so nele še vedno v veljavi, marveč se njih uporaba leto za leto širi. Od leta 1894 do 1900 so slučajni šibanja narasli na 3000. Pri ženskah se ta kazni nikdar ne uporablja, pač pa pri moških, zlasti nedorastlih. Otroci izpod 14 let smejo dobiti največ 12 udarcev z bičem, odrasli do 150 palic, a v tem skrajnem slučaju se kazni odmeri v treh obrokih. Zakon pri šibanju prepoveduje surovost in neobičajnost. Kako prav pride palica v kazenskem zakoniku v gotovih slučajih, kaže nedaven slučaj, ko je nek londonski sodnik tri prodajalce mesarnih razglednic obsodil vsakega na 9 mesecev zapora in 25 udarcev z bičem. To je prava kazni za take ljudi! — Zanimivo je, da je napredna Danska kot edina v Evropi šele pred nekaj leti uvedla palice v svoj kazenski zakonik.

Eksplozija. V Stralsundu je v kemični barvarni trdke Wegner eksploziral kotel z bencinom, pri čemur je bil sin tovarnarja ubit, šest oseb pa težko ranjenih.

Roparji v vlaku. Iz Nyiregyhaze poročajo, da so trije čedno oblečeni roparji udarli v ženske oddelke osebnega vlaka ter prisilili ženske z naperjenimi revolverji, da so jim izročile denar in dragocenosti. Ženske so potegnile za signal in sili šele tedaj, ko so roparji poskakali z vlaka. Posrečilo se je enega roparja prijeti, medtem ko sta druga dva pobegnila.

Ubegel tovarnar. Iz Berolina je pobegnil tovarnar strojev Entsberger z ženo in 12 letnim sinom. Stroje in tovarno je prodal desetim osebam, akoravno naprave v tovarni same še niso

plačane. Pustil je nad 200.000 mark dolga.

Velika nesreča zaradi ose. V Pečuhu se je v hlevu 8. honvednega huzarskega polka splašil vsled pika ose nek konj ter začel divjati med ostalimi konji v hlevu, ki jih je bilo okoli 100, tako da so se vse živali splašile, odtrgale se in zdivjale v mesto. Med potjo so konji prevrnili nek kmečki voz in do smrti potepali nekega starega moža. Lastnik voza je težko ranjen. V mestu je na tlaku popadalo 15 konj in se poškodovalo. Z veliko težavo so ostale polovili.

Stavka milanskih odvetnikov traja zdaj že cel teden. Sodne dvorane zato počivajo. Odbetniki so pričeli stavkati, ker so od 1. 1865. sem, ko se je prebivalstvo v Milanu podvojilo, število sodnikov le za 12 pomnožili. Odbetniki si niso mogli drugače pomagati, ker je zaostajalo vse delo in ker so oblasti njih prošnje za pomnožitev sodnikov vrgle v koš, kakor da so začeli stavkati. Stavkujoči odbetniki so že tudi dosegli delen uspeh. Imenovanih je že v Milanu 6 sodnikov in 20 sodnih pisarjev, a odbetniki izjavljajo, da bodo toliko časa stavkali, dokler jim vseh zahtev ne izpolnijo.

Po nesreči ustreljena. Ko je 25. t. m. v Bremerhavnu snažil 22 letni Hansen puško, se je ta izprožila. Krogla je usmrtila Hansenovo 19 letno sestro.

Zdravo uspalno sredstvo. Kot jako uspešno in — kar je glavno — v vsakem oziru nenevarno sredstvo se priporoča v zadnjem času naslednje. V malo vrečico se nasmučejo igle svežih jelovih vej. Vrečica se zašije in dene v blazino ali sploh pod vzglavje tako, da vonj lahko prodira do spečega. Vrečica seveda ne sme biti nabito polna, marveč le rahlo, da ne tišči. Vonj jelovine pomiri živce in pospešuje spanje.

Grozna pomota. V Przemyslu je umrla soproga ravnatelja tamošnjega davčnega urada Marziaka. Predvčerajšnjim se je vrnila z neke veselice ter hotela doma izpiti še en kozarec vina. V temi pa je zamenjala steklenico z vinom s steklenico, v kateri je bila karbolova kislina. Izpila je kozarec karbolove kisline, nakar se je takoj nezavestna zgrudila in umrla v nekaj urah.

Oče morilec svojih otrok. Iz št. Hipolita poročajo: V Ybbsu je 40 letni Avgust Amon, ki je nastavljen kot kuhar v norišnici, vrgel svoji hčeri v starosti 9 do 7 let v Donavo ter nato tudi sam skočil v vodo. Očeta in starejšo hčerko so rešili, mlajša pa je utonila. Amon je nekoč že skušal svoje otroke umoriti z britvijo, kar pa so takrat preprečili. Sedaj so ga zaprli.

Mačeha. V Amsterdamu je ubil neki krojač svoje tri otroke, ker je njegova sedita žena z njimi grdo ravnala. Nato se je hotel obesiti, a so ga še pravočasno rešili. Sodijo, da je mož slaboumen.

Pozor! Prečistiti duhovščini in sl. p. n. občinstvu v Ljubljani in okolici priporočam svojo veliko zalogo raznovrstnih novih VOZOV trpežno in solidno in rabljenih VOZOV izvršenih po jako nizki ceni. — Priporočam se tudi za naročila na izvršitev novih vozov kakor tudi vsa tozadevna popravila.

Veleposrčovanjem
IVAN DEMŠAR
prej šiška.
podkovski kovač in izdelov. vozov
Ljubljana, Marjole Terezije c. 6

Veletrgovina s špecerijo in z deželimi pridelki
ANTON KOLENC, CELJE, Graška cesta številka 22.

Prazen je izgovor, da se mora blago kupovati pri tujcih, ker Vam nudi domača zgoraj imenovana veletrgovina v vsakem oziru bogato in zelo povečano zalogo z vedno svežim špecerejskim blagom, tako, da zamore popolnoma ustreči zahtevam cenjenih gosp. trgovcev proti vsaki konkurenci, o čemur se lahko vsakdo sam prepriča, če tudi z najmanjšim poizkusom in prošim za mnogobrojen obisk. Velečastitim gospodom duhovnikom ponudim voščene, kakor tudi druge vrste sveč, ter olje in kadilo za cerkve.

Kupujem tudi vsakovrstne deželne in druge pridelke kakor oves, pšenico, suhe gobe, fižol, seno, orehe, vinski kamen itd. sploh vse po najvišjih dnevnih cenah. Kupim tudi vsakovrstne vreče, ter petrolejske in druge sode.

Cenjenim kmetovalcem naznanjam, da imam v zalogi vsakovrstna poljska in vrtna semena zanesljive kaljivosti, kakor pravo francosko lucerno, domače deteljo, travo, ter čebulček, fižol in krompir za sadit bel, rumen ali rožen. Za krmljenje živine imam v zalogi riževo moko in otrobe v ceni od 9.— do 15.— Kron 100 kg.

2973
Poštna naročila se izvršujejo z obratno pošto.

„NUISOL“ 441

od Bergmann & Co., Tešín (Tetschen) ob Labi je in ostane, pozneje kot doslej nedosežen v svojem presenečenim naravnem pobarvanju las in brade. — Dobiva se v svetli, rujavi in črni barvi steklenica po K 2-50 v vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah in brivnicah.

Vsakovrstne

slamnike

od priprostih do najfinejših, različne novosti, priporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu 1533

Fr. Cerar, tovarna slamniov

o Slohu, pošta Domžale.

Cene primerne, točna postrežba. Cenik na zahtevo poštne prosto. Dopisuje se slovensko, nemško.

MOTOR Neckarsulm

2 HP z dvojno prestavo. Model 1911/12

se lahko proda. JOS. VESEL, Prešernova ul. 20.

MATTONIJEV

GISSHÜBLER

alkalična kislina

najboljša dijetična in osvežujoča pijača

preizkušena pri žledodnih in črevesnih ka-farih, obisnih in mehurnih boleznih, katero priporočajo največkrat zdravniki kot bistveno

podpiralno sredstvo

pri karlovovarijskem in drugih kopeliskih zdrav-ljenih in kot poznejše zdravilo po kopeljih 24 38 in trajno porabo. (VII.)

Izvirek: **Giesshöbl Sauerbrunn,** železniška postaja, zdravilno kopalnišče pri Karlovih varih Prospekti zastojni in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloge pri Mihael Kasfner-u, Peter Lass-niku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 3997

Na najvišje povelje Njegovega c. in kr. Apostolskega Veličanstva

izredna c. kr. državna loterija

v dobrodelen namen za c. kr. domobranstvo in žandarmerijo.

Ta denarna loterija, edina v Avstriji zakonito dovoljena, vsebuje

21.146 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 625.000 kron.

Glavni dobiček znaša 200.000 kron.

Javno srečkanje 4. julija 1912.

Šna srečka stane 4 K.

Srečke se dobe pri oddelku za državne loterije na Dunaju III., Vordere Zollamtstraße 7, v loterijskih kolekturah, tobakarnah, davčnih, poštah, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Igralni načrt za kupce brezplačno. Srečke se dobivajo poštne prosto.

Oddelek c. kr. loterijskega ravnateljstva. (Oddelek za državne loterije.)

1652

Brzjavke:
Prometbanka Ljubljana.

C. kr. priv.

Telefon št. 41.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 30 podružnic. Vogal Marijin trg — So. Petra cesta. Delniški kapital in reserve 52.000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obrestovanjem — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupo-vanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shr-anjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 3999

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mest-tih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodaja-nje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno. Stanje dnuarnih vlog na hranilne knjižice dne 31. maja 1912. K 74.144.050.—.

Lepa priložnost

2033

Hiša z lepim obdelanim vrtom in s trgovino z vinom in pivom na drobno in na debelo, se proda iz proste roke v Rožni dolini 218.

2 učenca

za krojaško obrt sprejme takoj **Fran Čadež**, krojaški mojster. — **Jesenice-Fužine, Gorenjsko.** 2045

Išče se izprašan

strojnik

ki lahko samostojno oskrbuje pri manjši parni žagi vse potrebne poprave. Ostriti mora tudi vse žage in jih sam nazaj napeti. — Ponudbe s prepisi spričeval naj se pošljejo na **oskrbnišvo grajščine Rupreči vrh, poš. Kandija pri Novem mestu, Dolenjsko.** 2042

Na prodaj je v kopališču na Dobrni pri Celju

hotel z mesnico

in mlin, žaga, parna pekarna in okrog dvajset orolov zemljišča. Proda se vse skupaj ali posamezna podjetja posebej. — Pojasnila daje **Anton Wergles, Pobrežje 206, P. Maribor.** 2046

Morske kopeli!

Glavotok

v Kvarneru, na otoku Krku.

Krasna lega v samoti. Absoluten mir. Prosto jadrenje in ribarenje po morju.

Priporočila se nervoznim, posebno svečenikom.

Od Reke dve uri morske vožnje. Vsaki dan zveza z Reko. Pošta v hiši. Kapela. Oskrba zelo cena.

Samostansko predstojništvo Glavotok-Krk.

Iz rdečega labora.

Velik polom socialno-demokratske stanovanjske oskrbe.

Pred dunajskimi občinskimi volitvami so nemški socialni demokrati stopili v javnost z velikopoteznim projektom o ustanovitvi stavbne zadruga za mala stanovanja potom bolniških blagajn. Ta zadruga bi s temeljno glavnicjo milijon kron zgradila v letih 1912., 1913. in 1914. okroglo 4000 malih stanovanj na Dunaju. Jasno je, da je bil ta projekt samo volivni manevar socialnih demokratov. Pomisliti je treba, da se oddajajo v društveni hiši zveze strokovnih bolniških blagajn na Dunaju v 6. okraju najmanjša stanovanja po 700 kron na leto. Dne 6. junija so se po večmesečnem molku zbrali rdeči stanovanjski politiki na izrednem občnem zboru, pri katerem se je pa izkazalo, da ustanovljena stanovanjska zadruga nima osnovnega kapitala milijon kron, temveč samo 630 tisoč kron. Od tega zneska se je porabilo 490.000 K za nakup stavbišč, nadalje se je napravil stavbni urad ter nastavljal arhitekt in trije stavbni voditelji ter so, na račun zadruge seveda, šli člani načelstva na »študijska potovanja« v Berlin, Hamburg, Drazdane in v Budimpešto. Z zgradbo hiš se še ni pričelo in se menda tudi ne bo, kajti sodrugom manjka denarja. Samoobsebi umevno je, da zabavljajo socialni demokrati sedaj proti vsem mogočim ljudem in denarnim zavodom, ki jim niso dovolili zadostnega kredita. Svoje lastne nesposobnosti seveda nočejo priznati. Načelnik stanovanjske zadruge, Beer, je tudi načelnik splošne delavske bolniške blagajne, ki ima 4 1/2 milijona rezervnega zaklada, medtem ko imajo v zvezi strokovnih bolniških blagajn 1 1/2 milijona kron rezervnega zaklada na razpolago. Poleg socialno-demokratsko upravljanih bolniških blagajn pa pridejo v poštev tudi rdeče strokovne organizacije, ki se ob vsaki priliki bahajo z 13 milijoni premoženja. Skoro 20 milijonov imajo na razpolago in ako bi samo en del te vsote porabili za namene svoje stanovanjske zadruge, bi kmalu bilo mogoče zgraditi nekaj stotin malih stanovanj. Mesto tega pa vidimo, da niso mogli spraviti niti milijon kron skupaj, da beračijo za kredit pri vseh denarnih zavodih in bankah in da niso pričeli niti z eno zgradbo delavskih stanovanj. Iz teh dejstev je razvidno, s koliko resnostjo in sposobnostjo razpolagajo socialni demokrati, kadar je treba s praktičnim, pozitivnim delom pomagati delavstvu. Seveda, vpiti in kričati je nekaj drugega kot pa delati. Prvo zna vsak tepec, zadnjega pa ne. To lahko opažamo tudi pri slovenskih socialistih.

Rdeča demagogija. V svojem časopisu in na shodih se obnašajo socialni demokrati kot edini zagovorniki in varuhi ljudskih koristi, akoravno se še nikdar ni slišalo, da bi oni, ki znajo iz stiske malih slojev kovati največji kapital, pomagali res kdaj tem slojem v sili. Bebel je v Erfurtu na socialnodemokratskem strankinem kongresu izrekel sledeče besede: »Za nas socialne demokrate je glavna stvar, da stavimo

gotove zahteve, ki jih nobena druga stranka staviti ne more.« In to obliko reklamne politike, ki jo je začrtal Bebel, razumejo tudi avstrijski socialni demokrati dobro. Zadnje dni se je nudil dokaz, kako streme sodrugi samo za tem, da bi s svojo politiko delali reklamo za svojo stranko. Ljudske koristi so jim malo mar! Pred nekaj dnevi se je vršila v davčnem odseku dunajskega parlamenta specialna debata o vladni predlogi glede uvedbe davka na avtomobile. Takega davka se med ljudstvom splošno želi in vsakdo bi pričakoval, da bodo rdeči sodrugi že v naprej zadovoljni z davkom, ki se tiče samo bogatih. Vendar pa je tudi pri nadsodrugih drugače, kot se misli. V omenjenem odseku je vstal sodrug Volkert in stavljal nov zavlačevalni predlog, ker ima njegova stranka, kakor je rekel, namen, obdavčiti tudi luksuzne vozove. Kaj za to, da tak davek na ekvipaže sploh ne spada v okvir davkov na avtomobile, ki niso pač nobeni davki na luksuz, temveč samo odškodnina za škodo, ki jo povzročijo avtomobili cestam. Socialni demokrati tega ne upoštevajo. Pač pa so hoteli nadsodrug v parlamentu zadeti s svojim predlogom dve muhi na en udarec. V okvir avtomobilnega davka ne spadajoči socialnodemokratski predlog se je moral odkloniti in zviti sodrugi bodo sedaj vpili, da »meščanski« poslanci kujejo samo davke za široke mase, bogatine pa puščajo pri miru. Seveda pri tem previdno molče, da se samo zato navdušujejo za davek na ekvipaže, ker se bogati ljudje vozijo z socialnodemokratskimi voditelji samo še v avtomobilih.

— Zahvala. Podpisana izrekam prirčno zahvalo vsem, ki so me začasa boleznimi mojega pokojnega moža na katerikoli način tolažili in podpirali. Predvsem iskrena zahvala Vincenciju družbi, č.č. sestram iz zavetišča, g. Čatarju iz Rožne doline, g. Doberletu in viški duhovščini, ki so preskrbeli za lep pogreb in to — brezplačno. Bog jim stotero povrni. — Marija Knific, Rožna dolina, 26. junija 1912.

IZ PARLAMENTARNIH GOVOROV.

Spominjam se prav dobro, da so bile razmere o teh stvareh za časa rojstva mojega očeta popolnoma drugačne.

Ta ubogi kraj se mora zadovoljiti z mulami, če hoče imeti sploh kak tujski romet.

Visoka zbornica! Dasi sem oglašen za progovornika, govorim kontra, ker si radi ozkosrčnega poslovnika nikakor ne pustimo vzeti pravice prosto izražati svojih misli. Iz tega vzroka sem proti zakonski predlogi, ki se ravno obravnava, dasi njenim določbam ne morem prav nič oporekati.

Cenjeni gospod predgovornik se je napihoval kot oni slavni vol v basni; žalibog ni počil. Jaz bi pripomnil k tej stvari še znani Sokratov rek: »Sicer ne vem ničesar, vendar bi rad vedel vse«.

Jaz sem že vse povedal, kar sem hotel povedati, umaknem prostovoljno vse, kar bi bil morda hotel še omeniti.

Zdravilišče Toplice

na Kranjskem, dolenska železniška postaja Straža-Toplice. Akuratov vrelec 38° C. Voda za pijačo in kopanje. Izredno uspešno proti trganju, revmi, ishlji, nevralgiji, kožnim in ženskim boleznim. Velike kopeli, separata kopališča in močvirna kopališča. Bogato urejene sobe za tuje, igralne in družabne sobe. Zdravo podnebje. Gozdov bogata okolica. Dobro in cene restavracije. Sezona od 1. maja do 1. oktobra. Prospekte in pojasnila daje brezplačno.

1483

zdraviliška uprava.

Od dobrega najboljši!

Singer Ko. del. družba za šiv. stroje

LJUBLJANA Sv. Petra cesta 4.

KRANJ Glavni trg št. 79. KOČEVJE Glavni trg št. 53.

NOVOMESTO Vel. trg št. 88.

1197

Drva

mehka in trda (suha); radi pomanjkanja prostora znižane cene. Dostavijo se na zahtevanje tudi na dom. Parna žaga **SCAGNETTI** za državnim kolodvorom. 1842

v. hr. dvorni založnik v Planu

1498

Naprodaj sta dva nova

1936

križeva pota

eden 100 cm za kron 140.—, drugi 150 cm za K 320.— pri FRANC TOMANU, podobarju in pozlatarju Valvazorjev trg št. 1. — Ljubljana.

Sprejme se pod ugodnimi pogoji starejši, vojaščine prost 1958

pomočnik špecerist,

boljša moč, v trgovino pri A. Sušnik-u, Ljubljana, Zaloška cesta.

I. G. MAYER, Ljubljana.

Zaradi izpraznitve blagovne zaloge vsled prezidave lokalov prodajajo se v **podrobni trgovini** naslednji predmeti po

izredno znižanih cenah:

volneno blago za dame in gospode, svilen blago, platno za obleke, batisti, cefiri, parhenti, žepni robci, namizni prti itd.

Modna trgovina

v Ljubljani

Stritarjeva ulica šte. 7.

Solidno blago. Nizke cene. Vzorci pošiljne prosto.

Ant. Schuster

Novosti konfekcije za dame
in deklice, bluze, modno bla-
go za dame in gospode, pristni
tirolski loden, parhent, platno,
šifon, gradl, preproge, zavese,
garniture, odeje, pleti, šerpe,
rute in žepni robci. 2912

A. Hauptmann-a nasledniki

A. ZANKL sinovi

Ljubljana.

Tvornica kemičnih barv, lakov in firnežev

priporoča:

Oljnate
barve

Suhe
barve

Emajlne
barve

Fasadne
barve

Marijin trg št. 1.

priporoča:

vse vrste: firnežev,
čopičev, lakov

Mavec
(Gips)

Olje za pode
in stroje

Karbolinej

Naslov zadostuje:

A. Zankl sinovi v Ljubljani.

Ceniki zastonj!

213

Ceniki zastonj!

Podjetje betonskih stavb!

BRATJE SERAVALLI & PONTELLO

Ljubljana, Slomškova ulica št. 19.

Kiparstvo in tvornica umetnega kamna.

Različna kamnoseška dela iz umetnega kamna, izvrševanje cementnih cevij, stopnic, po-
stamentov, balustrad, strešnih plošč, raznovrstnih plošč za tikanje, vodometrov, korit in
vodovodnih mušjev, korit za konje in govedo, ornamentov, kipov, fasad, plošč in desk iz
mavca za stene in strope. — Zaloga kamnatega blaga in samotne opeke.

Vsa dela so solidno in strokovnjsko izvedena. Cena najnižja. Jamstvo. Zastopstvo svodov patent „Thru“

Tovarna pohištva J. J. Naglas

Ljubljana

Turjaški trg št. 7

Ljubljana

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Pre-
proge, zastorji, modroci na vzmeti, žimnati modroci, otro-
ški vozički itd.

Ustanovljena
1847.

Najnižje cene.

3292

Najsolidnejše blago.

Ustanovljena
1847.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Donosni promet do 31. dec. 1911
čez 82 milijonov kron

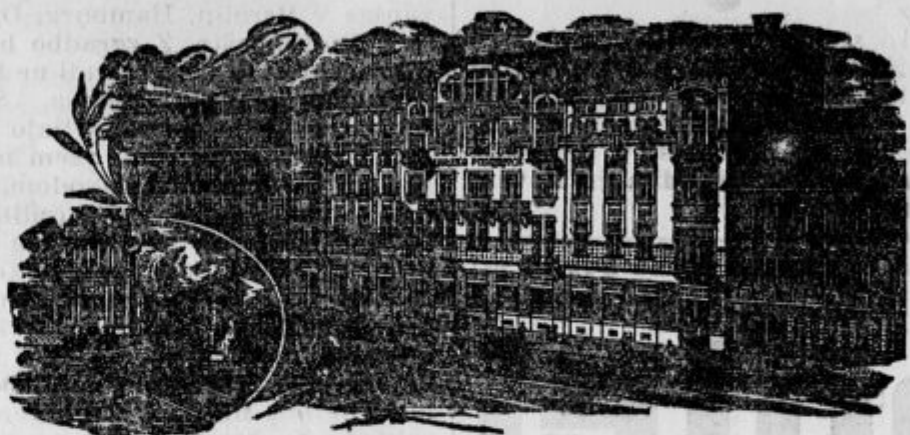
Lastna glavica K 704-939-27

Stanje vlog dne 31. decemb. 1911
čez 22 milijonov kron

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti
hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

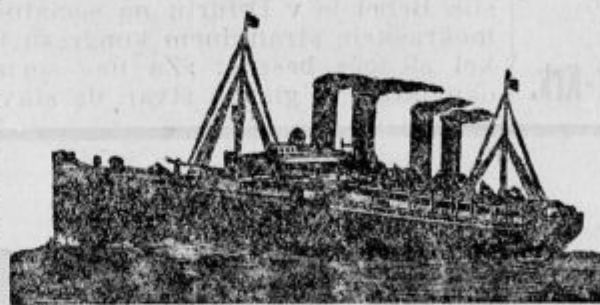
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do
1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vlo-
ženih 100 kron čistih 4-50 kron na leto.

Za nalaganje po pošti so poštne - hranilnične položnice na razpolaga-
nje. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom
posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti po-
roštvu) in zastavi vrednostnih papirjev. Menjice se najkulantneje eskomptujejo

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, graščak, državni in deželni poslanec, pred-
sednik. — **Josip Siška**, stolni kanonik, podpredsednik. — Odborniki: **Anton**
Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano. **Dr. Josip Dermastia**,
Anton Kobi, posestnik in trgovec, Breg pri Borovnici. **Karol Kauschegg**, vele-
posestnik v Ljubljani. **Matija Kolar**, stolni dekan v Ljubljani. **Ivan Kregar**, hišni
posestnik v Ljubljani. **Fran Leskovic**, hišni posestnik in blagajnik Ljudske poso-
jilnice. **Ivan Pollak ml.**, tovarnar. **Karol Pollak**, tovarnar in posestnik v Ljubljani.
Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Najboljša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki
„Severonemškega Lloyd“
iz Bremena v New-York

s cesarsk. brzojarniki Kronprinzessin
Cicilia, Kaiser Wilhelm II., Kronprinz
Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Große,
Georg Washington, Prinz Friedrich
Wilhelm.

Prekomorska vožnja traja samo 5—6 dni

Natančen in zanesljiv poduk in veljavne vožne listke za parnike gori navedenega parobrodne-
ga društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri

Eduard Tavčarju, Kolodvorska ulica šte. 35.
nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. Vsa potovanja se likajo najlažje točno in brezplačno. Pošta
poštena, rečna in solidna. — Potnikom namenjen v zgodnje države kakor: Colorado, Mexiko, California, Arizona, Utah, Wyoming,
Neveda, Oregon in Washington naši društvo potovanja izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej poti iz Bremena enkrat
mesечно. — Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo
Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Daje po

4 3/4 %

UZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

KONGRESNI TRG 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

KONGRESNI TRG 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do
12. ure dopoldne in jih obrestuje
po 4 3/4 % čistih 4 K 75 v na leto. Rent davek plačuje društvo samo. Druge hra-
nilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom predudje na osebni
kredit, vračljive v 7 1/2 letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, ozir. mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menice

brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K
čistih 4 K 75 v na leto. Rent davek plačuje društvo samo. Druge hra-
nilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom predudje na osebni
kredit, vračljive v 7 1/2 letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, ozir. mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menice

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik.

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.

5